

Fabelen

Pieter Jan Renier

bron

Pieter Jan Renier, *Fabelen*. Beyaert-Feys, Kortrijk 1853 (negende, vermeerderde druk).

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/reni001fabe01_01/colofon.htm

© 2005 dbnl

Aen Hunne Koninklijke Hoogheden den Hertog van Braband en den Graef van Vlaenderen.

O jonge en teedre Vorstentelgen!
O sterke zuilen van den troon!
De hoop en blydschap aller Belgen!
Gy, die den glans der koningskroon
Moet met het heil des volks vermeêren!
Mogt ik, als gullen offerpand,
U deze lettervrucht vereeren,
Tot eer der Tael van 't Vaderland!

Mogt Gy een gunstig wenkje slagen
Op 't eerbetuig U toegewyd!
Mogt U de toon der Tael behagen
Van 't Land waer Gy geboren zyt!

Wat zouden de echte Vlaenderlingen,
 Met Brabands zonen, hand aen hand,
 De langgewenschte zege zingen
 Der schoone Tael van 't Vaderland!

Lang moet de waerde volkstael leven!
 Het veelbelovend Vorstenpaer
 Zal naer hare eer en luister streven,
 Beschermen 't heilig kunstaer.
 't Zal zich aen Brabands welvaert wyden
 En Vlaendrens ouden gloriestand:
 Geen' wisser' hoop, in vroeger' tyden,
 Strelde ooit de Tael van 't Vaderland!

Leeft lang! leeft heilryk, Koningslooten!
 Volgt 's Ouders deugden, (die de kroon
 In glans en heerlykheid vergrooten,
 Als gids en rigtsnoer naer den troon:
 De naneef zal, vóór zyne trappen,
 Nog steeds den vryboom zien geplant,
 Voor volksvlyt, kunst en wetenschappen,
 Voor Godsdienst, Tael en Vaderland.

P.J. Renier.

Deerlyk, *September* 1842.

Voorwoord.

Het oogmerk, dat ik my in het schryven dezer Fabelen heb voorgesteld, is de bevoordering der Zedeleer en Moedertael. Niemand zal betwisten, dat de Zedeleer, welke, na het godsdienstig onderwys, den eersten rang in de opvoeding bekleeden moet, voordeeliglyk door de zinnebeeldige behandeling der deugden en ondeugden bevoorderd wordt; en een ieder kent het gebrek dat onze ryke en schoone moedertael heeft aen vaderlandsche voortbrengselen ter beoefening der aenvankelyke vlaemsche letterkunde.

Wanneer ik eerst begon met eenige van Lafontaine's Fabelen te vertalen, bestemde ik die uitsluitelyk tot gebruik myner inrigting. Geachte vrienden en ambtgenooten bewilligden my dezelve aen den boekhandel over te leveren: het goedgunstig onthael overtrof ver myne verwachting; verscheide voorname

VIII

kostscholen en kollegiën, zelfs de kleine bisschoppelyke seminariën der beide Vlaenderen gebruikten dezelve, ter beoefening der nederduitsche letterkunde; dusdanig dat, in weinige jaren, vier uitgaven myner Fabelen wierden uitgeput.

By de vyfde uitgaef, had ik het gewaegd my aen geene enkele vertaling meer te bepalen, maer er eenige Fabelen van eigene vinding by te voegen. Daer deze door achtbare en bekwame kunstvrienden wél zyn aenveerd geweest, heb ik het juk der vertaling byna geheel van den hals geschud, en my, in deze nieuwe veelvermeerderde uitgaef, meer en meer op oorspronkelyke stukjes toegelegd.

Mogten myne poogingen tot dat edel oogmerk, den bloei der vlaemsche letterkunde, welk allen vaderlandsminnenden schryver bezielt, het hare bydragen! Mogten zy als voorgaendelyk by myne geachte landgenooten met een gunstig onthael bejegend worden! Mogten zy de vlaemsche jongheid de liefde tot echt vaderlandsche zeden en tot onze schoone moedertael inboezemen! myne inzigten waren bereikt, en mynen arbeid zou ik rykelyk vergolden achten.

De Schryver.

Deerlyk, *December* 1852.

Fabelen.

I. De Honingbie en de Vlinder.

Homlend, vloog het nyvrig Bietje
 Rustloos rond van bloem tot bloem,
 Om er honing uit te gaëren,
 Zyn gemeenebest ten roem;
 Die hem nooddruft kon verschaffen,
 In den strengen wintertyd.

Verder vloog de mooie Vlinder,
 Met niet minder spoed en vlyt:
 Maer zy gaërde geenen honing;
 Zy bedoelde alleen genugt,
 En zy raekte slechts de bloempjes,
 Zonder voordeel, zonder vrucht.

Als de winter loeijend aenkwam,
 't Bietje leefde in overvloed;
 En de Vlinder lag verhongerd,
 Wierd vertreden met den voet.

Lezer! die, om deugd te kweeken,
 U op letterbloezem weidt,
 Gy gelykt het nyvrig Bietje:
 Heil voor u en zaligheid!

Maer gy, dwaze! die de Vlinder
 Volgt door ydel zingenot,
 U verwacht in later' tyden
 Ook 't beklagelykste lot.

Goede lezing baert genoeg;
 Slechte lezing, onrust, zwoegen.

II. De Vos en de Wyndruiven.

Vosje zag een' glinting staen,
 Waer er rype druiven hingen;
 't Zag ze watertandende aen,
 Maer het kon zoo hoog niet springen:
 Geen' vergeefsche moeit' gedaen!
 't Veinst dat zy hem niet behagen:
 'k Heb die druiven niet van doen,
 (Zegt het,) 'zy zyn veel te groen!'

Deed het niet beter dan zich vruchteloos beklagen?

III. De Krekel en de Mier.

De Krekel, los en onbedacht,
 Had heel den zomer doorgebracht
 Met nutloos en eentoonig zingen:
 Nu kwam de strenge winter aen,
 En hy wist niet waervan bestaen:
 Des hongers wreede folteringen
 Verpligten hem, by kleine Mier
 Zyn yslyk noodlot te gaen klagen:
 Dáér komt hy spys in leening vragen.
 Het Miertje zegt: Beklaeglyk dier!
 Wat deedt ge als ik den voorraed gaêrde,
 Dien ik tot mynen nooddruft spaerde? -
 Dan zong ik stadig even snel. -
 Dan zongt gy?... dans nu! en vaerwel. -

Leer, jongheid, van uw' vroegste jaren,
 Wat ramp u, als den Krekel, wacht,
 Zoo gy, door neerstigheid en sparen,
 Niet als de Mier uw' pligt betracht.

IV. De Raef en de Vos.

De Raef, op eenen boom gezeten,
 Hield een kaes in haren bek;
 De Vos, die graeg dien op zou vreten,
 Verzint weldra een' loozen trek:

Hy weet met heuschheid haer te ontmoeten,
 En allervriendelykst te groeten:
 'Mejuffer, goeden dag!' zegt hy;
 'Wat zyt gy mooi!... Geloof my vry,
 Voor u moet alle schoonheid wyken!
 't Gaet vast, indien maer uw gekweel
 Aen uwe pluimen mag gelyken,
 De hoogste lof valt u ten deel,
 Gy zyt de feniks dezer wouden....'

De Raef, door dezen lof geleid,
 Gansch dronken van blymoedigheid,
 Kan haren zanglust niet weêrhouden:
 Maer, toen zy haren bek ontsluit,
 Ontglipt haer plotselings de buit,
 Die dadelyk wordt aengeslagen.

Wat kon de fleemer beters vragen?
 De Vos, die 't kaesje binnenslikt,
 En lachend zyne lippen likt,
 Zegt: Raefje lief! daer leert gy aerdig,
 Welk doelwit vaek de vleijer heeft,
 Die graeg ten koste eens anders leeft:
 Die les is toch dien kaes wel waardig. -
 De Raef, te spade wys, gestoord, zwoer op hare eer:
 'Nooit fopt men my door vleitael meer!'

V. De Hoogmoedige Kikvorsch.

Een Puit zag eenen os die in de weide graesde,
 Wiens hoog gestalte hem verbaesde;
 En, wenschend' hem gelyk te zyn,
 Blaest hy zich op, spyts leed en pyn,
 En vraegt aen zyn' moerasgezellen,
 Of hy zich haest gelyk kon stellen
 Aen 't dier dat hy bewonderd had. -
 Neen! riep men uit. - Zie daer nog wat! -
 Nog geenszins! - 'k Zal nog meer my dwingen...
 Klak!... hoor den Kikvorsch openspringen!

Ach! by den Kikvorsch niet alleen
 Is zulke gekheid zeer gemeen;
 De wereld is vervold van menschen,
 Die even dwaes zyn in hunn' wenschen:
 Wie zyn bereik te buiten gaet,
 Bewerkt zyn eigen leed en smaed.

IV. De Gepluimde Gaei.

De Gaei, versierd met pauwenveêren,
 By Juno's vogelkoor had statig zich vertoond;
 Maer Roetaerd wierd herkend, ontvederd en gehoond:
 Schriftroovers! deze les moge u opregtheid leeren.

VII. Het Peerd en het Veulen.

Een Veulen zag op 't yz'ren spoor
 Een' reeks geladen' wagens glyden,
 Een stoomtuig snelde grollend vóór;
 O moeder! zei het, zie, nu ryden
 De menschen met geen' peerden meer!
 De zaken nemen goeden keer!
 Wat heil voor onz' natuergenooten,
 Steeds, sinds onheugelyken tyd,
 Tot nu, gespoord, gezweept, gestooten!
 Gewis, dat ge ook te vreden zyt,
 Dat ge ook met blydschap moet bemerken
 Eene uitvinding, die ons voor werken
 En slaefschen dwang behoeden moet. -

Myn kind! zei 't peerd, gy vat niet goed
 Waer onz' belangen zyn gelegen:
 Want, zonder werk, wordt niets verkregen.

VIII. De Twee Muilen.

Twee Muilen, langs het zelfde pad,
 Trokken samen naer de stad;
 De een met haver zwaer geladen,
 De andre ligt, met gouden geld,
 Welke, blinkend van sieraden,
 In zyn ambt zyn' grootheid stelt.

Op 't gerammel zyner bellen,
 Springt een' rooversbende uit 't bosch,
 Grypend onze reisgezellen.
 Mulders Muil geraekt haest los;
 Maer, schoon Blaeskaek zich verdedigt,
 Wordt hem het valies geledigd,
 En geheel het lyf doorwond.

Och! hoe kermt hy dezen stond!
 'Is dit,' zegt hy, 'myn' belooning!
 Daer myn medemaet, gezond,
 Weêr zal keeren naer zyn' woning!....'

't Antwoord was: Myn lieve vriend!
 Uwe grootheid baert uw lyden:
 Hadt gy maer, zoo als ik, een' molenaer gediend,
 Nu zoudt gy u met my verblyden.

IX. De Eik en het Plantsoen.

't Was lente, en feest, in veld en bosch.
 Natuer, getooid in hoogtydsdos,
 Wenkt, uit der vesten enge kringen,
 De langbesloten' stedelingen.

Een vader, met zyn jongste kind,
 Hetwelk hy ongemeen bemint,
 Vindt op zyn wandelpad een boompje,
 Geworteld by een waterstroompje,

En, door de orkanen woest geweld,
 Het topje tot den grond geveld...
 Wat jammer! vriendje, treed eens nader,
 En regt dit jong Plantsoen, zegt vader.
 Het kind gehoorzaemt. Inderdaed!
 Zie eens hoe regt weêr 't boompje staet!

Wat verder, lag sinds vyftig jaren,
 Een Eikboom langs den vliet gestrekt;
 Myn zoon, (zegt vader,) die ervaren
 De kromme boomen regte trekt;
 Wil nu dien scheeven Eik ook buigen. -
 Op dezen voorstel, 't knaepje lacht:
 O vader! zegt het kind, al had ik Samsoms magt
 En molenmakers radertuigen,
 Nog wierd dit te vergeefs betracht:
 Die boom is oud en krom van in zyn' lentedagen,
 Men moest, in vroeg'ren tyd, voor hem meer zorge dragen;
 Nu komt hiér raed noch hulp te stâ. -
 Denk t'allen tyd deze uitspraek na;
 Myn lieve zoon, wil hieruit leeren,
 Van in de jongheid af te keeren
 Al wat met regt en rede strydt.
 Gewoonte wordt natuer, na langverloopen tyd.

X. De Kwynende Leeuw.

De Leeuw, weleer gevreesd, als aerdsche god der wouden,
 Kwynt, zucht nu, onder 't juk der jaren overmagt:
 Het volk krygt door zyn' zwakheid kracht,
 Zoo ver, dat elk bestaet met hem den spot te houden.
 Het Peerd treedt nader, en geeft Sire een' harden lap.
 De Stier geeft hem een' bons, de Wolf geeft hem een' knap.
 De deernisweerde Leeuw lydt veel, maer wilt niet klagen;
 Hy wacht Attropos komst, met taei geduld en moed:
 Maer, nu ook de Ezel, op zyn' beurt, hem smaed aendoet;
 'Dit zyn toch de allerhardste slagen,'
 (Zegt Zyne Majesteit, in heesche leeuwentael;)
 'Hoe! nu nog ezelschoon verdragen!!!
 'Ik sterf niet eens, maer duizenmael!'

XI. De Herder en zyne Geburen.

Hansje was gewoon te liegen
 En een ieder te bedriegen.

Als het by zyn' kudde was,
 Om de bureu te doen schromen,
 Riep het: Helpt my! wolven komen! -
 En de lieden kwamen ras
 Met hunn' spaden, vorken, haken,
 Om 't gediert' ter neêr te maken.

Hansje loech hen telkens uit.
 Nu, een wolf viel, tuk op buit,
 Met zyn' jongen op de schapen.
 Hansje schreeuwt, tiert overluid,
 En roept: Vrienden! straks te wapen!
 Hulp! om Gods wil! komt met een! -

Maer, geen enkel mensch verscheen;
 Iedereen bleef stil en rustig,
 En de wolven aten lustig;
 Terwyl Hansje, vol gevaer,
 Weenende is zyn' kudde ontweken,
 Leerend' dat een logenaer
 Wordt nimmermeer geloofd, mogt hy zelfs waerheid spreken.

XII. De Karpers.

Landman Sies besloot zyn vlas
 Te doen rotten in zyn' vyver;
 Nu, daer er veel visch op was,
 Vangt hy eerst, met zorg en iever,
 Zyn' geliefde Karpers uit.
 Deze die in 't sleepnet steken
 Zuchten: Ach! wy zyn verbruid!...
 De andren, vlug het net ontweken,
 Roepen: Goed! wy zyn er uit!

Maer de Karpers, pas gevangen,
 Werpt men in een' klaren wal,
 Waer zy, vry van ongeval,

Heden nog den kost erlangen.
 In den vyver, wierd de rest,
 Door het stinkend vocht verpest,
 Dood of stervend toch gevangen.

De mensch kent veelyds zelve niet
 Wat hem tot heil of ramp geschiedt.

XIII. De Vos en de Bok.

Twee lieden, die elkaër op geener wys geleen,
 Begaven zich op reis: - de Vos vol looze streken,
 En langgebaerde Bok, kort in voorzienigheid.
 Zy hadden nauwlyks saëm twee mylen afgeleid,
 Wanneer de dorst hen praemt een bornput in te treden,
 Waer zy aen hunnen nood voldeden.
 Dan zei de Vos: Myn lieve maet,
 Thans hebben we onzen dorst verzaed;
 Maer, zeg eens, hoe gaen wy uit dezen put geraken?...
 Hoor toe: ik weet hoe wy de zaken klaer gaen maken;
 Hef u eens loodregt op,
 Zoo styg ik, langs uw lyf, tot boven uwen kop;
 Dus zult gy my tot ladder strekken,
 En, als ik ben gered, 'k zal u naer boven trekken. -

By mynen baerd! 't is wel gezeid!
 (Zegt de onbedachte Bok,) ik loof uw' schrandrheid;
 Nooit kon ik zulk geheim ontdekken:
 Zie, ik sta veerdig. - Meester Vos
 Stygt uit den put, is vry en los,

En laet zyn' medemaet aen 't klaut'ren langs de steenen,
En, in den diepen put, zyn' goede trouw beweenen.

Intusschen doet de Vos vriend Bok een schoon sermoen;
Bewyst hem wat hy deed, en wat hy moeste doen:
't Is altyd dwaes, zegt hy, zich in gevaer te steken;
Hadt gy maer brein in 't hoofd, als baerd aen uwen kin,
Nooit tradt gy eenen steenput in;
Gy hadt dit vochtig hol ontweken!
Ik ben er uit, myn vriend; zie dat ge u ook verlost,
En, geef den moed niet op, schoon het u moeite kost;
Vaerwel!.... en wil u niet bedroeven.
Wat my belangt, ik mag niet langer meer vertoeven:
'k Heb eene zaak van groot gewigt,
Die aenstonds dient te zyn verrigt.

De sluwe Vos vertrok, en liet zyn' redder zuchten,
Niet denkende aen zyn woord, de hulp hem toegezeid:
Veel' vrienden zeggen zich u steeds ten dienst bereid;
Maer, vindt gy u in nood, zy zullen u ontvlugten.

XIV. De Aep Barbier.

Apen apen geerne na
Alles wat zy zien of hooren.
De baron de Patriva
Wierd door zynen knecht geschoren:
Meester Aep, die 't bekken zag,
Waerby zeep en scheermes lag,

Ook de borstel, kleed en doeken,
 Moest maer eenen baerd meer zoeken,
 Om te proeven wat hy kon:
 Niet op hem, maer op een ander.

Pas kwam Kater Rapaton,
 (Wel gebaerd, - maer fyn en schrander.)
 In de zael. - Hem zeide de Aep:
 Zet u, vriend, ik zal u scheren. -
 Neen, van my maekt gy geen schaep. -
 Laet my toch dien baerd maer weren;
 Ziet gy niet, dat onze heer
 Weeklyks driemael, somtyds meer,
 Wordt geschuimzeept en geschoren. -
 Al uw praten is verloren,
 Zei de Kater. - Hy ging heên.

Bakkers Kat komt ingetreên....
 Deze laet zich haest gezeggen.
 Baes Aep begint met haer het scheerkleed op te leggen:
 Neem, zegt hy, houd het bekken vast.
 Waerna hy Poestjes smoel en neus met zeepe wascht.
 Nu grypt hy 't scheermes en hy stelt zich aen 't barbieren....
 Maer, hoe begon de Kat te tieren!
 Haer' muil was reeds vol bloed; zy spouwde vuer en vlam.
 De knecht, die spoedig binnenkwam,
 Roept aenstonds den baron en al de huistrauwanten....
 De Kat wordt uitgejouwd, en daedlyk zy verhuist;
 En de Aep barbier lacht in den vuist.

Vertrouw u nooit aen vieze kwanten;
 Bedenk vooraf hunn' grapjes wel,
 Wilt gy den uil niet zyn van 't spel.

XV. De Witte Beer.

Een witte Beer was, jong gevangen,
 In eene diergaerde opgevoed.
 Hem bleef de slaefsche keten prangen,
 Schoon of hy schuimbekt, brult en woedt. -

De noordman ziet toch eens de zon van vryheid dagen:
 Op reis naer eene spaensche stad,
 De vangenis die hem omvat,
 In 't dalen van een' berg, valt plotselings van den wagen;
 De staven ploffen klinkend' neêr,
 En aenstonds is de vrye Beer
 In 't aengelegen woud verscholen.
 De zuidenlucht behaegt hem niet;
 Hy zal, zegt hy, steeds noordwaerts dolen,
 Tot dat hy weêr de kusten ziet,
 Waer hy het daglicht eerst zag stralen.

Hy wint, door tyd en vlyt, Europa's verste palen:
 Hy komt aen de Yssee, zwemt en landt
 Aen Nova Zembla's woeste strand.

Dáér wilt hy zyne reis verhalen:
 'Wat hoorde ik,' (zegt hy,) 'wonder' talen!
 Ik zag gedierten, wild en tam.
 Ik trok door Rusland en Germanje,
 Door Belgie, Frankryk, - kwam in Spanje,
 Waer ik de vryheid weêr bekwam.
 Dáér zag ik overschoone steden,
 En duizend duizend kostbaerheden;
 Ik ken Europa op den duim:

Geloof my, hiér is niets byzonder,
Maer dáér is alles grootsch en wonder.'

Een landzaet schoot in kwaden luim,
En zei: 'Waerom dan niet gebleven?
Wel! zoo behagelyk gewest
Moest u het zoetst genoeg geven!
Naer 't geen gy zegt, het was dáér best;
Ik zou maer wederom vertrekken:
Uw' hooge kennis zou u dáér tot nut verstreken;
Maer hiér! hiér strekt ze u slechts tot schand',
Want gy zyt vreemdeling in eigen vaderland.'

Zoo mag men aen den Belg ook zeggen,
Die alles hiér wilt wederleggen;
Die al wat uitheemsch is waerdeert,
En eigen land en tael, en zeden veroneert.

XVI. De Wolf en de Dog.

Een oude Wolf, gansch vel en beenen,
(Dank aen der honden waekzaemheid,)
Zag eenen Dog, en dacht met eenen:
My wordt een lekkere disch bereid!
Maer, die verwinnen wilt, moet stryden,
En deze Dog is kloek en groot,
Hy zou geen wolfsgeraemte myden:
Och! 'k zal dan weder, van den nood,
Gehouden zyn een' deugd te maken;
'k Durf niet bestaen hem aen te raken,
Schoon ik van honger ben verwoed.

Hy treedt den Doghond te gemoet,
 Bewondert zyn' hoedanigheden,
 Vooral zyn' vette en ronde leden.

Waerop de Dog voor antwoord gaf:
 Het hangt van u alleen maer af,
 Uw lyf, als ik, te kunnen vullen:
 Zy zeker, ware ik maer als gy,
 'k Verliet de dorre woesteny,
 Waer er zoo raer iets valt te smullen,
 Waer men van honger sterven zou!
 Kom gy met my ter goeder trouw;
 Weldra geniet gy beter' dagen. -
 Maer, zeg wat my te doen zal staen? -
 Ei! byna niets: op dieven jagen
 En bedelaers die stokken dragen;
 Voorts, zoo wat eerbewys gedaen
 Aen meesters en aen huisgezellen,
 Dan krygt gy alles wat gy wilt. -
 Och! als 't alleenlyk daeraen schilt,
 Kom, 'k wil my geenszins tegenstellen,
 'k Aenveerd in dank uw' goeden raed:
 Ik volg u waer gy henen gaet. -

De Dog vertrekt, de Wolf gaet mede:
 Maer langer schynt hy niet te vrede,
 Wanneer hy ziet den hals ontbloot
 Van zynen vetten reisgenoot:
 Hoe! zegt hy, vriend! wat wilt dat zeggen? -
 Niets. - 'k Wil dat gy het uit zult leggen. -
 Een' beuzeling. - Zeg my waervan. -
 Een' kleinigheid. - Maer, zeg het dan. -

'k Heb zoo het halshair wat geschonden,
 Gewislyk van den band, waermede ik word gebonden. -

Gebonden! zegt de Wolf, men legt u aen den band?
 Dat gaet my niet, 'k heb meer verstand;
 Geniet alléén uw' hofgenugten:
 Vaerwel! ik groet u, slaefsche Dog! -
 Fluks stelt de Wolf zich aen het vlugten,
 En hy loopt nog.

XVII. Bertje en Stientje.

Stientjes vader was gestorven,
 't Zat by 't lyk, en weende en bad.
 Koddig Bertje, Stientjes speelmaet,
 Speelde vrolyk met de kat,
 En kwam aen het venster lonken,
 Door een spleetje der gordyn;
 Stientje liet hem toch niet kyken. -
 'Dit zal niet vergeten zyn!'
 Riep ons Bertje verontweerdigd;
 'Wees verzekerd, stoute Stien!
 Als myn vader eens zal sterven,
 Dan zult gy hem ook niet zien.'

Bertjes moeder, die het hoorde,
 Zeide: Zwyg, gy stoute kind!
 Bid dat vader lang mag leven,
 Die u kost en kleëren wint.
 Heb met Stientje medelyden,
 En bedreig noch scheld hem niet;
 Alle brave kinders zuchten,
 Zien zy iemand in verdriet.

XVII. De Hert en de Wyngaerd.

Eigen schuld, gezochte plagen,
Moet men zeker meest beklagen.

Een Hert, in 't open veld, door jagers overrast,
Verschuilt zich in een' tuin, waer frissche wyngaerdblaêren,
Hem strekkend' tot een' schans, voor ramp en leed bewaren.

't Gevaer is nauw voorby, wen zich de Hert vergast
Op 't malsche groen, dat hem voor nood en dood kon sparen.

't Gerucht van 't krakend loof,
Dat vóór hem henen stoof,
Doet ras den Hert ontdekken.

Daer zyn de grage jagers weêr,
Die spoediglyk den tuin betrekken:
Nu vindt de Hert geen' vryburg meer!
Door honden uit zyn' schans gesteken,
Treff hem een' doodelyke schoot...
Hy valt, gekwetst door 't moordend schroot,
En roept: 'O Wyngaerd! zie u wreken:
Ondankbaerheid ontvangt hiér welverdiende straf!
Ik zelf verslond uw loof, dat my hiér schuilplaets gaf;
Helaes!...' en meer kon hy niet spreken.

XVIII. De Spinnekop.

Juffer Spin had in een' zael
Hare netten uitgehangen,
Om er vliegjes in te vangen;
En dáér kwam zy menigmael
Haren drift tot bloed verzaden.
Zy had steeds de straf ontvlugt.

Eens, de dienstknecht, op 't gerucht
Welk een vliegje, pas verraden,
Maekte wyl de Spin het ving,
Komt op 't spoedigst toegelopen
Waer het spingeweefsel hing.

Thans kan haer geen moordlust nopen:
Zy laet prooi en netten staen;
Maer te laet, om nog te ontgaen
De geregte straf der boozen:
Men verplet haer met den voet.

Gy, die slorpt het schuldloos bloed!
Eeuwig schaemrood moet gy bloozen!
Gy, verdrukkers! die den nood
Van uw' naesten durft besteden
Voor uw' baet en zinlykheden;
Vreest!... gy loopt met rasse schreden,
Als de Spin, naer uwe dood.

XIX. Het Cysje.

Een Cysje, in zyn beschilderd muitje,
 Kreeg miltkruid, water, groen en zaed,
 En knospte menig suikerkluitje,
 Was regt te vrede in zynen staet:
 En, vry van tegenheid en zorgen,
 Het zong van in den vroegen morgen,
 Den heelen dag, tot 's avonds spâ,
 't Een deuntje vóór en 't ander na.
 Noch wind, noch koude kon hem plagen,
 't Was dronken van zyn welbehagen.

Maer weelde is vaek een' kwade beest,
 Meer nagejaegd dan regt gevreesd:
 Zy had het vogeltje gebeten,
 Het wilde zaed noch groen meer eten;
 't Zat dik van treuren in den ring,
 Die lam en loodregt nederhing.
 Fortuintje maekt er van zyn popje,
 Blaest vryheidsmin in Cysjes kopje,
 Verkeert in ramp het gunstbewys,
 Herschept in hel zyn paradys.

Men keek, - en 't muitje wierd herhangen,
 En Cysje wordt voldaan in zyn te dwaes verlangen.
 Het deurtje was niet toegedaen,
 En 't vogeltje was haest en kooi en huis ontgaen.
 Zie, ginter, vloog het op die daken,
 Niets vond het tot zyn onderhoud,
 Het regende en de wind was koud.
 Een Katje kwam het digt bewaken;

En, eer de dagtoorts schoot haer jongste westenstrael,
Wierd Cysje Katjes avondmael.

De beste vryheid, die ooit iemand kan erlangen,
Is, van een wys bestier goedwillig af te hangen.

XX. De Vrek en de Bedelaer.

Een Vrekaerd, die een' zak vol gouden schyven droeg,
Ging eenen man voorby, die hem eene aelmoes vroeg,
Afgryslyk onderdrukt door tegenspoed en jaren.
Weg, schooijer! roept de Vrek, gy weet van zorg noch sparen;
Gy, luijaerd! draegt een' ydlen zak,
En drentelt heên op uw gemak;
Gy ziet, ik zweet van last; en gy, gy durft my vragen! -
De man, om 't bitsch verwynt ontsteld,
Zegt: De ydle bedelzak is lastiger om dragen,
Dan eenen zak vol geld.

XXI. De Vinkenvangst.

Wanneer sneeuw en hagel dekten
Het bevrozen koorenveld,
En der vogels nood verwekten:
Jan had zyne knip gesteld;

Hy had eene Vink gevangen,
 En hy hield die in zyn hand,
 Toegesloten zonder prangen.
 Hy scheen Croesus van ons land!
 Men was eene muilt gaen koopen,
 Een' fontein en vogelzaed.
 Ferdinand komt toegelopen:
 'Laet my zien.' - 'Ja, inderdaed!' -
 'Laet my toch wat nader kyken!
 Druk uw' hand zoo niet op hem!
 Laet my eens zyn' pluimpjes stryken!
 't Zoete beestjen is al tem!'

Al dit eijen, al dit streelen,
 Kon het Vinkje maer vervelen:
 Het gevoelt zyn' vlerkjes los,
 En vliegt straks weêr naer het bosch:
 Waerom Jan zoo als zyn broeder,
 Beiden kryten even zeer.

Op hun kermen, komt de moeder,
 Zeggend': Kindren, weent niet meer!
 Er zyn nog wel twintig vinken
 In den hof en op het veld;
 'k Zal haer allen herwaerts winken,
 Zyt toch om geen Vinkje ontsteld! -

Ik had liever, zonder liegen,
 Moeder lief, zegt Ferdinand,
Ééne vogel in myn hand,
 Dan de *twintig* die dáér vliegen.

XXII. De Wolf en het Lam.

De sterkste wint steeds overal:
Dit tuigt wat ik verhalen zal.

Dáér, waer een zilv'ren beekje stroomde,
Al kronk'lend door het somber woud;
Dáér, waer een Wolf van schapen droomde,
En zich verborg in 't ryzig hout;
Kwam zich een Lammetje verkoelen,
Zyn' dorst verzaden aen den vliet.

De Wolf, die 't arme diertje ziet,
Vaert uit: Wel hoe! hiér komt ge u spoelen,
Verpesten 't geen ik drinken moet?
Verwaten dier! dien overmoed
Zult gy betalen met uw bloed.

Het Lammetje begon te beven,
En riep: Spaer myn onschuldig leven,
O vorst! ik sta hiér op het droog;
Ik roer geen korrel zands omhoog,
'k Heb tegen u geen kwaed bedreven!

De wreedaerd vaert geweldig voort:
Gy hebt my sedert lang gestoord,
Ik kan uw' smeeking niet verhooren;
Gy hebt 't voorleden jaer, myne eer en faem gekrenkt,
't Geen gy gewis nog wél gedenkt? -
Och! dan was ik nog niet geboren! -
Was 't gy niet, 't was uw broeder dan. -
Een' zaek die ook niet wezen kan,

Want nimmer had ik eenen broeder. -
 't Was dan uw vader, uwe moeder,
 Of iemand uit de schapenbend;
 En 't is my maer te wél bekend,
 En 'k heb het dikmaels ondervonden,
 Dat gy, uw herder en uw' honden,
 Myne eer, ja zelfs myn vel niet spaert!
 Ik wil my van dien hoon thans wreken. -

Nog nauwlyks hield hy op van spreken,
 Of, zonder verder pleit, lag 't Lammetje ter aerd'.
 Het arme dier wierd dood gebeten,
 En door den dwingland opgevreten.

XXIII. De Ezel en zyne Meesters.

Een Ezel maekte goede cier
 In dienst by eenen groenselier:
 Doch kwam by 't Noodlot zich beklagen,
 Dat men, vóór 't kraeijen van den haen,
 Hem alle dagen op deed staen,
 Om groensels naer de markt te dragen.
 Het Lot, begaen met zyn verdriet,
 Verstoot des Ezels bede niet:
 Een huidevetter komt hem koopen.

Verandering behaegt; maer vaek voor korten duer!
 De vellen woegen zwaer, het hooi was hard en zuer,
 En, met een' yd'le maeg, moest Langoor rustloos loopen;
 Geen wonder klaegt hy nu nog meer!...

Och! had ik, zei de sul, myn' eersten meester weêr!
 Dáér kreeg ik wortels, malsche klaver;
 Hiér kryg ik slagen meer dan haver....
 Och! mogt ik, 's morgens vroeg, weêr naer de groenmarkt gaen!...
 De huidevetter dacht 't misnoegde dier te vlaên,
 Wanneer een koolbaes zich den Ezel aen kwam schaffên.

Dáér ging het erger nog! min eten, meerder' straffen,
 Zoo hy de koolvracht niet, (hoe zeer zy drukte en woeg,)
 Op nauwgezetten tyd tot haer' bestemming droeg.
 Thans valt hy meer dan ooit aen 't klagen.
 Hy komt by 't Noodlot weêr een' and'ren meester vragen;
 Maer Langoor wordt niet meer verhoord:
 Die al te lastig is, verstoort.

Zoo leven, hedendaegs, een telloos tal van menschen,
 Die, by het zoetst genot, nog vinden iets te wenschen.
 Elk waent zyn' eigen last vervreemd van wedergâ:
 Men denkt niet rypelyk eens anders nooden na.

Die veel verandert in hantering, handel, plaetsen,
 Wordt vaek een speelbal, dien Fortuin zal nederkaetsen:
 Te vrede zyn in zynen staet,
 Is een geluk dat geld en goed te boven gaet.

XXIV. De Tulp en het Violtje.

't Violtje, ryk in geur'ge bloemen,
 Kroop needrig langs den blooten grond,
 En hoorde duizend monden roemen
 Een' Tulp, die in het bloemperk stond;

Die, op een ryzig, tener steeltje
 Een' één'gen, yd'len kelk verhief:
 't Viooltje, ootmoedig, 's engels beeldje,
 Had toch de Tulp van herten lief.
 Al zweeg men van zyne ambergeuren,
 Sprak elk van 't maeksel en de kleuren
 Der trotsche, rykgekleurde bloem;
 't Benydde niet der Tulpen roem:
 En, als het zag haer glans verdooven,
 Haer blaedjes, een voor een, vergaen,
 Verslensd aen zynen voet verstoven,
 Het plengt er treurig op een' diamanten traen.

Wie ongevoelig is voor 's naesten ramp en lyden,
 Miskent eene allereêlste deugd;
 Leer uit dit voorbeeld, lieve jeugd!
 Ook steeds den drift der afgunst myden.

XXV. De Kat en de Hond.

Wat heeft ons Katje? zei de Hond;
 Aldus met roerlooze oogen turen!
 Zoo moedloos pruilen uer by uren!
 Myn beestje, zyt gy niet gezond?
 Gy, steeds zoo mal, zoo vol van grillen,
 Zit dáér als dood.... Wat mag u schillen?...

De Hond, die toch geen antwoord kreeg,
 Ging aen; en 't Katje keek en zweeg;

Het zat op eene muis te loeren,
 Die het, na veel geduld, toch ving:
 Waerna het in de keuken ging,
 Om weêr zyn' grapjes uit te voeren.

De Hond verwonderd zei: Wel hoe!
 Reeds dartelt gy weêr bly te moê,
 Zoo los en grillig als voordezen?
 My dunkt, gy zyt wel ligt genezen! -

Ik was niet ziek, zei slimme Kat,
 Wanneer ik dáér zoo stiltjes zat;
 Dan zorgde ik slechts voor myn' belangen:
 Ik wilde dáér een muisje vangen;
 En, die niet stil zit, krygt ze niet.

Zy zyn niet altyd stil, die men voor stil aanziet;
 Het oude spreekwoord wordt nog veelyds ondervonden:
 Het stilste water heeft ook vaek de diepste gronden.

XXVI. De Haen en de Perel.

By den mesthoop, zocht een Haen
 Vlytig rond naer worm of graen,
 Om zyn' eetlust te verzaden;
 En hy krabde een Perel uit.

'k Lach, zegt hy, met zulken buit,
 Die my baten kan noch schaden!

Hy zy kostelyk en fyn;
 Ik zou toch veel beter zyn
 Met een enkel graentje koren!

En, zoo ging de schat verloren,
 Die voor twintig zakken graen,
 Voor het minst, hem in kon staen.

Kinders, die naer schynvermaken,
 Eerder dan naer wysheid haken,
 En die kunst en deugd verzaken,
 Zyn niet wyzer dan de Haen,
 Die zich liet een schat ontgaen,
 Voor één enkel korrel graen.

XXVII. De Grysaerd en de drie Jongelingen.

Een achtbare ouderling van viermael twintig jaren
 Plantte eenen boom op zynen grond.
 Drie Jongens, die, ten zelfden stond,
 Getuigen zyner werking waren,
 Verstoutten zich den goeden man
 En zyn' gewone zorg te laken.

Zeg ons, Peetom, wat wilt gy maken?
 (Zoo schertsen zy,) hoe! waent gy dan
 Nog vruchten van dien boom te plukken?
 Of wordt gy kindsch? wat zot bestaen!
 Geloof gy, dat het u zal lukken
 D'aertsvaders leeftyd na te gaen?

Waerom u met dit werk beladen?
 Wat kan dat jong plantsoen u baten of u schaden?
 Tel op de toekomst niet; dit past maer ons alleen. -

Het past u ook niet, zegt de Grysaerd, vol van wysheid;
 Uw lot en 't myne zyn gemeen:
 De toekomst staet niet vast, voor jongheid noch voor grysheid;
 De hand des noodlots speelt met s' menschens levenstyd.
 Wie weet, wien eerst van ons het graf wordt toegewyd?
 Geen enkel oogenblik is zeker voor ons allen;
 En, moest ik eerstdaegs vóór de wreede doodzeis vallen,
 Myn kroost zal my de vrucht des booms verschuldigd zyn.
 (Men moet aen 't nageslacht ook denken.)
 Dit uitzigt is een' vrucht, schoon of een' vrucht in schyn,
 Een' vrucht die my alreeds kan 't zoetst genoeg schenken;
 Ik smaek die heden, en misschien meer dagen nog.
 'k Ben oud, en gy zyt jong; maer zegt: Wie weet er toch,
 Of gy my in het graf niet haest zult vergezellen?
 Of ik niet menig jaer zal op uw' grafsteên tellen? -

En de oude man sprak waer... Want de eerste van de dry
 Zeilt naer America; verdrinkt na luttel' dagen.
 De tweede trekt ten stryd', en wordt welhaest verslagen.
 De derde ent eenen boom, valt neêr, en sterft er by.
 De Grysaerd heeft voor hen zyn' rouwstem aengeheven,
 En diep in marmeren steen gedreven:
 'De mensch mikt,
 Maer God schikt.'

XXVIII. Het Verschalkte Muisje.

Op den zolder van een' bakker,
 Woonden muizen, magtig veel.
 Dagen, nachten, even wakker,
 Liepen zy door graen en meel,
 Welk zy lustiglyk vertienden.
 Allen wierden dik en vet.
 Maer, des bakkers huisbedienden
 Had een' muizeval gezet;
 En tot lokaes, aen een haekje,
 Hing een lekker stukje spek;
 't Geen een baerdloos Muizesnaekje
 Trok het water in den bek:
 'Van dit vleesch wil ik toch proeven,'
 Zei het tot zyn' besten maet. -
 Die hem antwoordt: 't Is verraed!
 O! die stap zal u bedroeven!
 Hebt gy hiér gebrek aen spys?
 Eet uw' buik vol, en zy wys!
 Wil die val niet binnentreden,
 Of gy loopt het grootst' gevaer:
 Vrees der menschen listigheden,
 Welke, geloof my, voorwaer,
 Ons steeds leed en onheil brouwen. -
 't Zinloos Muisje zei: Ik zal
 My myn opzet nooit berouwen;
 En zoo trok het in de val.
 Maer, zoodra men 't vet genaekte,
 't Knipje sprong, de val viel toe:
 Zoo dat 't Muisje 't spek niet smaekte;
 't Riep: O maetjes! helpt!... wel hoe?

Zal my niemand bystand bieden?...

Ach! ontfermt u, goede lieden!

Zyt bermhertig toch met my!

Ik verzaak voor eeuwig 't snoepen;

Redt my uit myn' slaverny! -

Maer, vergeefs om hulp geroepen:

Niemand komt dan bakkers knecht,

Die al lachend tot hem zegt:

'k Heb u vast.' - 't Verschalkte Muisje

Draegt men mede in 't vangenhuisje;

En wanneer kwam het er uit?...

Vrienden, oordeelt.... en besluit.

Lieve jeugd! wil u bezinnen,

Eer het onheil is ontstaen:

Allen die 't gevaer beminnen,

Zullen in 't gevaer vergaen.

XXIX. De Haen en de Vos.

Frits, een Haen van rype jaren,

Fiks in vossenlist ervaren,

Zat daér schildwacht op een' tak;

Toen een Vos, hem naedrend, sprak

Op een streeleend honingtoontje:

O Galenus waerdste zoontje!

Kom omlaeg, want dezen stond

Is voorwaer het vrêverbond,

Tusschen onz' natuergenooten,
 Onweërroepelyk gesloten;
 Vossen, Hanen, nu voortaan
 Gaen elkaër ten dienste staen,
 En der eendragt gunsten smaken.
 Ik kom u dit kenbaer maken,
 Kom my kussen.... maer met spoed;
 Want ik aenstonds henen moet,
 Opdat ik al kort en bondig
 Straks den vrede alom verkondig';
 Doch, eerst kussen wy elkaër.

Aenstonds kom ik naer beneden,
 Ik ben uiterlyk te vreden,
 Zegt de Haen, om deze maer,
 Die gy zelf my komt verkonden.
 Ik zie ginds een' koppel honden,
 Vlug en sterk, die ons gewis
 Van de vrêverbintenis
 Breeder komen onderrigten.

Als de Vos dit had gehoord,
 Zei hy: Ik moet aenstonds voort;
 'k Zal de naeste reis u kussen.
 Fluks trok hy zyn' waggen op,
 En hy sprong in den galop,
 Midden door de takkebussen,
 En van dáér in 't kreupelbosch.

Onze Frits loech met den Vos,
 Die beangst was om zyn liegen:
 Men lacht met regt, als men bedriegers kan bedriegen.

XXX. De Stederat en de Veldrat.

Eene rat,
 Die woonde in stad,
 Ryk begaefd met heusche zeden,
 Noodde met veel' plegtigheden
 Hare zuster, die op 't veld
 Hare woon had vastgesteld.

Zy komt aen,
 En wordt ontvaên
 Met de grootste liefdeblyken;
 't Middagmael stond reeds te pryken
 Op een kostelyk tapyt,
 En begon na korten tyd.

Lekk're spys
 Verheugde om prys
 Onze langgesteerte gasten;
 Maer, terwyl zy lustig brasten,
 Wordt er aen de deur geruischt. -
 Roef!... 't gezelschap is verhuisd.

Het geklop
 Houdt aenstonds op.
 Daedlyk biedt de steedsche joffer
 Weder haren disch ten offer:
 Blyf, zegt zy, wees niet bevreesd;
 Kom, voleinden wy het feest.

Haer' vriendin
 Was niet van zin

Weder In de zael te treden:
 'Ik vertrek,' (zegt zy,) 'op heden;
 Morgen, wil ik toch, dat gy
 's Noens ter maelyd komt by my.

Niet dat ik
 Met orde en schik
 U zoo heerlyk kan onthalen:
 Maer, terwyl wy middagmalen,
 Dáér wordt nimmer iets gehoord
 't Geen of vreugd of eetlust stoort.

Goeden nacht!
 Ik ga; 'k verwacht
 U, in myne veldhut, morgen....'
 Wanneer de angst met bange zorgen
 Het genoeg volgen moet;
 Zulk genoeg smaekt niet goed.

XXXI. De Nachtegael.

Om de schoonheid zyner zangen,
 Wierd een Nachtegael gevangen
 En verwezen tot de muit.

Vriendje hoorde dáér 't gefluit
 Van gevangen' spreeuwen, vinken,
 Hem eerst ruw in de ooren klinken:
 Maer, eerlang, de barsche toon
 Scheen min leelyk, - eindlyk schoon;

En 't verdwaelde, zinloos gekje
 Stemde zelf 't bekoorlyk bekje,
 Reeds, op vreemde en slaefsche tael.

Het wierd Mei. - De Nachtegael
 Was de vangenis ontweken;
 En, in onze wereldstreken,
 Wierd het hemelzoet akkoord
 Van zyn' broeders weër gehoord.

Haest vindt hy zyn' nestgezellen,
 En wilt veel aen hen vertellen;
 Maer, een' tael vol weidschen tooi,
 Riekend naer de vogelkooi,
 Moest de vrye zang'renkooren
 Wreed vervelen, hoogst verstooren:
 Eene tael, zoo styf en stram,
 Riep men, veroneert uw' stam!
 Gy moet u die spraek ontwennen,
 Eer wy u voor broeder kennen:
 Zyt gy waerlyk Nachtegael,
 Spreek der Nachtegalen tael.

Belgen! wilt gy Belgen blyven,
 Blyven een zelfstandig volk;
 Uwe landtael zy de tolk,
 In het spreken, in het schryven,
 Van uw vaderlandsch gedacht.

Volgt uw edel voorgeslacht!

XXXII. De Leeuw met den Ezel op jagt.

De Leeuw, als koning aller dieren;
 Besloot zyn jaerlyksch feest te, vieren,
 En ging ter jagt om wild voor hem;
 Belust op herten, deinen, hazen.
 Baes Ezel, met zyn' Stantors stem,
 Trok mede om er den hoorn te blazen.
 De Leeuw spant zyne strikken uit;
 Dan komt hy Langoor op zyn' post met takken dekken,
 Om hem aen ieders oog te onttrekken,
 En zegt: Laet hooren uw geluid....

Nauw dreunt die stem door bosch en velden,
 Of alles raekt in rep en roer;
 Elk vlugt, zelfs de onversaegdste helden.
 De Leeuw lag gretiglyk op loer,
 En vangt hen allen in zyn' lagen....
 De schreeuwer, roemende op zyn feit,
 Durft ernstiglyk den koning vragen:
 Heb ik niet wél gediend in deez' gelegenheid? -
 'Ja, zeker! in de jagt zyt gy niet slecht bedreven;
 Zoo ik niet kende, (zegt de Leeuw,)
 Het ezelsras en hun geschreeuw,
 Gy hadt my selv' van schrik 't doen reuzenwoud begeven.'
 De stoffer, uit ontzag, verdraegt met spyt dien smaed....

Hy, die zich zelven pryst, zal dikwyls zich beschamen,
 En schoon een trotsch gezwets aen iedereen misstaet,
 Het moet toch Ezels minst betamen.

XXXIII. De Hoen en de Vrek.

De gierigheid verliest het al,
 Zoo zy te driftig wilt aen grooten rykdom raken;
 Hetgeen ik u verhalen zal,
 Moet u dien hertstogt doen verzaken.

Een gierigaerd had eene Hoen,
 Die altyd gouden eijers leide;
 Waerom hy by zich zelve zeide:
 Ik zal die beest eens open doen,
 Zy moet een' grooten schat besluiten,
 En iemand anders mogt dien buiten...
 Dus wordt de Hoen gedood door onzen Harpagon;
 Maer ach! hoe knerst hy op zyn' tanden,
 Wanneer hy in hare ingewanden,
 Niets vindt, hetgeen den lust zyns herts verzaden kon.

Nimmer wordt te regt geprezen,
 Die te spoedig ryk wilt wezen.

XXXIV. De Hond en de Jongen.

Picard was een trouwe Hond,
 Die, by dage en by nachte,
 Altyd zyne pligt betrachtte;
 Vóór het huis op schildwacht stond.

En, hoewel de schrik der dieven,
Wist hy ieder te believeen
Die aen 't huis was vastgehecht:
Meester, vrouw en kind, en knecht.
Nu kreeg Picard brood en bonken,
Zyn' getrouwen dienst ten loon:
Maer, Bernaerdje, meesters zoon,
Kwam hem tergend' digt belonken,
En nam heel zyn middagmael.

Nu verandert Picards tael:
Hy komt driftig toegesprongen,
En hy grolt, en knapt den jongen
Door zyn broekje tot in 't vel.
Naerdje kryscht, verlaet het spel;
Het gaet straks by vader klagen,
En komt Picards doodstraf vragen.

Vader antwoordt: Lieve vriend,
Picard heeft geen' straf verdiend:
Hy heeft slechts u willen leeren,
Elk in zyne regten te eeren;
Hadt gy hem geen kwaed gedaen,
Wis, gy hadt den knap ontgaen;
Gelukkig! dat gy het zoo gunstig zyt ontkomen:
Wie zou niet kwaed zyn, als zyn brood hem wordt ontnomen?

XXXV. De Oranjeappelen.

Een spaensche heer had eenen zoon,
 Beminlyk, deugdzaam, heusch en schoon;
 Het voorbeeld aller jongelingen.
 Maer, jammer! sedert korten tyd,
 Had hy zich somtyds toegewyd,
 Aen zedellooze vriendenkringen.

De Heer, door droefheid aengedaen,
 Wilt de dwaling tegengaen. -
 De zoon zegt: Allерlievste vader!
 Die vrienden zyn zoo slecht toch niet!
 En, waer' het zoo, maek geen verdriet;
 Geloof my, 'k zou hen allegader
 Wel stichten door myn' deugd, bekeeren door myn' raed.

De vader kende beter 't kwaed,
 Dat zynen lieven Jan bedreigde;
 Daer hy naer kwade makkers neigde,
 En eigenliefde bragt ten toon,
 Hy zwygt, en duikt zyn ongenoegen.

Des and'ren dags, gaet-weêr de zoon
 By zyne makkers zich vervoegen:
 Gedurend' zyne afwezigheid
 Wordt hem een' goede les bereid:
 Men gaêrt een' heelen korf Oranjen,
 Wier weêrga nauwlyks was in Spanjen,
 Gezond en frisch en schoon van kleur:
 Daertusschen mengt men rotte vruchten,

Bedorven, walgelyk van geur. -
 Het kind betuigt zyn' hertsgeugten,
 Toen, by zyn' wederkomst de korf hem wordt besteld.
 De vruchten onderzocht, geteld;
 En Jan zegt tot zyn' lieven vader:
 Beschouw eens deze Oranjen nader;
 Ik tel er zes of zeven in,
 Die rot zyn in den vollen zin;
 Die moeten aenstonds zyn verwezen. -

Neen! vrees niet, Jan,
 Zegt vader dan:
 De goeden zullen haest de zieken weêr genezen;
 Die vruchten zyn zoo slecht toch niet. -
 Geloof, zegt Jan, zy zullen allen
 Haest tot bederfenis vervallen,
 Zoo men dien bogt niet buiten giet!
 Dit zou my spyten en bedroeven. -

De vader zegt: Geen nood! ik wil de zaek beproeven;
 Dat ondervinding oordeel stryk',
 Wie van ons beiden heeft gelyk:
 De vruchten, goed en slecht, straks onder slot gedragen.

Zy bleven samen zeven dagen;
 Dan haelt men weêr den paender uit,
 Die, niets dan rotheid meer besluit.

Hoe bitter viel nu Jan aen 't klagen:
 Ik had het wel voorzien! heb ik het niet gezeid?
 Wat jammer! heel de korf is stank en vuiligheid! -
 De vader zegt: Myn zoon, dit kon ik ook voorzeggen!
 Maer 'k wil u door dien korf op heden uit doen leggen,
 Hetgeen gy nimmer hebt verstaen:
 't Zou even zoo met u, als met die vruchten gaen,

Bleeft gy in slecht gezelschap steken:
Gelooft gy my niet, vriend, laet ondervinding spreken. -

Het kind sloeg de oogen naer den grond;
Daer het nu vaders les verstond,
Hem uitgeleid door deze vruchten.
Voorts, bleef het slechte makkers vlugten.

Volg, lieve jeugd, ons Jantje naer;
Gy loopt het ysselykst gevaer,
Wilt gy niet uit zyn voorbeeld leeren,
In slecht gezelschap nooit verkeeren.

XXXVI. De Vermomde Wolf.

Een Wolf, die zelden nog een' prooi
Bekwam in buermans schapenkooi,
Wilde, om door list daeraen te raken,
Een' nieuwe persoonaedje uitmaken.
Hy dost zich als een' herder uit:
Een lange rok bedekt zyn' huid,
Een' stok moet hem tot staf verstrekken,
De doedel hangt hem aen de zy;
Om heel zyn' toestand te voltrekken
En te gelukken, wenschte hy,
Te zien op zynen hoed geschreven:
'Ik ben Guillot, der schapen heer.'
Zoo uitgerust, en aengedreven
Door snoeplust, trad hy stiltjes neêr.

Guillot, de ware gids, lag op het gras te slapen,
 Zyn trouwe hond sliep nevens hem,
 Ook sliep het meestendel der schapen.
 Nu poogt de valschaerd ook de stem
 Des echten herders na te maken;
 Maer zyn gehuil doet fluks ontwaken
 Den gids, den huerling en den hond;
 Zy ploffen gauwdief op den grond,
 Die, gansch belemmerd door zyn' kleêren,
 Noch vlugten kan, noch zich verweren.

Al schuilt een Wolf in 't lammervel,
 Hy blyft toch Wolf, begrypt het wel;
 Gy zult door woorden of door werken,
 In wolven wolvenaerd bemerken.

XXXVII. De Vlashandelaer en de Herbergier.

Ko, een handelaer in vlas,
 Die maer slecht geletterd was,
 En niet cyfren kon noch tellen;
 Vroeg zyn' schuld, in eene stad,
 Waer hy uitgespannen had.

Hoe zag men hem de ooren stellen,
 Toen de Weerd zei: *O is o.* -
 Maer dit weet ik ook, zei Jaco;
 Zeg my wat ik moet betalen. -
 Zwyg een weinig, ik zou falen,
 Zei de Baes. - Hy rekest voort.

Dan wordt door Jaco gehoord:
 Vier mael acht is twee en dertig;
 Ik stel *twee* en, houde *dry*. -
 Waerlyk! dief zoo openhertig
 Vond ik nimmer, Baes, als gy!
 Welke slimheid in het tellen!
Drie behouden, en *twee* stellen!
 Zie dáér geld!... houd het maer al!
 Hael myn' peerden uit den stal,
 Span die aenstonds vóór den wagen!...
 Neen, dat kan ik niet verdragen:
 Stelen daer men 't hoort en ziet!
 'k Zal 't aen heel de wereld zeggen! -

Wat de Weerd hem zeide of niet,
 Om zyne onschuld uit te leggen,
 Onze koopman bleef gestoord,
 En hy reed al morren voort.

Ongeleerden moet gy zwichten:
 Spreek hun zoo dat zy 't verstaen;
 Of zy blyven in den waen
 Dat men hun een' tand wilt ligten.

XXXVIII. De Eik en het Riet.

De Boscheik zeide aen 't slingrend Riet:
 Gy hebt wel reden om uw noodlot te beklagen;
 Een' mees valt u te zwaer om dragen;
 Het minste windje, dat den vliet

Maer ligtjes rimpelt, kan u aenstonds nedervellen.
 Geen' stormen kunnen my ontstellen:
 Ik beur myn' kruin omhoog, by 't guerste jaergety;
 Ik kan de orkanen zelfs braveren,
 De stralen van de zon trotseren;
 't Geen stormen zyn voor u, zyn koeltjes slechts voor my.
 Zoo gy in 't lommer van myn' malsche takken groeide,
 'k Zou u beschutten voor den wind,
 Schoon of Aquilon zelf op 't ruim der bosschen loeide:
 Natuer behandelt u gelyk een basterdkind;
 Ik vind haer jegens u wel streng, wel onregtveerdig. -

Uw' deernis is myne achting weerdig,
 Zegt 't Rietjen;) 'k geloof, ze ontstaet uit goeder hert:
 Maer 't plooijen baert my nimmer smert;
 Want ik kan plooijen zonder breken:
 Maer gy, gy mogt aldus niet spreken.
 Gy hebt wel, tot hiertoe, veel' stormen uitgestaen,
 Maer zien wy, of dit steeds u even wel zal gaen. -

Dit woord was nauwlyks uitgesproken,
 Of een verwoede storm, ten noordpool uitgebroken,
 Komt op het ruischend woud al buldrend aengesneld....

De Reuzeneik staet pal, en dwergtje Riet moet zakken;
 De wind verdubbelt zyn geweld....
 Daer kraken wortels, stam en takken;
 De groote Boscheik ligt geveld,
 Hy, die zyn' zware kruin verhief door lucht en wolken,
 En met de voeten drong tot de onderaerdsche kolken.

XXXIX. De Gezoute Hutspot.

Nieuwe moden plaegden Jan,
 Oude snyder, eerlyk man.
 Dikwyls was zyn winkel ledig;
 Maer de sukkelaer ging vredig
 Naeijen, lappen, hier en daer,
 En zyn' zaken kwamen klaer.
 Hy at altyd waer hy werkte;
 Zyne beurs wies dag aen dag,
 't Geen men aen zyn' gang niet merkte,
 Aen zyn' handelwys niet zag.
 Als de werkbaes zonder knechten
 Wel mogt eten, 't was genoeg.
 Hy en vroeg niet veel' geregten,
 Hy ging nimmer in een' kroeg,
 Hy was matig in het drinken,
 En een vyand van het zout:
 Hoe moest hem de moed niet zinken,
 Nu hy vrocht by kuiper Bout;
 Allen die dit huis bewonen,
 Bout, zyne echtgenooten en zonen
 Wilden sterk gezouten spys. -

Als des kuipers vrouwtje Lys
 Reeds den Hutspot had gezouten
 Met een' ruim gevolve hand,
 Bout verlaet en duig en band,
 En komt wat met Jantje kouten,
 Daer het op zyn' tafel zat.
 Nu haelt hy het pekeltvat,

Dan het schyfjen opgeheven,
 En gepekeld - en geproefd. -
 Goed! - Maer langer niet vertoefd;
 Zich weêrom aen 't werk begeven.
 Nu komt Huibrecht, dan Allaerd,
 Zich wat warmen by den haerd:
 Eerst het pypjen aengestoken,
 Dan van 't noenmael eens gesproken,
 En den lof van 't zout vermeld;
 Weêr naer 't zoutvat heêngesneld,
 En de spys bestrooid als vooren. -
 Zy gaen heên al tabak smooren.

Jan had alles afgespied:
 Ach! zegt hy, hiér eet ik niet!
 Ieder zout hiér her en weder.
 Wacht! - een raed! - een goede raed! -
 Jan begeeft en naelde en draed,
 Springt van zyn' tafel neder,
 Grypende op den zelfden stond
 Al het zout dat hy nog vond,
 Fluks, dit in den pot gesmeten....

Als men nu aen tafel zat,
 Bout riep: Donders! wat is dat?
 't Is al zout! wie kan dit eten? -
 Lystje vraegt: Hoe dit verstaen? -
 Huibrecht proeft en staet verslagen!
 Allaerd roept: 'k Vrees meerder' plagen!
 Wat is hiér toch omgegaen?..
 Jan zegt: Vrienden, hoort my aen:
 Wat het is, ik zal dit zeggen;
 'k Zal geheel 't geheim uitleggen,
 Want het is geen' toovery:
 Het is louter zout, zegt gy;

Het is waer, en 't is geen wonder,
 Gy hebt allen in 't byzonder
 Zout geworpen in de spys,
 En ik ook. - Wel nu, zegt Lys,
 Om terstond te middagmalen,
 Ik zal kaes en vygen halen.

Overtolligheid misstaet:
 Dus houd steeds in alles maet.

XL. De Ezel, het Hondje en zyn Meester.

Wil uw' begaefdheên wél besteden,
 Doe nimmer 't geen u niet wél staet,
 Opdat ge in geen' gelegenheden
 Het voorwerp wordet van elks smaed,
 Als hy die zynen heer met heuschheid wilde onthalen,
 En zyne groetenis met slagen zag betalen.

Een Ezel zag sinds lang een Hondje afgunstig aen,
 Dat altoos met Mynheer en Jufvrouw uit mogt gaen,
 Zelfs in hunne armen wierd gedragen.
 Hoe! zegt hy, dit bedorven dier
 Maekt alle dagen goede cier,
 En ik kryg nimmer iets.... dan slagen,
 Schoon ik steeds werke zonder rust.
 Wat doet dit Hondje? 't Pootje geven,
 En dan wordt het gestreeld, gekust;
 Dat kan ik ook. - Hy proeft zoo even:

Juist komt de Meester vrolyk aen.
 De Lomperd wilt hem tegengaen,
 En schreeuwende op de schouders springen.
 Mynheer, gansch niet voldaan van zulke liefkozingen,
 Roept Maerten Knobbelstok, die luttel tyds vertoeft.
 Als Langoor dezen stokvisch proeft,
 Die hem ter degen niet kon smaken,
 Dan, en dan eerst, wilt hy verzaken
 Een' heuschheid die zeer wel het streelend Hondje staet,
 Maer toch geene Ezels af en gaet.

XLI. De Leeuw en de Rat.

Men moet, zoo veel men kan, steeds iedereen verpligten,
 Die minder is dan wy, komt somtyds ons te baet:
 't Verdichtsel, welk hiér volgen gaet,
 Moet u in menschenliefde stichten.

Pas vóór de klauwen van den Leeuw,
 Had onvoorzigtyglyk een' Rat haer' woon begeven;
 De goedertieren vorst, niet doof voor haer geschreeuw,
 Schonk edelmoedig haer het leven.
 Schoon alle deugd zich zelve kroont,
 Nooit blyft er weldaed onbeloond.

Nogtans wie zou er kunnen denken,
 Dat ooit de Rat ook kon den Leeuw het leven schenken!
 't Gebeurde toch na korten tyd.
 De Leeuw viel in des jagers strikken,
 En, zyn gebriesch en magt ten spyt,
 Was hy op 't punt van te verstikken,

Wanneer de Rat, hiervan berigt,
 Om 't gunstbewys, welk zy ontving in vroeger' dagen,
 Genoopt door dankbaerheid en pligt,
 Zyn' sterke banden los kwam knagen;
 En, door geduld en tyd, des konings vryheid won,
 Hetgeen noch magt noch woede kon.

XLII. De Twee Reizigers.

Thomas en Lubin te samen
 (Groote vrienden, die te voet
 Langs den steenweg stadwaerts kwamen),
 Praetten even wél gemoed,
 Wanneer zich aen Thomas oogen
 Opdoet eene beurs vol geld,
 't Welk hy aenstonds niet en telt,
 Maer wist stiltjes weg te droogen.

De blyde Lubin zegt: *Voor ons!* wat groote schat! -
 't Geen vrekaerd Thomas niet bevat:
 'k Heb dit geld alléén gevonden;
 Ik ben niet aen u verbonden:
 Myn geliefde vriend,' zegt hy,
 'Zeg *voor ons* niet, maer *voor my*.'

Thomas gaet blymoedig henen;
 Lubin volgt hem boos en kwaed:
 Maer, wanneer nu op de straet
 Dieven uit het bosch verschenen,

Dan verkeert welhaest het spel
Tusschen hem en zyn gezel.

Thomas, vol bekommernissen,
Roept: *Wij zyn* verloren, vriend! -
Lubin zegt: Gy kunt ook missen:
Wij, is 't woord niet welk hiér dient;
Zeg vry: *Ik*, 't zal beter passen.
Lubin vlugt door bosch en veld;
Thomas ziet zich overrassen,
En berooven van zyn geld.

Die door zelfsliefde is bezeten
In zyn' welstand en geluk,
Zal van ieder zyn vergeten
In zyn' tegenspoed en druk.

XLIII. De Dood en de Houthakker.

Een oude sukkelaer, met hakhout overladen,
En zuchtend onder 't juk dat kruin en schouders prangt,
Trekt naer zyn' strooijen hut langs enge kronkelpaden,
Waer kwynend doodsverdriet hem 't lydend hert bevangt.

Hy wilt,... hy kan niet meer,... zyn' vracht,... zyn' ramspoed dragen.
Hy werpt zyn' mutsaerd af,... zit neêr,... herdenkt zyn' dagen...
Wat was ooit zyn genot, dan last en slaverny?
Was immer sterveling ellendiger dan hy?

Zeer dikwyls zonder brood, en altyd vol van zorgen;
 Zyn' vrouw, zyn talryk kroost, de lieden die hem borgen,
 Het krygsvolk, de karwei, de schatting van den staet,
 Vertoonen hem den ramp in vol- en overmaet.

Hy roept de Dood... zy komt, zy doet den lyder trillen. -
 Wat wilt gy? zegt zy hem. - Ach! 't geen ik slechts zou willen,
 Is... dat gy toch dit hout weêr op myn' schouders laedt.

De dood heelt alle folteringën;
 Maer, *liever nood*
Dan dood,
 Is 't spreekwoord aller stervelingen.

XLIV. De Appelboom.

Een tuinier had op zyn land
 Eenen Appelboom geplant,
 Hem geënt, sinds zeven jaren,
 Jaerlyks hem gemest, gesnoeid.
 Hy was reeds zeer hoog gegroeid,
 Haest moest hy hem vruchten baren;
 Maer een jonge Canada
 Van zyn' buerman kwam zoo na
 Met zyn' wortels, met zyn' takken,
 Dat de boom van den tuinier,
 Door den gragen Popelier,
 Wierd verdrukt door ongemakken.

Men verplant hem in den herft:
 Maer de droogte, vorst en winden
 Komen al zyn zap verslinden,
 En de boom verkwynt en sterft.

Hy, die wilt een' ramp vermyden,
 Vaek zal grooter' rampen lyden.

XLV. De Vermomde Ezel.

Baes Langoor, in een leeuwenvel
 Vermomd, deed heel de wereld beven.
 Het ezelschoofd was toch niet wél
 Met 't vreeslyk mommetuig omgeven:
 Want, boven op de leeuwenhuid,
 Stak een' der lange lobben uit,
 Die altyd de Ezels onderscheiden.
 Zoo wierd weldra de list ontdekt,
 En Maerten liet zich niet verbeiden;
 Hy vat en zweept de dwaze beest,
 Alom zoo algemeen gevreesd,
 En durft hem naer den molen jagen.
 Elk stond verwonderd en verslagen,
 Daer Maerten leeuwen dwingen kon.

Zoo ziet men menigen Gascon
 Het spreekwoord nog verwezenlyken:
*Men kleede een Ezel in satyn,
 Hy zal toch altyd Ezel zyn.*

Wie wys is zal toch nooit met vreemden opsmuk pryken.

XLVI. De Eikel en de Pompoen.

God, die en aerde en hemel schiep,
 Hy, die het al in wezen riep,
 Toont zyne wysheid in zyn' werken,
 Zoo gy uit dit verhael zult merken.

Een kinkel, die zyn' noenrust nam,
 Zag een' Pompoen zyn leger naken:
 'Wat groote vrucht! wat kleine stam!
 Wat wilde toch de Schepper maken,
 Toen hy dit dus heeft toebeschikt?
 Zoo groote vrucht hangt aen een lootje!
 En dáér, die eik draegt slechts een nootje!
 Wel, ik had daerop niet gemikt:
 'k Had den Pompoen aen d'eik gehangen,
 En de Eikel kon zyn' plaets vervangen!
 Zoo had ik de evenredigheid
 Doen in de wereldschepping pryken;
 De vrucht kon aen den boom gelyken:
 Was dit geen heerlyk onderscheid?'

Neuswyze gek! 't is te beklagen,
 Dat u de schepping vooren ging;
 Wat heerlykheid! wat zegening!
 Of liever, wat al ramp en plagen
 Hadt gy in 's werelds kring vermeerd,
 Zoo de ondervinding u haest leert.

Gelegen onder de eikentwygen,
 Voelt hy een' Eikel nederzygen

Op zynen neus... Nu roept hy uit:
 Ei! 'k ben veranderd van besluit,
 Gods wysheid streeft myn brein te boven;
 'k Moet haer met aerde en hemel loven!
 Was de Eikel een Pompoen geweest,
 Ik had voor mynen kop gevreesd.

XLVII. De Uil.

Burger Uil woont op den toren,
 Op den toren van de kerk;
 Op die woon zoo hoog als sterk
 Heeft hy niet zyn regt verloren,
 Zoo als de and're vogels al,
 Welke om hun te luid geschal,
 Slapen moeten op de twygen
 Van de boomen of in 't dak:
 't Is omdat baes Uil kan zwygen,
 En nooit onbezonnen sprak.
 De and're vogels, om hun praten,
 Moesten al de kerk verlaten;
 En geen wonder: hunne tael
 Stoorde er velen, menigmael.
 Raven krasten. - Ondertusschen
 't Schadelyk gebroed der Musschen
 Riep: *Dief! dief!* naer groot en kleen.
 Last'ren is de Musch gemeen:
 Alle booze, nooit te vreden,
 Zal elks faem met voeten treden.

Dan deed dwaze Weduwael
 Ieder lachen om zyn' tael.
 Duiven durfden roek'lend ronken.
 Boertje Vink, door gekheid dronken,
 Zong en herzong steeds zyn lied
 Van: *Schink, klink, drink, joostje wiet.*
 Op den pastor en den koster,
 Als de stille *Pater noster*
 Aen de baer gelezen wierd,
 Wierd er door de Kauw getierd.
 Kerkbaljuw en roededrager,
 Schatman, klokkenist en vager
 Zyn begrimd door zwarte Kraei,
 Bont genaemd door de Ekstergaei.
 De koralen, in hunn' zaken,
 Hooren zich door 't Meesje laken,
 Het riep driewerf: *Zie die twee!*
 Burger Uil, bedaerd, gedwee,
 Eeuwig vyand van het spreken,
 Blaesde *pst.* - En, op een teeken,
 Joeg men al de vogels heên,
 Al - ten zy baes Uil alléén.

Wee aen hem die niet kan zwygen!
 Die veel spreekt, en weinig denkt;
 Waerheid, deugd en vriendschap krenkt,
 Moet steeds stank voor dank verkrygen.

XLVIII. De Wolf en de Ooivaer.

De Wolven slempen graeg en veel:
 Een Wolf, aen zynen disch gezeten,
 Had weêr zoo gulziglyk geëten,
 Dat hem een been stak in de keel;
 Dus dat hy voor de dood reeds beefde.

Er was een Ooivaer, die omhoog, in 't luchtruim, zweefde:
 De Wolf wenkt, en de vogel komt,
 Die straks dienstvaerdig, onbeschroomd,
 Den Wolf verlost. - Tot hiér ging alles naer behagen;
 Maer, als nu de arts zyn' loon komt vragen,
 Dan roept de schaepsbeul, hoogst gestoord:
 Uw loon? wie heeft zulks ooit gehoord!
 Weet gy niet, dat ik u den gorgel af kon byten,
 Toen ge uwen hals staekt in myn' keel?
 Dit gaet te ver; het schilt te veel!
 Weet beter toch de pligt van dankbaerheid te kwyten!
 Ga, windbui! want gy hebt hiér reeds genoeg gebrald!
 Let op, zie dat gy nooit in myne klauwen valt!

Die aen ondankb'ren gunst betoonen,
 Zien veelyds hunnen dienst met hoon en smaed beloonen.

II. Het Schilderstuk.

Op eene Schildery stond keuriglyk ten toon
 Een mensch, die eenen leeuw geveld hield vóór zyn' voeten.
 De menschen hoorde men dien mensch met lof begroeten:
 Een Leeuw kwam ook daerby, en zeide: 't Werk is schoon;
 Geen wonder, wordt die daed door menschen hoog geprezen:
 De mensch heeft dáér den mensch de zege toegewezen:
 Maer ligtlyk wierd de kans verkeerd,
 Wierd ook de schilderkunst door leeuwen aengeleerd.

Vooroordeel speelt zyn' rol arglistig in veel' zaken,
 En poogt de sterken zwak, de zwakken sterk te maken.

L. De Wolf en de Vos, vóór den Aep pleitende.

Een Wolf zeide overal dat hy bestolen was.
 Een langverdachte Vos wierd vóór het regt ontboden,
 Waer meester Aep, als tolk, de wetten voorenlas.
 Men hoorde de partyen nooden,
 Die daedlyk vóór den regter staen.
 Het pleit ging aenstonds hevig aen:
 Zy schreeuwden, om te meest, elkander driftig tegen.
 Nooit zag men Themis meer verlegen;
 Heer Aep, op zynen regterstoel,
 Wierd doof geschreeuwd door hun gewoel:

Men hoorde wederzyds wel honderd dieften melden.
 Na veel geraes, getier en schelden,
 De regter komt tot zyn besluit,
 En spreekt aldus het vonnis uit:
 Gy, Wolf, beklaegt u hiér, en u wierd niets ontnomen;
 Gy Vos, verdient sinds lang een' brave geeseling.
 Gy zult 't dan, eveneens, niet schadeloos ontkomen:
 Betaelt gezamenlyk de kosten van 't geding.

De regter wilt hiér doen verstaen,
 Dat men de boozen nooit ligtveerdig mag ontslaen.

LI. De Leeuw en de Mug.

Weg, dwergje! weg van hiér! verachtlyk spuis der aerde!
 Zoo sprak de Leeuw het Mugjen aen,
 't Welk stout den oorlog hem verklaerde. -
 'Verban,' (zegt het,) 'den dwazen waen,
 Dat ooit uw eernaem my doet beven!
 Ik dwing door myne heerschappy
 Den Os die grooter is dan gy.'
 Fluks wordt de stormtoon aengeheven,
 En hiermede eindigt het gekyf.
 Het Mugje valt den Leeuw op 't lyf,
 En byt zyn' ruwig' huid zoo vinnig,
 Dat hy verwoed, en, als uitzinnig,
 De lange manen schudt, den steert afgryslyk krolt.
 Elke oog schiet vlammen uit: hy schuimbekt, briescht en grolt

Zooforsch, dat dáér omtrent de dieren zich verdringen,
 Al sluipende in hun hol terug:
 En al die angst en schrik is 't werk van eene Mug,
 Van een' wanschapen vlieg.... die toch kan vorsten dwingen.

De Leeuw, wiens woede ryst ten top,
 Kneust ysselyk zich selv' den kop,
 En, ondanks zyne muil en klauwen,
 Hy durft zich verder niet vertrouwen;
 Hy wykt, bebloed en gansch ontsteld,
 Met oneer en verlies, uit 't veld.
 Het Mugje, op 't hoogst verblyd, gaet thans alom vertellen
 Zyn' zege, aen zyne luchtgezellen;
 't Ontmoet op zynen weg de web van eene spin,
 En vindt er 't einde van zyn' vreugd en leven in.

Dit moet u tot een' les verstrekken:
 De minste vyand baert al dikwyls 't grootste kwaed;
 En, die zich eenmael wist aen 't grootst' gevaer te onttrekken
 Weet niet of hy niet eens in mind'ren nood vergaet.

LII. De Kikvorschen die eenen Koning vragen.

Het kwakkend vorschenheir, de volksbestiering moede,
 Vroeg eenen koning aen Jupyn;
 Der dieren hemelgod duidt hun verzoek ten goede,
 En zegt: Uw staetsbestuer zal thans eenhoofdig zyn.

Er valt met ongemeen geklater,
 Voor hen een koning in het water,

Met zulk afgrysselyk geweld,
 Dat al het volk, bevreesd, ontsteld,
 Zich bergt in hollen, rieten, biezen,
 Tot in den grond van het moeras.
 Het was een zware balk!... wie kon men beter kiezen?...

Elk was nieuwsgierig wie die nieuwe koning was;
 Allengskens meer bedaerd, men nadert hem al beven.
 Verstout van stond tot stond, de vrees heeft elk begeven;
 Men wordt hem haest gewoon; hy wordt van elk omringd,
 Zoo dat men eindelyk hem op de schouders springt:
 De koning roert zich niet... Straks valt men aen het klagen!
 Aen Jupyn wederom zyn' wenschen voorgedragen:
 Schaf ons toch, zeggen zy, een and'ren koning aen!

Een' koning die bestiert, een' koning die kan roeren....
 Der Goden oppervorst zendt hun alsnu een' kraen,
 Die hun den vrede komt ontvoeren;
 Die in het vorschenheir, genaêloos, vroeg en spa,
 En knapt, en doodt, en eet, d'een' vóór, en d'ander' na.
 Straks weder naer Jupyn gezonden;
 Die hun voor eenig antwoord gaf:
 Gelooft gy, dat myn wil hangt van uw' grillen af?
 Gy zyt toch nooit voldaan, zulks heb ik ondervonden.
 Waerom behieldt gy niet uw voorig volksbewind?
 Of uwen eersten vorst, zoo goed als eensgezind?
 Nu moet u deze vergenoegen,
 Uit vrees dat men u nog een' erg'ren toe zou voegen.

LIII. De Dierenpest.

Een' ramp die schrik en dood verspreidt,
 Ramp, in des hemels grimmigheid,
 Gebaerd, om de euveldaên des aerdryks te bestraffen:
 De pest, (wyl ik haer noemen moet,)

Die, in één dag, den hellevloed
 Kan duizend reizigers verschaffen,
 Woedde op der wereld dierenkring.

Schoon menig dier de dood ontging,
 Zy waren al te mael geslagen.
 Men zag hen op geen' prooi meer jagen:
 Geen Vos noch Tyger, Wolf noch Beer
 Kwam, als voorhêen, het Lam bespieden;
 Geen' spys wekt hunnen eetlust meer.
 Men zag de Tortelduif 't onzalig woud ontvlieden,
 Waer alle vreugd en heil verdween,
 En nu, een' hel van rampen scheen....

De Leeuw doet zynen raed vergaedren;
 En straks ziet men de dieren naedren.
 De goede koning spreekt hen aen:
 Hoort, vrienden! 't onderwerp van onz' beraedslagingen:
 Wy zien ons door de Goôn met yz'ren geesels slaen;
 Gy weet wat wreede folteringen
 De dieren dagelyks ondergaen:
 Hiervan is de oorzaak onze misdaên toe te schryven.
 Die stand van zaken kan niet blyven.
 Myn voorstel is, dat die, wiens kwaed
 Trok over ons der goden haet,

Aen hen word' levendig ten offer opgedragen.
 Zoo strenge boetpleging zou zeker hun behagen:
 Elk wierd waerschynlyk haest hersteld;
 Want, de geschiedenis vermeldt,
 Dat men, in diergelyke kwalen,
 Slechts by de goden troost kan halen.

Dat elk dan ga in zyn gewis,
 Regtzinnig onderzoek' waerin hy pligtig is,
 En al zyn zondig kwaed belyde.
 Ik stel my zelven niet ter zyde,
 'k Zal eerst beginnen; hoort my aen:

Ik heb myn' snoeplust vaek voldaan:
 'k Heb twintig schapen opgeëten,
 En zes mael, meer of min, den herder doodgebeten,
 Uit enkel' grimmigheid en haet:
 'k Belyde met berouw myn kwaed;
 Dat elk, als ik, zyn' schuld verklare,
 En dat men eindelyk den schuldige niet spare.

De Vos treedt nader, en hy zegt:
 Uw voorstel, sire! is goed en regt;
 Maer uw' belydenis moet ik al veel verzoeten!
 Zoudt gy het bloed der schapen boeten?..
 Neen! neen!... dit is geen kwaed! 't verstrekt hun tot veel eer
 Dat gy hen eten wilt... Wat aengaet nu den herder:
 Die twyfelmoedigheid, o koning! gaet nog verder;
 Wel! die verdiende nog veel meer!
 Hoe! zyn 't de herders niet, die vaek zich meester maken
 In uw geduchte ryk, en u en ons verzaken?

Nu spreekt de fleemer zyne biecht,
 Waerin hy schaemtloos, tastbaer liegt.

Voorts worden duizend yslykheden
 Door Tyger, Wolf en Beer beleden;
 Doch, neen,... hun aenzien is te groot:
 Ze ontsnappen allen aen de dood;
 Zelfs Bulhond, ondanks zyn' gebreken,
 Weet zich voor 't offer vry te spreken.

Thans komt de beurt des Ezels aen;
 Hy zegt: Het is my leed hetgeen ik heb misdaen;
 Want ik herinner my, dat ik, drie jaer geleden,
 Eens, in den Monikmeersch, dien ik voorby moest treden,
 Door honger en gelegenheid,
 Gewis door nikkers voorbereid,
 Een mondvul maeigras heb gestolen. -

Elk riep: Zoo bleef de kiem verholen
 Van aller dieren ramp en druk!
 Foei! snoodaerd! foei! gy wrocht ons aller ongeluk!
 Wat schelmdaed! groote goôn! wie heeft zulks ooit geweten!
 Welhoe! eens anders gras opvreten!!!...
 De Wolf leest, onverwyld, des Ezels vonnis af,
 Verklaert hem pligtig, meldt de straf:
 De dood!... de dood alléén, kon zulke snoodheid boeten....
 Men legt des Ezels hoofd weldra voor 's Ezels voeten.

Zoo maekt de aenzienlykheid, die 's regters brein verwacht,
 Den zwarten ryke wit, den witten arme zwart.

Kleine dieven ziet men knoopen;
 Groote dieven laet men loopen.

LIV. De Kat, de Wezel en het Konyntje.

Van een onderaerdsch kasteel,
 Welk een jongbejaerd Konyntje
 Viel uit 's ouders erf ten deel,
 Jufvrouw Wezels troetelkindje
 Maekt zich meester door verraed.
 't Was op eenen lentemorgen,
 Dat 't Konyntje was gaen zorgen
 Voor zyn' koolen en salaed.
 Na dat het berg op, berg neder,
 Had gelooopen wyd en breed,
 Keert het tot zyn' woning weder.

Fluks geeft het een' jammerkreet,
 Ziende dat in zyn paleisje
 't Wezeltje gehuisvest was;
 't Zegt: Neen, zoo niet, liefste meisje,
 Ruim myn' woon, vertrek nu ras;
 Anders roep ik al de Ratten
 Van geheel het land byeen.

't Antwoord was: Die post kan vatten
 Blyft er. - Gy vertrekt niet? - Neen. -
 't Is myn erfgoed, zegt 't Konyntje. -
 En ik lach met deze wet!
 Heeft uw vaærtje of uw kozyntje
 Deze woning u bezet;
 Eveneens, ik zal er blyven!
 Zie, dit is myn vast besluit:
 Gy moogt weenen, schelden, kyven,
 Ik vertrek er niet meer uit. -

Maer, ik zal den stamboom maken
 Van myne afkomst en geslacht;
 Kom, bevelen we onze zaken.
 Aen Raminagrobis, alom te regt geacht.

Het was een' groote Kat, schynheilig, fyn in treken,
 Vernuft in fieltery.... Men vindt dien voorstel goed:
 Terstond gaet men den regter spreken;
 Men wordt er vriendelyk ontmoet:
 Komt nader, zegt hy hun; 'k ben door myn' hooge jaren
 Wat doof... Komt, vrienden, nadert dan!...
 De pleiters vreezen geen' gevaren:
 Maer, zynde tot zoo dicht, dat hy hen grypen kan,
 De regter, in één' wenk, slaetforsch aen beide zyden
 Zyn' scherpe klauwen uit... Het vonnis is geveld:
 Hy zal met dezen buit zyn' buik een offer wyden.
 Zie dáér de twisters toch gelyk te vrê gesteld.

Zoo varen somtyds in onz' dagen
 De kleine vorsten, die aen groote raed gaen vragen.

LV. De Haen en de Duif.

Als het noenmael was gedaen,
 Op de landhoef van Aerjaen,
 Hoorde men den *tiet tiet* zingen;
 Men wierp graen en kruimelingen,

Zoo voor Duif als Ende en Hoen.
 Duiven, straks met heele benden,
 Dykgraef Woerd met al zyne Enden,
 Zag men ylings derwaerts spoên,
 En terstond begon men te eten.

Meester Haen, met zyn geslacht,
 Wierd vergeefs sinds lang verwacht;
 Hy had zyne kans verzetten.
 Toen men riep het middaguer,
 Was hy ginds, by buermans schuer.
 Hooge hagen, wyde grachten,
 Deden langer hem verwachten;
 Daer hy nergens doortogt vond,
 Moest hy langs de hoefpoort rond.

Eindlyk kwam hy aengetreden,
 Hevig knorrend, niet te vreden,
 Omdat men niet had gewacht
 Naer heer Haen en zyn geslacht.

Weinig bleef er nog te lekken;
 De Enden moesten straks vertrekken:
 Allen vlogen in den wal;
 En de Duiven moesten al
 Voor zyn schelden, dreigen, vloeken,
 Op het dak een' schuilplaets zoeken.

Eene Duif, die op den nest,
 Durend' 't noenmael, had gezeten,
 Ylde neder, om de rest
 Van de kruimelingen te eten.
 Aenstonds wierd zy door den Haen
 Op het hevigste aengegaen:
 Spuis der aerde! helgebroedsel!

Onbeschaefde woeste Duif!
Kom! ik pluim u kop en kuif! -

't Duifje straks verlaet zyn voedsel;
Maer de Haen ging hevig voort:
Hebt gy dan my niet gehoord?
Fluks omlaeg! ik kom u dagen
Daedlyk tot een tweegevecht....
Hoe! gy zoudt de kans niet wagen!
Dan verliest gy eer en regt...
'k Zal den keus u overlaten,
Schryf gy zelf' de wapens vóór:
Met den bek of met de spoor;
Maer geen' weig'ring kan híér baten;
Een van ons moet aenstonds dood:
Neem maer uw' getuigen mede.

't Galloos Duifje zegt: Geen nood!
Gy mint twist; maer ik min vrede.
Alwie wys is, oordeelt ligt,
Wie van ons kent best zyn' pligt.
Twist baert onheil, vrede zegen;
Ik vind eer en regt gelegen,
Min in uwe uitnoodiging
Dan in myne weigering. -
Teeder Duifje, uwe reden
Is voorzigtig en gegrond.

Gelukkig waerlyk, zoo men heden
Meer Duiven en min Hanen vond.

LVI. Het Slypje en de Gaverbeek.

't Enge Sypje ontvangt het water
 Zoo van Wolfs- als Olieberg:
 't Liep met bruisend stroomgeschater;
 Nimmer springvloed was zoo erg.
 Als het zyne golfjes braekte
 In het bed der Gaverbeek,
 Die den afloop stilder maekte,
 En voorzigtig rugwaerts week,
 Riep het stroompje, zegevierend':
 Ja! men ruimt my toch het veld;
 'k Heb al woedende en al tierend',
 My hiér heer en baes gesteld. -
 Maer zyn water, pas geboren,
 Reeds heeft Sypjes naem verloren,
 Zyn al te vlugge loop strekt hem tot ondergang....

Die matig loopt, loopt doorgaens lang.

LVII. De Zeelt.

Het was vloed: de Gaverweiden,
 Waer men korts het bulkend vee,
 Troepwys, zag te grazen leiden,
 Schenen nu een' ruime zee.

't Water was zeer hoog geklommen
 (Want de beek was zonder val),
 Het bereikte eenen wal,
 Waer veel' malsche Zeelten zwommen;
 Allen ylden naer het diep,
 Ten zy eene, die steeds riep:
 Komt naer boven, grachtgenooten!
 Ziet! de weg is ons ontsloten,
 Och! wat water wyds en zyds!
 Komt met my, maer komt in tyds;
 Want, moest weêr het water dalen,
 Ligt zoudt gy de kans wel falen;
 Komt gy niet, 'k vertrek alléén. -
 Plomp! de dwaze Zeelt was heên.

Snoeken straks, met heele benden,
 Zag men om en weder wenden
 Rond de Zeelt, die 't drabbig nat
 Zich tot schans verkoren had:
 Diep was zy daerin gekropen;
 't Vroos: de sluizen gingen open,
 En de meersch wierd waterloos,
 Waer de Zeelt in 't slyk vervroos.

Vaek brengt nieuwsgierigheid verdriet en onheil mede;
 Verloochent dezen drift, bemint gy heil en vrede.

LVIII. Het Potheeten.

Maerten was een veldeling,
 Steeds gewoon het vuer te stoken;
 Hy zei *potheeten* voor *koken*,
 En dit was zyne oefening;
 Ja, men zag hem elken morgen
 Voor een' warme koeizop zorgen;
 Daervoor zorgde hy altyd,
 Eer hy dacht aen het onbyt,
 Eer het huisgezin mogt eten.
 Elk heeft woorden in zyn' staet.
 Was het hout te groen, te kwaed:
 't Is niet goed om pot te heeten,'
 Zeide Maerten half' gestoord,
 And're klagt wierd nooit gehoord.

Maerten en zyn buerman Lamén,
 Eenen zondag, waren samen
 By de vruchten, op het veld.
 Tarwe, door den wind geveld,
 Zag hy nat ten grond gesmeten:
 't 't Is een ongeluk voor my,
 Ze is niet goed genoeg,' (zeid' hy,)
 'Om er mede pot te heeten.'

Wederkeerend' langs een' kroeg,
 Waer hy een' pot uitzet vroeg;
 't Glas, door de weerdin geschonken,
 Had hy haestlyk uitgedronken,
 En hy vond den drank maer slecht;
 't Welk hy straks aen Lamén zegt:

Zyne spreuk bleef niet vergeten:

‘Wat zuer bier in deze kroeg!
Buerman, 't is niet goed genoeg,
Om er mede pot te heeten.’

Lachend' wierd die spreuk aenhoord,
Waerom Maerten zich niet stoort;
't Was zyn' zegwys in het praten.

Oud gebruik is kwaed om laten.

LIX. De Rups.

Wat dwaesheid! (zei de Hagedis
Tot eene Rups;) waer zyn uw' zinnen!
Wel hoe! u in dit klosje spinnen!
Gy maekt uwe eigen' vangenis. -
De Rups spint voort, en, na drie weken,
Is zy haer tonnetjen ontweken;
Herschapen, noemt zy Vlinder thans.

Gevleugeld en versierd met de allerrykste kleuren,
Verlustigt zy zich nu in Flora's ambergeuren,
En stygt omhoog naer 's hemels trans. -
Had nooit de Rups zich ingesponnen,
Nu kroop zy needrig nog langs de aerd.

Door moed, geduld en vlyt wordt welstand aengewonnen;
Het is de werkzaemheid, die eer en rykdom baert.

LX. De Verrekyker.

Een knaepje kreeg van zynen vader
 Eene Zienbuis, nieuw en schoon,
 Zyne neerstigheid ten loon.
 Het schuift ze beurtlings wyder, nader,
 En lonkt, door 't uitgebogen glas,
 Langs de eene, dan langs de and're zyde,
 Op mensch en huis, en veldgewas.

Wel, vriendje, zyt gy nu niet blyde?
 Zegt vader; dat is schoon! niet waer? -
 Ja, vader; maer die Verrekyker
 Is lasteraer of vederstryker;
 Ik vind hem altyd logenaer.
 Wat ik langs d'eenen kant beschouwe,
 Schynt my al veel te groot, te wyd, te dik, te by;
 En, keer ik dan langs de and're zy,
 Dan, alles wordt te klein, te ver, te dun, te nauwe.

Omhels my, allerliefste vriend!
 Zegt vader. Kom, dat ik u myne vreugd bewyze:
 Uw' geestryke aenmerking verdient
 Dat men uw billyk oordeel pryze.

Zoo ziet men, menigmael, ook in de wereld mis.
 De Zienbuis wordt gekeerd op veel' hoedanigheden:
 Híér pryst men boven regt en reden;
 Dáér maekt men klein en ver, dat groot en nader is.

LXI. De Bezembinders.

Jan en Pier, twee Bezembinders,
 Beiden echte Bacchuskinders,
 Waren heden op den tocht.

Als hun goed was uitverkocht,
 In een kroegje, waer het baesje
 Voor hen volde menig glaesje,
 Zeide Jan aen zyn' gebuer:
 Zeg my, Pier, verkocht gy duer? -
 Niet te duer; 'k heb ze al gelaten
 Om vyf stuivers het dozyn. -
 't Moesten slechte bezems zyn! -
 Eerste goed! - Houd op van praten! -
 't Geen ik zeg, is juist als goud. -
 Daervoor kan ik ze niet laten,
 En nogtans ik steel het hout. -
 Ik steel het hout niet, ik spreek waerheid,
 En ik kan er aen bestaen:
 Hoor, een woord tot meerder' klaerheid,
 En dan zult gy my verstaen;
 Want, voor een' vriend als gy, heb ik toch niets verholen:
 Ik had die bezems, reeds gansch opgemaakt, gestolen.

De drank brengt veelyds uit
 Al wat het hert besluit.

LXII. De Twee Slekken.

De warmoesiers knecht, Bokjes Thysje,
 Vond gist'ren op zyns meesters land
 Een' Slek, die knaegde aen eene plant,
 Die het doorboorde met een rysje,
 En vasthechte aen den blooten grond.
 Het Slekje wrong zich om en rond:
 Het mogt op geene redding hopen;
 't Moest, met een' wreede dood, in 't eind' zyn feit bekoopen.

Dees ochtend kwam weêr Thysje Bok,
 En vond een' and're Slek aen 't knagen,
 Die het een plompgescherpten stok
 Wist door het ingewand te jagen.
 De Slek gemarteld, vastgespit,
 Zegt tot haer zusje dat dáér zit:
 Wat klaegt gy zoo? wat is uw lyden,
 In vergelyking van het myn'?
 't Is slechts een rysje, dun en fyn,
 Dat men u heeft door 't vel gesteken:
 Aenzie my, en gy zult niet spreken. -

Wel, zegt het eerste Slekje dan,
 Wie is het meest hiér te beklagen:
 Of gy, die reeds al sterft, of ik, die nog veel' dagen
 In pyn en doodstryd leven kan?
 Gy zult niet lang uw lot bezuren:
 Al wat geweldig is kan nimmer lang verduren.

De Slek had toch gelyk: reeds is de laetste dood,
 En de eerste krimpt en wringt nog steeds in smert en nood.

LXIII. De Mees by de Musschen.

De schoone lentetyd deed gansch natuer herleven;
 Het juichend vederkoor verheugde bosch en land;
 De hof was keuriglyk met jeugdig groen omgeven:
 Dáér had de tuinman reeds geploegd, gezaeid, geplant;
 Maer, moest zyn zorglyk werk de Musch ten roof verstrekken?
 Dat schaedlyk dievenrot, dat allen dieven heet,
 Brouwt allerwegen ramp en leed,
 En durft en zaed en keest, en kiem uit de aerde trekken.

De tuinman, wel te regt gestoord,
 Komt eene breede slagnet leggen...
 Hy ziet de dieven in 't bereik; hy trekt de koord...
 Wat zal het Musschenras, gevangen, durven zeggen?
 Nog altyd roept het: Dief! - maer allen, een voor een,
 Ziet men terstond ter neder maken.

Een' Mees zat ook in 't net, en zei: 'k Heb niets gemeen
 Met 't dieflyk Muschgebroed; wil myne boeijen slaken:
 Ik eet noch graen noch zaed; ik byt noch kiem noch keest;
 Genâ voor my! 'k ben steeds den tuin tot nut geweest;
 'k Heb heel myn leven niets, dan boomvenyn geëten.

Toch, zegt de tuinman, tot des Meesjes ramp en spyt,
 Daer gy in slecht gezelschap zyt,
 Wil ik van uwe deugd niet weten.
 Dood! want men oordeelt slecht gezind,
 Wien men by slechte makkers vindt.

LXIV. De Kat en het Muisje.

Zoete lief, bevallig Muisje!
 Kom, geloof toch wat ik zeg,
 Ver is reeds uw' moeder weg;
 Kom, verlaet uw eenzaam kluisje! -
 Zoo sprak een' doortrapte Kat,
 Die zeer geerne muizen at.

's Muisjes antwoord was: Myn' moeder,
 Wie myn vader en myn broeder,
 En myn' lieve zusjes al
 Wierd ontroofd door Kat of val,
 Heeft my sterk en streng verboden
 Voet te zetten uit myn' nest. -
 Ei! waerom? - Dit weet zy best,
 En ik ook. - Wat vreest gy nooden?
 Ik bemin u; kom maer aen:
 'k Wil met u eens wand'len gaen:
 Uwe moeder wilt u bergen,
 Slechts om u door dwang te tergen. -
 Maer... ik twyfel aen uw' trouw:
 Bemint gy waerlyk my? - Of ik u minnen zou?
 Ik? u?... myn liefste lief! behoeft gy dit te vragen? -
 Nu, op uw eerlyk woord zal ik het kansje wagen. -

Nauw is het sloortje 't muishol uit,
 Of 't is alreeds des Katers buit;
 Hy grypt... en 't Muisje schreeuwt: Ach! hebt gy reeds vergeten,
 O trouwloos dier! uw eerlyk woord? -
 Neen, diertje, 'k voel my nog door liefdedrift bekoord;
 'k Min u zoo teêr, dat ik u levende op wil eten. -

Fluks slaet de Kat den scherpen tand
Door Muisjes vel en ingewand.

Velen, als het Muisje, dwalen:
Velen volgen kwaden raed,
En de goede wordt versmaed,
't Geen zy dikwyls duer betalen.

LXV. De Drie Hanen.

Drie Hanen, op reis, kwamen saêm aen een woud,
Een woud, waer zy door moesten trekken;
Waer vossen en wolven verschuilden in 't hout,
't Welk gewis al hunne aendacht moest wekken.
Zy peinsden, beraemden, en ziet, op dien stond
Kwam een Vos, die den trits aen het wankelen vond,
En hy zei: 'Ik zal u tot beschermer verstrekken.

Dit woud is niet veilig, by nacht noch by dag:
't Zyn bloedzuipers al die er wonen;
Vertrouwt my; alom, by elkeen in gezag,
Ik kom mede om den weg u te toonen.
Door my vergezelschap, dan loopt gy geen' nood,
Op myn woord, voor uw heil, zou ik vechten ter dood;
Maer by my, gelooft my, zou geen dier u toch honen.

Elk kent my, bemint my en vreest my niet min;
Wat staen wy h er langer te wachten?
Of is myn gezelschap niet naer uwen zin?
Of van my voedt gy kwade gedachten?

't Zy oost, het zy west; het zy zuid, of 't zy noord,
 Ja, geofferden dienst, 'k heb het dikwyls gehoord,
 Wyst men stout van de hand, durft men trouwloos verachten.'

De reizigers, twyflend', bezagen elkaër:
 Doch een', 't was de jongste van allen,
 Zei: Broeders, besluit toch, en vreest geen gevaer;
 Ei! waerom toch nog langer hiër brallen?
 Die leidsman schynt waerlyk zeer koen en zeer vroed:
 'k Geloof hem regtveerdig, zelfs gediensdig en goed;
 Neen, met hem toch geen nood, wat ook voor moge vallen.

Zoo praette het Kieken, maer 't wierd niet aenhoord;
 Zyn' broeders weërleiden zyn' rede;
 Waerop 't korz'lig Haentje, misnoegd en gestoord,
 Tot hen zei: Blyft gy hiër, ik ga mede.
 Geen nood! ik heb moed! hebt gy vrees, ik ben stout. -
 Zoo vertrok, met den Vos, onze held door het hout
 Van het woud, grootsch en fier, welgemoed, hoogst te vrede!

Al weenden zyn' broeders, de waeghals trok heên,
 Door 't hout van het woud vol gevaren. -
 Een Schaep, uit de kudde gelooopen, verscheen,
 En het zei: 'Wil uw' droefheid bedaren.
 Wie zyt gy? waerheên? neemt myn' dienstoffers aen;
 Wilt gy mede met my door het reuzenwoud gaen,
 Ik zal u, op myn woord, voor alle onheil bewaren.'

Een Haen dezer twee zei: Die leidsman is goed;
 O broeder! hy moet ons behagen;
 Is 't Schaep niet regtzinnig zachtaerdig en vroed? -
 Vroed? o neen, broêr! ik zou het niet wagen:
 Regtzinnig, zachtaerdig is 't Schaep voor gewis:
 Maer, dat het noch vroed noch kloekmoedig en is,
 Och! dat weet ik, dat weet gy, dat moet gy niet vragen.

Die stem, hoe voorzigtig, hoe wys en gegrond,
 Kon 't broederlyk hert toch niet winnen:
 De Haen, die in 't Schaep zoo veel' voordeelen vond,
 Fluks, met hem, trok het reuzenwoud binnen.
 Zyn broeder, bedroefd, doch bedaerd, bleef alleen;
 Want hy wilde iemand beters voor leidsman, of geen',
 En hy zei: Wee aen hen, die gevaren beminnen!

Terwyl hy nog sprak, zie, hem nadert een Dog,
 Verstandig, vol moed, en geprezen
 Als winnaer der wolven, reeds tienwerf en nog;
 En de Haen, haest, verstond zich met dezen;
 Zy trokken te saëm in het wout. - Op 't geblaf
 Van den Hond, ging en eerbied en vreeze vooraf;
 Zyne faem, zyn gezag, was zeer hoog dáér gerezen.

Zy waren nog nauwlyks drie roeden in 't bosch,
 Wanneer onze reizigers vonden
 De pluimen des Haens, die vertrok met den Vos,
 En aldaer op het wreedst was verslonden.
 Wat verder, een Wolf at het Schaep; en de Haen,
 Die zoo even zoo trouwvol was medegegaen,
 Was door Vosje naer 't veer van den Styx reeds gezonden.

De Haen met den dog kwam behoeden door 't hout,
 Door 't hout van het woud vol gevaren:
 Schoon vossen en wolven bewoonden het woud,
 Onze Dog bleef getrouw hem bewaren:
 Hy kwam tot zyn punt, hy alléén van de dry. -
 Dan, hoe zoet en hoe dierbaer, hoe vol van waerdy,
 Zyn toch vrienden die deugd met kloekmoedigheid paren!

LXVI. Bellerophon en het Peerd.

Het Peerd, ter loopbaen uitgedaegd,
 Had held Bellerophon tot zyne hulp gevraegd;
 Die snoert en breidelt het ter degen;
 Dan, veilig op het ros gestegen,
 Wordt 't beest zoo meesterlyk bestierd,
 Dat het in 't strypperk zegeviert.

Nu wilt het Peerd den held begeven,
 En zegt: Gespt riem en gordel los,
 Weêr loop ik grazen in het bosch,
 U blyf ik dankbaer heel myn leven. -
 Neen, zegt Bellerophon, neen, beest, ik houd u vast,
 Daer gy tot mynen dienst wel past,
 Ik zal u eenen stal bereiden...
 Neen, neen, zoo haestig niet gescheiden,
 Getoomd, ontgaet gy my niet meer. -

En nooit verkreeg het Peerd de zoete vryheid weêr:
 't Moet willekeuriglyk of gaen, of staen, of loopen;
 Het wordt by spoor en zweep, gekneld in toom en band,
 Beslagen en gelubt, gekerfd, gevild, gebrand. -

Zoo zal, wie dienst verzoekt, zyn' vryheid vaek verkoopen.

LXVII. De Dienstloon.

De jaermarkt eindigde in een' stad.
 Een' kar wierd door een' Muil getrokken;
 Van boven op de lading, zat
 Een pratend driemanschap te schokken.
 Een' hangmand en een trommel hing
 Van onder aen de kar, waernevens henen ging
 Een Os, die, gansch de huid doorbeten,
 Den steert gevild, den neus doorspleten,
 Den kop liet hangen naer den grond;
 Hy kon zich nauwelyks bewegen.

Een oude Beer, gekneusd, gewond,
 Gemuilband en den neus doorregen
 Met eenen plompen yz'ren ring,
 (Waeraen een touwtje veerdig hing,
 Om hem tot grollen aen te porren,)
 Sleepte ook, al klagen en al morren,
 Zyne loome schreden zuchtend' voort.

Een tiental Doggen trok vooruit, byna vermoord
 En gansch bebloed: hunn' dikke koppen,
 Door slagen, steken, beten, schoppen,
 Gezwollen, hingen moedloos neêr.
 De Muil, gezweept, viel keer op keer,
 Door overlast; en al zyn klagen
 Wierd niet beantwoord, dan door slagen.

Wat was nu de oorzaak van dien druk?
 Die arme slaven, om een' volkschaer te behagen,
 Of liever, om wat geld in 's meesters zak te jagen,

Had men tot vechten aengespoord;
 En 't aendeel dat hun toebehoort,
 Is droefheid, slaverny en lyden.

Zoo vaert de krygsman vaek, na 't stryden,
 Waer hy, voor vreemd belang, heeft lyf en bloed gewaegd:
 Schoon hy de teekens van zyn' dienst en wonden draegt,
 Of uit het gasthuis hinkt, gekneusd, verminkt van leden,
 Zoo prael als nederlaeg baert niets dan bitterheden.

LXVIII. De Nachtegael en het Winterkoningje.

't Was Mei: de Nachtegael verscheen,
 Hy sprong van tak tot takje heên,
 En liet zyn' malsche toonen hooren:
 Maer 't Keuntje zat dáér in de haeg,
 Het snaterde altyd even graeg,
 En dorst der zang'ren puik verstooren.

Dan zong de Nachtegael niet meer;
 Hy vloog in 't bosch en kwam niet weêr.

Kind! als schrand're menschen spreken,
 Nooit zult gy de rede afbreken;
 Want, veelal, de wyze zwygt,
 Toen hy een babbelaer in zyn gezelschap krygt.

LXIX. De Gestrafte Luipaerd.

De Leeuw, op zynen troon gezeten,
 Had zyn' bedienden al tot rekening gevraegd:
 Dief Luipaerd wierd hem aengeklaegd,
 Daer hy een gansch miljoen, voor 't minst had opgeëten,
 Uit de inkomst van der dieren staet.
 De vorst wilt, dat, in vollen raed,
 De Luipaerd, onverwyld, zyn' boeken vóór zal leggen. -
 En nu, wat wilt, wat kan de schatberoover zeggen,
 Daer men zyn' kwade trouw zoo klaer bewezen zag?
 Hoe zich, hoogstschuldig, verregtveerdigd? -
 Al 't volk, om zyne daed misnoegd en verontweerdigd,
 Wacht onverduldiglyk des konings uitspraek af.
 Zie hiér zyn vonnis, zyne straf:

‘Terwyl gy, Luipaerd, u hebt tot zoo ver vergeten,
 Dat gy besteelt den schat aen uwe zorg vertrouwd;
 De vrucht van 't zweet en bloed myns volks hebt opgeëten,
 Gelyk uw eigen schrift hiér zonneklaer ontvouwt:
 Men zal uw heel geslacht straks vangen, levend' vladen.
 Lastgelders! vry zult ge u met Luipaerds vleesch verzaden;
 Der huiden opbrengst zal gestort zyn in de kas,
 Waervan de booswicht voogd, of liever roover was.’

De fielt, half dood van schrik, valt neêr vóór 's konings voeten;
 En zegt: O groote vorst, wil toch myn' straf verzoeten;
 Och! paer genade met gezag!
 Vergun my uitstel: pas een' maend na dezen dag,
 Zal ik myn' heele schuld betalen.

De Leeuw, meêdogend, laet tot gunst zich overhalen,

En hy verleent hem, niet alleen, gevraegden tyd,
Maer scheldt hem zyne schuld, hoe groot, volledig kwyt.

De schurk, ter nauwer nood, den dierenraad ontweken,
Ontmoet een' armen hond,
Die by hem enkelyk een gulden schuldig stond;
Hy greep hem woedende aen; de rekel mogt niet spreken,
Schoon hy beleefd om uitstel bad:
Men velt hem op den grond met eigen bloed bespat

De dieren konden toch die wreedheid niet verdragen:
Zy gaen die by den koning klagen,
Die, woedende, den Luipaerd vloekt:
Zyn vonnis staet hiér nog geboekt,
Zegt sire; zyn genâ herroep ik. Gaet hem vangen! -
En straks wordt hy, met zyn geslacht,
Op 't ysselykst ter dood gebragt,
Zoo als de raad had voorgeschreven.

Die niet vergeeft, wordt niet vergeven.

LXX. Het Peerd en het Verken.

Wat doet gy in dien modderkuil?
Wat doet gy? foei! met neus en muil
Wat wilt gy in dit slyk bewerken?
Vroeg 't zindlyk Peerd aen 't morsig Verken.

Wat ik hiér doe? ziet gy het niet?
Die vuilnis baert my geen verdriet;

'k Word rond en vet in al myn brassen.
 Het zou u ook niet kwalyk passen,
 Al volgdet gy myn voorbeeld na:
 Want, al dat werken, vroeg en spä,
 Moet ongetwyfeld u vervelen:
 'k Zou liever in den modder spelen,
 O mager dier! uw lyf is niets dan been en vel. -

Voltrek gy, (zegt het Peerd,) alléén uw walglyk spel:
 'k Zal liever, mager, lang in eer en arbeid leven,
 Dan my,
 Gemest als gy,
 Voor eenen korten tyd, tot eerloosheid begeven.

LXXI. Het Kind en de Spiegel.

Een kind, hetwelk op 't eenzaam veld,
 Ter minne was geweest besteld,
 Trad weder 's ouders woning binnen.
 Dáér zag het knaepje een spiegelglas,
 Waervan het hoogst verwonderd was.

Dit voorwerp streelt zyn hert en zinnen:
 Maer haest een' dwaze korszheid,
 Die, op de wereld, meer dan kind'ren heeft misleid,
 Doet hem zyn' eigen beeldt'nis hoonen.
 Het grynst: de spiegel doet niet min;
 Dit wekt weldra zyn' tegenzin,
 Zoo ver, dat het hem durft geloken' vuisten toonen.

De Spiegel aept hem aenstonds na.
 Het korz'lig Kindje slaet weldra
 Het spiegelglas aen stuks.... Zyn' poezelhandjes bloeden,
 En, op zyn schreeuwen, kryten, woeden,
 Komt zyne moeder ingetreên,
 Die de oorzaak haest verneemt van 's Kindjes korzelheên:
 Hebt gy, zegt zy, niet eerst dit stoute kind beledigd? -
 Ja. - Wel, zy dan voortaan altyd met hem bevredigd;
 Zie, hoe het kindje lacht, omdat gy lachen moet.
 Het groet u, omdat gy hem groet.
 Nu zyt gy niet meer stout, en 't Kindje is even zoet.

Hieruit, kan jong en oud en nut en leering trekken:
 Steeds zal ons 't kwaed tot kwaed, en 't goed tot goed verstrekken.

LXXII. De Hond en de Vos.

In den omtrek van 't kasteel,
 Op het landgoed Donkerzeel,
 Woonde een Hond met zeven jongen,
 Klein, bevallig, vet en zacht,
 En bestemd voor 's graven jagt.

Lord had zich eens los gewrongen,
 In het midden van den nacht;
 Hy was in het woud gedrongen,
 En dáér hoorde hy een' stem,
 Die angstvallig riep tot hem:
 Help! ei, help! heb mededoogen!
 Open uw' bermhertige oogen

Op dit vaderlooze kind,
 Dat zich thans verlaten vindt,
 Want ik sterf.... Ik heb op heden
 Zoo veel pyn en smert geleden,
 Als ooit Vos heeft doorgestaen.
 Neem myn eenig kind toch aen....
 Ach!... Ik voel!... Hiér stierf de moeder.
 En de Jagthond bleef behoeder
 Van 't verminkte Vossenjong,
 't Welk maer op drie pooten sprong,
 En verging van dorst en honger;
 Naekt, de doorverf op 't gelaet,
 In den zwartsten jammerstaet. -
 Slechts een' maend, misschien nog jonger
 Was het Vosje, toen de Hond
 Hem in dezen toestand vondt.
 Hy bewees het duizend zorgen,
 En, vóór 't kriecken van den morgen,
 Lag het Vosje, warm en best,
 In des Honden jongen nest;
 En hy spysde en laefd' het even
 Met de zelfde zorg en vlyt,
 Als zyn' kindren, langen tyd.

Alles was in rust gebleven:
 Men zag niets dan broedermin
 In het talryk huisgezin,
 Tot een' dag - de dag van boosheid!
 Dag van weedom en getraen!
 Dat de Hond was uitgegaen.
 Vosje toonde dan zyn' loosheid,
 En bewees dat vossenaerd
 Door geene opvoeding bedaert.
 Vos, ten aanzien van de Honden
 Aterling, door pligt verbonden,

Voor den dienst aen hem gedaen,
 Greep zyn' nestgenooten aen....
 Een was reeds half opgeëten,
 En een and're fel gebeten,
 Eer de hond dit wierd gewaer.

Na veel janken en misbaer,
 Wilt hy zich op 't monster wreken,
 Maer het was den nest ontweken,
 En van ver riep het hem toe:
 Uw' voogdy ben ik lang moê!
 Want uw' dienst wordt me overbodig!
 Ik heb thans u niet meer noodig;
 Ik verlaet uw' rekelnest....
 Deedt gy meer voor my uw' best,
 Bragt gy hoend'ren my om te eten,
 'k Had geen' honden moeten vreten!...
 Ik wil zorgen voor myn vel,
 Dwaze Hond! 'k vertrek.... vaerwel!

Billyk viel nu Lord aep 't klagen:
 'k Heb, zaid' hy, in vroeger' dagen,
 U gered uit bange nood,
 U beveiligd voor de dood:
 Kon ik van uw' boosheid wachten,
 Van myn' deugd te zien misachten?...
 Maer, terwyl de Hond nog aprak,
 Juist was dáér een jager tegen,
 En met windhond, dog en brak,
 Hy vervolgt straks allerwegen,
 Door de velden, door den bosch,
 Den gevlugten booswicht Vos.

Gy, die vol van gunstbetoening,
 Leed en hoon vindt tot belooning

Voor den dienst, de zorg en vlyt,
Aen de ondankbaerheid gewyd;
Troost u: deugd zal loon beërven;
Boosheid zal eens straf verwerven.

Wee aen hem, die vroeg of laet
Den genoten dienst versmaedt.

LXXIII. De Boer en de Regtsgeleerde.

Boer Joos ging zek'ren dag een' Regtsgeleerde spreken:

Digt by 't naburig dorp waer hy gehuisvest was,
Bevond hun rundvee zich te saëm in 't vette gras.
'Een myner ossen heeft een' uwer doodgesteken,'
(Zeide onze Veldeling,) 'en wat daermêe gedaen?
Hoe dit herstellen? hoe die schade u ingestaen?' -
'Och! vrees niet,' antwoordt men, 'daervoor moet gy niet beven;
Gy zult voor mynen os een' uwer ossen geven,
En, vrienden als voorheên: ik loon geen kwaed met kwaed.'

'Uwe uitspraek vind ik regt;... maer, jonkheer advokaet,
Wat kom ik dáér van zeggen?
'k Vergiste my, mynheer, 'k zal 't beter uit gaen leggen:
't Geval is zoo: uw os heeft mynen os gedood.'

'Och! dan verkeert de zaak!.... laet zien.... 'k zal in myn' boeken,
Met tyd en stond, de wet nauwkeurig onderzoeken,
En zoo...' - 'En zoo! mynheer, zei Joos, 'er is geen nood;

Na 't geen gy hebt gezeid, dit *zoo* wordt overbodig;
 Zyt gy *zoo* veerdig om een ander te vergoën,
 Als gy u zelven eerst geloofdte regt te doen,
 My dunkt, er is noch *zoo*, noch tyd, noch wet hiér noodig.'

Boer Joos sprak waerlyk wél.
 De vittery speelt vaek haer spel:
 Waer zelfsbelang wilt vonnis vellen,
 Dáér ziet men Themis waeg naer eigen voordeel hellen.

LXXIV. Het Bejaerde Peerd.

Belle was een mager Peerd,
 Eertyds meer dan heden weerd,
 Toch, hetwelk sinds vele jaren,
 Zynen boer hielp geld vergâren:
 De and're Peerden van den stal
 Waren Bellens veulens al.
 Zy had meer dan allen t'samen
 Reeds gewerkt met egge en ploeg,
 Dit verwierf haer lof genoeg;
 Maer moest zich de boer niet schamen,
 Daer haer bed, haer' krib en ryf,
 Altyd slechtst van alle vyf
 Wierd voorzien van stroo en haver;
 Minst verzorgd van hooi en klaver?
 De vier and're, jong en sterk,
 Spaerde men, en 't lastig werk
 Wierd aen Belle steeds bevolen. -

In het dorp was 't groote feest:
 Meijers zoon, een vlugge geest,
 En de feniks aller scholen,
 Had weêrom gezegepraeld,
 En wierd heerlyk ingehaeld,
 Op een' schoonen zegewagen.
 Men kwam 's landmans peerden vragen;
 Allen, ten zy één alléén,
 (Welk ik niet behoef te noemen,)
 Zag men statig derwaerts treên,
 Kop en steert versierd met bloemen.

Als dit gryze Belle zag,
 Deed zy hevig haer beklag. -
 Zwyg maer beest, houd op van klagen:
 Ziet men niet in onze dagen,
 Dat de mensch, niet meer dan gy,
 Is voor druk en ongunst vry?

Hy, die van zyne taek zich loflyk heeft gekweten,
 Ziet veelyds, met den tyd, bewezen dienst vergeten.

LXXV. De Kaper.

Vóór Alexander wierd een Kaper aengebragt;
 De vorst vaert fluks hem toe met hevigheid en kracht:
 Wat regt hebt gy dan, schelm! om, zelfs tot aen myn' kusten,
 De vaert en handel stout te ontrusten! -
 Het zelfde regt, geloof my vry,

Dat gy u ook hebt toegeschreven,
 Van gansch de wereld te doen beven,
 Te sleuren in uw' dwinglandy:
 Hoort men onz' namen onderscheiden,
 't Bedryf is één, wy stelen beiden:
 Doch, daer ik met een schuitje vaer',
 Ik hoor my maer alléén den naem van *roover* geven;
 En gy, die steeds den stiel met vloten hebt gedreven,
 Men noemt u *landveroveraer*.

De vorst bedaerd, en ingenomen
 Door zyne opregtigheid, spreekt hem vry:
 Zoo goeden uitslag had de Kaper nooit bekomen,
 Door vleitaal, noch door kuipery.

LXXVI. De Camelia en de Appelboom.

De strenge Waterman was onze kim ontweken;
 De Visschen zwommen door, de Ram trok hup'lend heên;
 De sneeuwvlok smolt, het ys verdween,
 Wen de Stier, het Tweelingsteeken
 Naderde aen den hemeltrans.
 Phebus liet zyn' held'ren glans,
 Zyne blyde morgenstralen
 Over tuin en velden dalen,
 En verheugde gansch natuer
 Door zyn alverkwikkend vuer.

Tuinman opent zyne kassen,
 En hy draegt zyn' bloemgewassen,

Ryk in schoonheid, arm in vrucht,
Die hy allen weet te noemen,
Zingende in de volle lucht.

Een' Camelia vol bloemen
Plaetst hy by een' Appelboom:
'In deez' streek, wat is men loom!'
(Roept de japonische heester,
Uit zyn' kuip, vol vreemden grond,
Tot den wydgekruinden meester
Van den boomgaerd, waer hy stond:)
'In zoo schoone lentedagen,
Wilt men hiér geen' bloeisels dragen?
Zelfs geen' blaedren?... Schouw my aen:
Zie myn' schoone bloemen staen!
Merk hoe aengenaem zy bloezen!
Ze overtreffen al de roozen,
Welke Europa ooit besloot
In haer' altyd schralen schoot.
Zie myn groenend loover blinken!
En - dan moet de hoogmoed zinken
Van het jammervol gewas,
't Welk niet in de oranjekas
Hiér des wintertyds mag groeijen.'

Goudling antwoordt: 'k Zie u bloeijen;
'k Merk uw' lieflykheid en prael:
'k Zou uw' ryke tooisels roemen,
Maer, uw' hoogverwaende tael
Krenkt de schoonheid uwer bloemen:
Lof, uit eigen mond geteeld,
Klinkt niet zacht: die lof verveelt.
Gy, gansch vreemd in onze streken,
Onbekend met lucht en land,
Durft op 't onverdeeligst spreken

Van elk' boom, van elke plant!
 Leer u aen 't klimaet gewennen,
 Leer de tuingewassen kennen,
 Die gy noemt en lui en loom:
 Oordeel naer de vrucht den boom.'

De Camelia, verbolgen,
 Hoort men zwetsend, stout vervolgen:
 'Zy beschaemd! - in uwen staet,
 Arm en doodsch, gy durft beloven!
 Dwaze boom! uw' spyt en smaed
 Zal myn' luister niet verdooven...
 Men bemerkt het dag aen dag,
 Nyd spaert schoonheid noch gezag:
 Ziet gy niet elks oogen staren
 Op myn' bloeisels, op myn' blaren?
 Al wie komt in dezen hof,
 Zwaeit my toe den hoogsten lof:
 Durft gy toch dit wederleggen?
 En van u - wat hoort men zeggen?
 Men gaet zwygende u voorby,
 Ieders hulde is slechts voor my.'

Van den zuiden naer den westen
 Week de wind, den naesten nacht;
 En de regen kwam verpesten
 Onze zwetsters roem en pracht.
 Door de wakheid van het weder,
 Hare bloem verwelkt, valt neder,
 Wordt vertreden met den voet.

Weêr de lucht wordt zacht en zoet:
 De Appelboom draegt frissche bloemen,
 Van het allereêlste kleur;
 Men ontwaert een' ambergeur,

Die elk doet den goudling roemen,
 Die hem vreugd schenkt voor verdriet.
 Spys den regen, ondanks stormen,
 Zyne bloem verhutselt niet,
 Dan om zich tot vrucht te vormen:
 Schoone vrucht die groent en groeit!
 Waerde vrucht, die geurt en gloeit!
 Ryke vrucht, die twyg en takken
 Door 't gewigt doet nederzakken,
 En tot roem des boomgaerds strekt!
 Die elks liefde en eetlust wekt,
 Die elk gretig komt belonken! -

Hoe mag deze vrucht niet pronken,
 Nu des konings adelstoet
 Op zyn gastmael is begroet!
 Onder 't zoet der dischgenugten,
 Roemt elk goudlings lekk're vruchten:
 Niemand denkt de zwetster na,
 Elk vergeet Camelia.
 Schoonheid is haer afgeweken;
 Zy blyft in den treurhoek steken.
 En, wanneer de herfst verschynt,
 En de Waeg aen 't zwerk verdwynt,
 Wordt zy, met hare oordgenooten,
 Weêr ter broeikas opgesloten.

Immer, roem u zelven niet.
 Laek nooit iemand in 't verdriet.
 Hy, die zich zelv' verheft, wordt eenmael neêrgedreven.
 Die zich vernedert wordt verheven.

LXXVII. Het Bondgenootschap.

De Vaers, de Geit en 't Schaep voorheên,
 Bestonden in verbond te treên
 Met eenen trotschen Leeuw, den vorst der woudgenooten.
 Daer wierd op 't plegtigste besloten,
 Dat winst en schade, groot of kleen,
 Gedeeld moest worden onder een.

Eerst wierd in 't strik der Geit een schoone hert gevangen:
 Zy noodt haer' bondgenooten uit.
 Zy komen... Meester Leeuw juicht luidkeels om den buit,
 Telt op zyn' klauwen, die tot grypen veerdig hangen,
 In hoe veel' stukken hy de prooi verdeelen moet:
 Hy vindt er vier.... 't is juist: dus wordt de hert gespleten.

Hy zegt: Ik twyfel niet, of gy vindt allen goed
 Dat myne majesteit het eerste stuk zal eten?
 Als sterkste, hoort het tweede aen my.
 Ook weet gy dat ik ben veel dapperder dan gy;
 Dus mag ik wel te regt op 't derde ook aenspraek maken.
 En, zoo er iemand aen het vierde stuk durft raken,
 Ik wring hem onverwyld myn' nagels door den strot!
 Weg, bondgenooten! weg! er blyft geen overschot.

LXXVIII. Het Schaep.

‘Altyd slaef! steeds opgesloten,
 Of bewaekt door gids en hond;
 Dit heeft my sinds lang verdrotten:
 Ach! hoe ver is nog de stond!
 Dat ik los, op vrye voeten,
 Niets dan blydschap zal ontmoeten!’
 Zoo liet in der Schapen dryf,
 Luid, een Hamel, dik van lyf,
 Zyn' gemaekte klagtstem hooren,
 Om der Lamm'tjes heil te stooren;
 Want hy blaesde er velen in
 Een' verdwaelde vryheidsmin.

Ondertusschen kwam de pachter
 By de kudde met een' slagter,
 En 't misnoegde Schaep drong aen:
 ‘Deze heer schynt veel te wand'len,
 'k Zou my beter zien behand'len,
 Mogt ik met hem henen gaen!’ -
 Haest wierd nu zyn wensch voldaan:
 Door den herder aangewezen,
 En, als jong en vet geprezen,
 Door den slagter onderzocht,
 Wierd het dwaelziek Schaep verkocht.

Als het ziet den koopprys tellen,
 Zegt hel fier tot zyn' gezellen:
 ‘Ziet, hoe hoog ik word geschat!
 Met dien heer trek ik naer stad;

'k Zal dáér al die pracht beschouwen,
 Al die torens en gebouwen,
 Waervan men hiér dikwyls sprak.
 'k Zal dáér leven met gemak....
 Langer mag ik niet meer praten,
 Ik vertrek, 'k moet u verlaten.' -
 En het huppelde en vertrok,
 Met den slagter, door wiens stok
 Hem de weg wierd aangewezen.

't Gaet nog erger dan voordezen!
 Slecht begin van myn geluk!
 (Sprak het stil, beklemd door druk;)
 'Wacht! ik zal maer wederloopen.' -
 Te vergeefs mogt het dit hopen;
 Het was nauwlyks omgekeerd,
 Of het wierd zyn' streek geleerd,
 Met herhaelde en harde slagen.

Meer nog moest het zich beklagen,
 Toen het 's avonds moede en stram,
 In des slagters bergplaets kwam:
 Want een vloer van ruwe steenen
 Was zyn' rustplaets, dezen nacht.
 'Ach! wie had dit ooit verwacht!'
 (Riep het Schaep;) 'ik mag wel weenen!'
 Hiér kryg ik noch spys noch drank;
 Ramp dien ik voorheên niet kende!
 Ach! wat droefheid en ellende!
 Men blyft doof voor myn gejang!'

Lang had reeds de zon geschenen,
 Eer de slagter wederkwam;
 Die een' ruwe koorde nam,
 En bond het bleetend Schaep, door hals en nekwol henen.

Zoo trok men naer 't accynskantoor;
't Was trouwens in die gouden dagen,
Dat men, met eenen ring in de oor,
Het vee zag naer den slagbank jagen.
's Ryks veearts was dáaér ook van pas;
Die 't Schaep byna de tong ontrukte,
En het een' handvol wolle uitplukte,
Eer hy verklaerde dat zyn vleesch niet ongantsch was.

Het Schaep deed niets dan bitter weenen;
Geschat en veraccynsd, gekeurd, geringd, gelood,
Trok het, met 't vonnis zyner dood,
Nu regelregt ter moordplaets henen.
Nu overdacht het, maer te laet,
Zyn' eersten waerlyk vryen staet,
En riep: 'Mogte ik nog wederkeeren!
'k Zou nu elk Lam zyn' pligten leeren,
Geleerd, door mynen eigen druk:
'k Zou allen toonen hun geluk;
Ik wierd, door herder noch door honden,
Nooit meer in 't korenveld bevonden:
Het hard vertrappeld gras, voor my, ware ambrozyn!
Het water uit een' gracht zou my nu nektar zyn!
'k Zou altyd, al myn' levensdagen...'
Hiér stelt het moordend mes een eindstip aen zyn klagen.

Leer, losse jeugd, die vaek uw waer geluk miskent,
Waer zotte vryheidsmin de wufte geesten ment.

LXXX. Diogenes en de Hoveling.

Diogenes at rauwe vruchten,
 Dronk water, woonde in eene ton;
 Verachtte pracht en hofgenugten
 En al wat grootheid wenschen kon.

Wanneer hy eens zyn' koolen waschte,
 Ging hem een hoftrawant voorby,
 Die stilstaende op 's mans werking paste.
 De wysgeer sprak: 'Myn vriend, zoo gy
 U ook met koolen vergenoegdet,
 Een eedler lot viel u ten deel
 Dan 't laf en eerloos vorstgestreel.' -

'En, zoo gy u naer reden voegdet,
 Gebruikende uw verstand en kunst,
 Om ook te staen in konings gunst,
 Gy zoudt van beter' dagen weten,
 Geen' rauwe koolen moeten eten.'

Zoo heeft een ieder zyn gedacht,
 En vaak de een roemt en pryst wat de andere veracht.

LXXXI. De Dierenraad.

Nobel Leeuw, de vorst der dieren,
 Mogt niet meer alléén bestieren;
 Vryheidsmin by 't dierental
 Bragt de monarchy tot val.
 Will'keur moest het wimpel stryken;
 Vorstmagt moest vóór volksregt wyken:
 Daer nu in het Dierenland
 Eene grondwet kwam tot stand,
 Krachtens welke de onderzaten
 Van vorst Nobels ruime staten
 Mogten stemmen voor een' raed,
 Tot bestiering van den staet.

Nobel wist, dat, sedert eeuwen,
 Steeds de dynasty der Leeuwen
 Aen het roer zat van het ryk:
 Schoon het volksbewind verkeerde,
 En der dieren magt vermeerde,
 Wilt hy heerschen al gelyk.
 Om in zyn ontwerp te lukken,
 En zyn vacht niet te zien plukken,
 Daegt hy zelf de kiezers uit;
 En dan doet hy zyn besluit
 Door de stem der slaefsche dieren,
 Pas meertallig, zegevieren.

Als nu de uitslag was bekend,
 Nobel Leeuw was president,

Os en Peerd, Konyn en Ezel,
 Ram en Verken, Mol en Wezel
 Waren leden van den raed.

Dit bragt opspraak in den staet:
 Kemels, Luipaerds, Deinen, Katten,
 Apen, Hazen, Bevers, Ratten,
 Herten, Schapen, Das noch Hond,
 Niemand die dit billyk vond.
 De Olifant sprak van zyn' grootheid;
 Tyger noemde moed zyn' snoodheid,
 En de Beer sprak van zyn' magt;
 Vos van zyn doortrapt gedacht:
 'Hoe!' riep hy, 'wat magistraten!
 Zullen deze onz' vryheid baten?
 Och! wat schande voor het land!
 Drie zyn stadig op den band;
 And're drie zyn vaek in koten
 Of in stallen opgesloten:
 En wat deugt dat overschiet?
 Een die slechts geen' steke ziet!
 Immers, allen tamme dieren!
 Nobel zal weêr zegevieren,
 En ons rossen 't slaeflyk vel.
 Heel die stemming is een spel,'
 En tot niets strekt ons het kiezen:
 Verandert Nobels naem, zyn' magt zal niets verliezen.'

Elke vogel zingt of kwekt,
 Even zoo hy is gebekt:
 Toch, mack altyd uw' bemerkning
 Min op namen, dan op werking.

LXXXII. Dwaze Nobis.

Nobis had in stad een' krocht,
 Waer hy brandewyn verkocht;
 Ook hy leurde met zyn' flesschen,
 Waer hy keel en zak kon lesschen.

't Was koud. - De strenge wintergod,
 In zyne hardbevrozen' grot,
 Gedost in dikke beerenhuiden,
 Het hoofd bedekt met dorre kruiden,
 Zwaeide als een dwingeland zyn' staf
 Op 't wereldruim, dat als een graf
 Door 't doodsche baerkeled was omhangen:
 Wyl de overspoelde weide en tuin,
 En stroom, bevloerd met dik arduin,
 Nu, door eene ysbaen zyn vervangen.

De schaetsenryders snellen toe,
 En tarten ysgods geeselroê:
 Geen' vorst noch koude kon hen krenken;
 Zy ryden, glyden, heên en weêr,
 En doen aen Nobis druppels eer.

De man had dáér zoo veel te schenken,
 Dat hy besloot, van op die baen
 Zyn huis en winkel neêr te slaen.
 Hy deed het. - En, een tiental dagen,
 Genoot hy dáér het grootst behagen,
 Hy had er ongemeen vertier.

Maer nu, - de dooiwind waeit ook hiér,
 En holt en grolt; wyl kille regen
 Komt dik op de ysbaen neêrgezegen....
 Het duert niet lang, of Nobis huis
 Stort in? - vergaet met man en muis.

Wilt gy u later niet berouwen,
 Gy moet op vaste grondvest bouwen:
 Myn eerste meester leerde my
 Die zedeles. - Zoo zeide hy:

*'De man en is niet wys,
 Die zyn huis bouwt op het ys;
 Want het kan niet altyd vriezen,
 Zoo moet de man zyn huis verliezen.'*

LXXXIII. Het Wolfyzer.

Lange schaper had een' Hond,
 Slecht, zeer slecht de kudden wachtend';
 Meer naer eigen voordeel trachtend',
 Dan naer trouw in 't pligtverbond:
 Menig lekker brokje sluikend',
 Steeds al snuflend' en al ruikend',
 Liep hy veel door bosch en veld.

Nu, daer was een' knip gesteld,
 Eene knip met yz'ren prangen,
 Om er wolven in te vangen.

Als de geur der schapenham,
 't Lokaes, hem in 't neusgat kwam,
 Dan kon niets zyn' drift beteug'len:
 Lust bezielt hem, geeft hem vleug'len,
 En de fielt, in een, twee, dry,
 Was er daedlyk aen en by.
 't Yzer sprong, wiens scherpe tanden
 Nepen door zyne ingewanden;
 En al huilend' riep de Hond:
 'Hemel! help! ik ben gewond!
 Ach! ik sterf! wee my! o herder!
 Red my! nooit loop ik meer verder
 Dan 't bereik van uwen staf!' -
 Maer de snoeper vond zyn graf
 Waer hy lust en vreugd ging zoeken;
 Elk moest zyn bestaen vervloeken.

Wie een wolvenleven leeft,
 Wolvendood te vreezen heeft.

LXXXIV. De Pligtige Hond.

Weet gy het nieuws! myn lieve broeder!
 Mouflar, die steeds ons voorenstond!
 Der wolven schrik, de vreugd des herders, onze hoeder,
 Mouflar, die weêrgâlooze Hond!
 Mouflar, het voorbeeld aller Honden,
 Heeft 't zwarte Lammetjen en zyne moêr verslonden,

Heeft zelfs, in zynen toorn, den herder aengegaen!
 Wie kon ooit zulken schelm in dien Mouflar beschouwen!
 Maer, zou dit waer zyn? - Ja, en twyfel er niet aen. -
 Is 't zoo, ô groote goôn! op wien zich dan vertrouwen!

Zoo spraken, in de beemd, twee Schapen met elkaêr.
 Mouflar was pligtig, ja, het was maer al te waer:
 Op heeter daed gevat, moest hy zyn' straf verwachten.
 De meester wilde, dat een spoedig regtsgeding
 De Honden leeren zou, gestaêg hunn' pligt betrachten,
 En eeuwig schrikken deed voor moord en plondering.

Één enk'le dag verliep; en 't pleit was afgeloopen.
 Getuigen waren er met hoopen;
 Elk tygde alléén Mouflar 't drievoudig misdaed aen;
 Elk sprak het zelfde woord, vergaderd of gescheiden;
 Hy moest de doodstraf ondergaen.
 Men zag, voor zynen kop, het moordend lood bereiden;
 Ter plaets des misdryfs, wierd het heele hof weldra
 Genood en uitgedaegd; dáér moest hy eerloos sneven...

Elk heeft er zich naertoe begeven;
 De teed're Lammetjes verzochten zyn' genâ;
 Vergeefs... Men plaetst hen om het halsgeregt te aenschouwen:
 De Honden scharen er zich rond,
 Neêrslagtig, stil en doodsch? met de ooren naer den grond:
 Al kennen zy zyn'schuld, toch moet zyn' dood hun rouwen.

Het offer van de wraek en wordt niet lang verbeid:
 Mouflar verschynt, geboeid, door herders aengeleid;
 Eerst heft hy hemelwaerts zyn' natbekretene oogen,
 En doet zyn' makkers dan de laetste pligtbetoogen:
 O gy! zegt hy, die ik,
 In dezen oogenblik,
 Niet meer, als wel voorheên, durf vrienden, broeders, heeten!

Ziet, waer een snoode drift, helaes! my heeft gebragt!
 Ik wierd alom bemind, geliefkoosd en geacht;
 Ik had sinds negen jaer, getrouw myn' pligt gekweten;
 Eene enk'le struikeling!... en... hemel! hemel! ach!
 Aenhoort myn' gruweldaën... Met 't krieken van den dag,
 Alléén, by 't donker woud, waer ik de kudden wachtte,
 Een Wolf komt, en ontvoert een Lammetje uit de kooi;
 't Welk hy, op zynen weg, in schuldloos bloed versmachtte.
 Ik loop, 'k bereik hem haest; de Wolf verlaet zyn' prooi,
 En valt my hevig aen. Terstond velde ik hem neder,
 En doodde hem ter plaets. Tot hiér, was alles wel,
 Maer, ach! de honger, wreede eetlust, dwong my fèl,
 'k Aenzag 't bebloede lam... 'k zag af... 'k aenzag het weder.
 Ik wankel... ik bedenk... en eindlyk... 'k durf bestaen,
 Een' tand, een' boozen tand in 't lillend vleesch te slaen!
 Ziet dáér de onzaelge kiem van al myne yslykheden.
 Terwyl ik at, de moêr komt bleetend' toegetreden;
 Zy ziet haer' zuigeling verscheurd! haer droef gehuil
 Ontroert my... Hemel! 'k dacht myn' reeds bebloede muil
 Te moeten wasschen in het bloed der arme moeder!
 Zy kon my deren, als getuige van myn kwaed.
 Ik viel haer woedende aen, vervoerd door angst en haet;
 Dan overraste my des meesters schapenhoeder.
 Nu eerstmael doof aen zyne stem,
 Wanhopig, wierp ik my op hem!
 Maer, hemel! 'k zag my haest aen ketens vastgeklonken!...
 Hiér ben ik om de straf der boozen te ondergaen;
 Denkt, als gy 't gloeiend schroot hoort door myn' hersens ronken,
 Dat 't misdryf, niet gestut, baert yslyke euveldaën.

 Op den verkeerden weg één enk'len voet te stellen,
 Leidt vaek ten afgrond, doemt ter hellen.

LXXXV. De Watersnep.

Twee kwanten saëm op wandeling,
 Zeer kiesch, op lekkerny gebeten,
 Des avonds in eene afspanning,
 Verlangden watersneppen te eten.
 De keukenmeid zond zoo terstond,
 By al de hoenderkoopers rond,
 En men vond enkelyk maer ééne Snep voorhanden.

Daer men nu reeds aen tafel zat,
 En tamelyk wel geëten had;
 Besloten onze lekkertanden,
 Naerdien er maer één Snepje was,
 Dat hiër geen deelen kwam van pas;
 Dat het voor het onbyt beschikt moest zyn van dezen,
 Die, na 't verlopen van den nacht,
 Den schoonsten droom had in 't gedacht.

Elk wordt zyn' kamer aangewezen,
 En men gaet slapen. - Vriend Gustaef komt 's morgens af,
 Die dadelyk bevelen gaf
 Van hem den vogel te bereiden;
 En die verstrekt hem tot onbyt.
 Daarna liet zich Adolf niet langer meer verbeiden.
 Hy groet zyn' medemaet, en toont zich hoogst verblyd.
 'Gy weet,' zegt hy, 'Gustaef, wat gist'ren wierd beschoren?'
 'Ik win! gy hebt de Snep verloren!
 'Ik heb, in eenen droom, gezien
 'Een' koor van engelen, door wien

‘Ik my, met prael en vreugd, zag naer den hemel dragen.
 ‘Geloof my, vriend Gustaef, dit zag ik inderdaed.

‘Gy hebt gelyk,’ zegt hem zyn maet;
 Ik heb het ook gezien, ik merkte uw groot behagen,
 En nimmer wachtte ik u hiér weér:
 Daerom, vergeef het my, mynheer,
 Uw droom heeft u en my verraden,
 Ik heb alrêe de Snep doen braden:
 Geloof my, zy was wonder goed.’

Zoo wierd de huich'lary met huich'lary ontmoet.

LXXXVI. De Koei.

Eene Koei, nog jong, maer mager,
 Wierd by Jaek den olieslager,
 Over jaer, op stal gezet.
 Blaertje wierd er dik en vet,
 En hoe niet?... De lynzaedkoeken
 Waren dáér niet ver te zoeken;
 En het meel, dat men er gaf,
 Stoof, als bloem, den molen af.

Dáér vond Blaertje niet te klagen,
 En het leefde er vol behagen,
 Stil, gedwee, bemind van elk,
 Om zyn' boter, room en melk.

Als de hooityd was verschenen,
 Ieder dreef zyn' koeijen henen
 Naer eene algemeene weid',
 Die zich langs de Schelde spreidt.

Jaek had ook zyn' Koei ontbonden,
 Met de bende meêgezonden,
 Om te deelen in het gras,
 Waerin elk geregtigd was.

Blaertje, ziende zoo veel' koeijen,
 En zoo jeugdig nagras groeijen,
 Van Bossuyt tot aen Helkin,
 Was verheugd van hert en zin;
 't Hoorde zynen lof verkonden,
 Lof door arglist uitgevonden:
 Men verhief zyn glanzend vel,
 En regtmatig lyfsgestel.

Blaertje, stoffende op zyn zegen,
 Op zyn' Baes, hem hoogst genegen,
 Op zyn strooisel, stal en kost,
 Wierd door de oude Bonterost^(*)
 Doodsch venyn in 't hert gesteken:
 'Zwyg,' (riep zy,) 'houd op van spreken;
 Gy zult pryzen uwen baes!
 My verveelt zulk zot geraes!
 Alle bazen zyn toch dieven,
 Die zich spyzen en gerieven
 Met hetgeen ons toebehoort.'

'Dieven!... wel! wat leelyk woord!'

(*) Naem van eene rosbonte koei.

(Zeide Blaertje,) 'gansch verslagen:
En waerom? mag ik dit vragen?' -

'Dieven! ja, ik zeg het nog!
Grooter' schelmen zyn er toch
Op de wereld niet te vinden!
Zien wy ons veelyds niet binden
In een' engen vuilen stal?...
En daermede is het niet al:
Van onz' huid, getouwd, geslagen,
Ziet men schoenen, leerzen dragen;
Onze hoornen, been en haer,
't Strekt hun al tot koopmanswaer.
Wreed zien we onze regten hind'ren...
Zeg, waer zyn de beide kind'ren,
Die gy reeds ter wereld bragt?
In tien jaer, ik had er acht!
En wat is hun wedervaren?...
Die ontaerde moordenaren
Snedden hun den roeper af!
Roept dit niet naer wraek en straf?
Zy verscheurden met de tanden
't Jonge vleesch en ingewanden;
En de melk, voor 't kalf beschikt,
Heeft zyn moorder ingeslikt.'

Om die redens te weêrleggen,
Blaertje wist niet meer wat zeggen;
Het kreeg grillen in den kop,
En, des avonds, met één schop,
Wierd het melkvat omgeslagen,
Er was niets naer huis te dragen.

Deze reis, 't verging nog wel. -
's And'ren dags, een erger spel

Wierd beraemd en ondernomen:
 Sieska^(*), in den stal gekomen,
 Op den melkstoel nauw geplaetst,
 Wierd op 't wreedst ten grond gekaetst,
 Lag te bloeden en te huilen.
 Straks zag Blaertje zich verruilen,
 Tegen Bles, des slagters koe,
 Die by Jaek, nu bly te moê,
 Erft den besten aller stallen;
 En Blaertje is onder 't mes des slagters neêrgevallen.

Hoe heilzaam is niet de eenzaamheid!
 Gezelschap heeft er veel verleid!
 Oproerstokers, vredestoorders,
 Eereschenders, zielenmoorders
 Braken woorden vol venyn,
 Waervan velen 't offer zyn.

Lieve jeugd! leen nimmer de ooren
 Aen redenaers die deugd, gemoed of vrede stooren.

LXXXVII. De Oester.

Eene Oester is een' fyne beet,
 Zoo menig heer en burger weet;
 Twee Katten zagen eene stranden.
 Zy scherpten beide hunne tanden,

(*) Naem der meid die gewoon was de koei te verzorgen en te melken.

En zy betwistten ze aen elkaër.
 Zy vochten dat het kattenhaer
 Langs strand en duinen stoof. - Een Aep treedt stiltjes nader,
 En biedt zich daedlyk aen als rader;
 Verneemt naer de oorzaak van 't geschil,
 En zegt: 'Waerom getwist? ik wil
 Op uwe zaak myn oordeel vellen;
 Ligt zal ik u te vrede stellen:
 Dit voorwerp uwer razerny,
 Die Oester, geeft die hiër,' zegt hy;
 En onverwyld wringt hy die open.
 Met een, is visch en zap amtsshalven uitgezopen:
 'Ziet dáér,' zegt regter Aep, 'partyen, elk uw deel.'
 Elk kreeg een' yd'le schelp. Hiër eindigde 't krakeel.

Twist en onvrêe moet gy vlieden.
 Geen regterlyk vervolg voor eene beuzeling:
 Want men ziet menigmael geschieden,
 Dat de uitkomst van een regtsgeding
 Partyen beide luttel baten:
 Dat raders, pleiters, magistraten,
 Vertrekken met den besten buit,
 Dien 't voorwerp van 't geding besluit.

LXXXVIII. Adolf en de Vogel.

Och! hoe lang zyn toch de nachten
 Die men slapeloos verslyt?
 Al myn' zinnen en gedachten
 Zyn myn' vogel toegewyd.

Als de zon met hare lonken
 't Daglicht in myn' kamer bragt;
 Was ik reeds het bed ontzonken,
 Voor myn' Vogel die my wacht.
 Maer, wat wilt hy heden maken?
 Wilt hy slapen tot den noen?
 Beestje! 'k moet u toch ontwaken!
 Kom! ei kom! geef my een zoen!...
 Maer, o hemel! moeder! moeder!
 Vader! ach! myn Cysje is dood!
 Dood!... Waer blyft gy, lieve broeder!
 Hemel! zuster! zult ge in nood
 Niet uw droevig broërtje helpen?
 Maer, helaes! wat hulp! wat baet!
 Wee! - Wie kan myn' droefheid stelpen!
 Cysje lief! ach! 't is te laet!
 Gy zyt dood! uw' vlerkjes hangen,
 En uw magtloos kopje knikt.
 Het is dood!... Waer blyft gy, zangen!
 't Beestje heeft vaek myn hert verkwikt!
 't Zal myne ooren niet meer streelen!
 Niet meer eten uit myn' hand!
 't Zal zyn deuntje niet meer kwelen!
 Ach! myn schat! myn dierb're pand!
 Ik, die u zoo teêr beminde!
 Gy, die my een' liefde boodt,
 Die ik nimmer wedervinde!
 Lieve Cysje! gy zyt dood!
 Laet ons vader, moeder zoeken!...
 Broeder, zuster, myn getraen
 Tuigt de voordragt myner boeken:
 Aerdsche vreugd blyft niet bestaen.

LXXXIX. De Liverei.

In den tyd der heerlykheden,
 Sies Karols, als officier,
 Zag men fier
 Zoo by wet als vierschaer treden.
 Aen een' breeden bandelier
 Mogt hy eenen sabel dragen;
 Overslagen
 Aen zyn' mouwen, rood als bloed,
 Gouden boordsels om den hoed,
 Droeg de dorpsbode alle dagen.

Maer, als Sies in 't wethuis was,
 Leegd' hy 't glas
 Zoo van Pieter, Jan als Klaesje,
 En zyn' tasch
 Bleef gesloten voor het baesje.
 En nog meer:
 Als die heer
 Zynen buik had vol gedronken,
 En dat hy wat wierd beschonken,
 Sprak hy iedereen te by.

Jan schoot eens in razerny,
 En hy wilde Sies met kloppen
 Zyn venynig smoel doen stoppen.

Siesje wierd bevreesd, en zei:
 'Jan, eerbiedig myn' Liv'rei;
 Op des heeren kleed te slagen,
 Deed u ligt het land uitjagen.' -

Jan zei: 'Windbuil! gy zegt wel;
Maer, speel uit die mooie kleëren,
Ik zal kloppen op uw vel!'

Wee hem! wien men alléén om zyn' Liv'rei moet eeren!

XC. De Eende en de Nachtegael.

Langs den vyver, in het gras,
Dat nu lang en weeld'rig was,
Woonde eene Eend, die, sinds vier weken,
Nauwlyks was den nest ontweken,
Nooit den hof had rondgegaen:
Maer, de taek was afgedaen;
Zy komt door het gras gedrongen,
En haer volgen vyftien jongen,
Uit het broeiëi pas gekipt.
Het een' springt, het ander' wipt,
En, met piepend eendgesnater,
Dart'len allen reeds op 't water.
En zy zwemmen om en rond,
Door het vlotgras dat dáér stond,
Reeds de korte wijkjes klappend',
En de kleine vliegjes snappend'.

Dáér omtrent, een Nachtegael
Zorgde voor het middagmael
Van zyn' naekte liefdetelgen,
Die nog nauwlyks konden zwelgen,
Vergend' heel hun onderhoud.

Moeder Eend zei: 'Meester zanger!
 Arme worm- en rupsevanger,
 Zie myn' jonge kinders aen;
 Heden de eijerschael ontgaen,
 Weten zy alreeds van leven,
 Hunnen nooddruft na te streven,
 En zy loopen vlytig rond,
 Zwemmen, duiken in den grond;
 De uwe zyn, na veertien dagen,
 Nauwlyks nog den nest ont dragen.' -

Meester zanger antwoordt haer:
 'Moeder! uw gezegde is waer,
 Ik zal u niet tegenspreken;
 Maer, gy zult slechts Eenden kweeken
 Van uw broeisel, daer het myn
 Nachtegalenkroost zal zyn.'

Opvoeding vraegt tyd en zwoegen;
 Vlyt baert nimmer ongenoegen:
 En wat ligtst wordt aengeleerd,
 Wordt niet altyd meest vereerd.

XCI. De Menschenennis.

De Vos ging met den Wolf eens wand'len;
 Men hoorde beurtlings op den weg,
 Van schapen en kalkoenen hand'len;
 Dan zei de Wolf: 'Maer, Vosje, zeg,

Wat moet men van den Mensch toch denken?

Is hy zoo magtig als men praet?

Kan toch zyn' vroomheid Wolven krenken,

En Vossen vangen?' - 'Inderdaed.' -

'Dit echter zou ik niet gelooven:

Ik acht den Mensch al te verwyfd;

'k Liet my door hem geen' prooi ontrooven.' -

'Zoo gy by dit geloove blyft,'

(Zegt leeraer Vos,) 'het zal u rouwen.

Geen' Menschen moogt gy ooit vertrouwen;

Ja, jonkheer Wolf, geloof my vry,

De Mensch is magtiger dan wy

Het kunnen denken of bevroeden.

Hy stelt verstand en kunst te werk,

Waervoor ons magt noch list behoeden.

Zyn' geestbegaefdheid maekt hem sterk;

De Leeuw zelf kruipt vóór zyne voeten.' -

'k Zou graeg toch eenen Mensch ontmoeten,'

Zegt domoor Wolf, 'ik vrees hem niet!' -

Pas kwam een grysaerd aengetreden,

Hy sleepte zyn' verlamde leden.

'Is dit geen Mensch dien men dáér ziet?' -

'Dit was,' (zegt Vos,) 'een Mensch voordezen.' -

Dan volgt een kind met zynen boek.

'En die?' - 'Die zal het later wezen.' -

't Is toch vergeefs, wat ik ook zoek'!

'Ik zal toch nimmer Menschen vinden,

'Die Menschen, echte Menschen zyn!' -

'Myn vriend, zy daerom niet in pyn...

'Zie, ginder, by die laen van linden,'

(Zegt Vos,) 'dáér hebt gy uwen wensch;

'Wien gy dáér ziet, die is een Mensch.'

Het was een jager met twee honden,
 In 't bloeijen van zyn' levenstyd;
 Hy torschte een vuerroer met twee monden,
 Een jagtmes hing hem aen de zyd'.
 'Kom aen,' zei Wolf. - 'Ik ga, zei Vosje.' -
 'Gy bloodaerd!' - 'Vriend, ik heb geen' lust.'
 - 'Ik min het stryden.' - 'Ik de rust. -'
 En Vos verschuilde zich in 't boschje.
 De fiere Wolf treedt, bly te moê,
 Den Mensch, den vroomen jager toe.
 Fluks hoort hy den geweerhaen kraken:
 Dit kon den Wolf niet bange maken;
 Hy wist niet wat een vuerroer was.

Nauw is hy in 't bereik, of ras
 Wordt een' snaphaenschoot losgedonderd.
 De Wolf getroffen, hoogst verwonderd,
 Voelt 't bloed hem zypend' langs de muil.
 Hy keert terug, en zyn gehuil
 Weêrgalmt door 't ruim der lustwarande.
 Maer straks een' tweede schoot ontbrandde,
 Die hem, van uitbliksemd schroot,
 Een' bui op de achterhespen goot.
 Hy valt.... De jager, toegesprongen,
 Prangt met zyn roer hem borst en longen;
 Hy rukt het blinkend jagtmes uit,
 En smeert den Wolf het bloedig huid.
 Dan wordt een' poot hem afgehouden.

Niet verder durft zich Wolf vertrouwen;
 Hy raekt al hinkende uit den stryd. -
 Terwyl hy helsche pynen lydt,
 Hy vindt den Vos, berst uit in klagten:
 'Wee my! ik durfde uw' raed misachten!

Ik ken den Mensch! maer, tot wat prys!
Zie hiér, myn vriend, het echt bewys!

De Vos, getrouw in 't zedenpreken,
Zei: 'Myn lief Wolfje, nu misschien
Zult gy, voorzigtiger in 't spreken,
Toch wel gelooven zonder zien.'

XCII. De Daguerreotiep.

Schele Mie had graeg vernomen,
Dat de Daguerreotiep
In de stad was aengekomen,
Waer zy aenstonds derwaerts liep,
Om haer' beeldtenis te vragen.

Fluks zy zet zich vóór den steen,
En zy kykt er op. - Met een
Was haer echt portret getroffen.
't Wierd haer daedlyk voorgesteld;
Zy wilt het aen stukken ploffen:
'Neen!' gilt zy, 'myn vriend, geen geld!
Maek my eerst wat schoonere oogen;
Want gy hebt u sterk bedrogen.'

'Neen,' (hernam de artiest): 'mevrouw!
't Is uw' beeldtenis getrouw;
Hebt gy zoo wat loensch gekeken,
Gy moogt dit op my niet wreken.' -

Menig mensch, op 't aerderyk,
 Is aen schele Mie gelyk:
 Blind voor eigene gebreken.

XCIII. Het Luchtverschynsel.

Kyk! wat is dáér in de locht?
 Kyk, Jan, het zinkt... O God! wat ysselyk gedrogt!
 Een' beest! zie hoe hare oogen branden!
 Haer' muil is louter bloed! wat vreeslyke tanden!
 Kom, Jan, kom pakken wy ons weg. -
 Sies liep, keek angstig om, volherdde in zyn gezeg,
 En het gebuerschap kwam met hoopen,
 Verschrikt, gewapend toegeloopt.
 't Gedrogt viel eindlyk op den grond,
 Waer by elk hoogst verwonderd stond.
 De waterstoflucht was vervlogen,
 En 't volk in zynen waen bedrogen:
 Want dra was de overgrootte beer
 Niets, dan eene yd'le blaes, een platte windzak meer.

Men had in Brussels perk een' luchtbal opgesteken,
 Die de gedaente had van een' beer;
 Hy was vóór d'oostwind west geweken,
 En viel op Deerlyks grond, by den Pladyshoek neêr.
 Dra wierd hy toegeplooid, gepakt en weggezonden,
 Op de aenwyzing by hem bevonden.

Men ziet vaek dat schyn bedriegt,
 En gewaende grootheid liegt.

XCIV. Geschenken aen Keizer Karel.

Wanneer keizer Karel
 Bestierde dit land,
 Er waren twee buren,
 Verschillig van stand:
 Want Dries had veel' schyven,
 Maer weinig geneugt';
 En Jan had min middels,
 Maer meerdere vreugd:
 Hy won eens een raepje,
 't Woeg negentien pond,
 Hetwelk hy den keizer
 Tot eerbewys zond.

Zoo wonder een' peulvrucht
 Was nimmer gezien!
 De keizer ontving ze,
 En zei aen zyn' liên:
 'Ontbiedt hiér Jan Vlamink.' -
 De landman verscheen,
 En hem sprak de keizer,
 Goedaerdig, gemeen:
 'Zie, vriend! die twee paerden,
 Ter roede en ter hand;
 Ik schenk ze u, gebruik ze
 Tot ploegen van 't land.
 Neem ook dáér die guldens,
 Die ik u vereer;
 Voor u, in vyf jaren,
 Geen' grondlasten meer.' -

Jan groette den keizer,
 En, zonder gedruis,
 Kwam hy met zyn' paerden
 En schyven naer huis.
 Hy meldt aen zyn' Triene
 Geschenk en ontslag;
 Maer deze bragt alles
 Terstond aen den dag.

Als buerman dit hoorde,
 Hy zei met een' vloek:
 'k Wil werpen een blikje
 En vangen een' snoek!
 Pier! zadel myn veulen
 Van puer engelsch bloed;
 Ik bied het den keizer,
 Als vaderlansch goed.' -

'Ja, baes! kreeg Jan Vlamink,'
 (Zoo fleemde de knaep,)
 'Een' schat en twee paerden,
 Voor een' vooze raep:
 Ligt valt u een landgoed,
 Een' hoeve of kasteel,
 Voor zulk een mooi paerdje,
 Voorzeker ten deel.'

De vreakaerd reed zelve;
 Hy kwam vóór den vorst,
 Die ligt had begrepen
 Des woekeraers dorst.
 De keizer sprak: 'Dienaers!
 't Geschenk is aenvaerd;
 Gaet, stalt het, al schynt dit
 Een buitenlandsch paerd.

Zie! landman, dit raepje
 Welk ik u vereer;
 Het kost my twee paerden,
 Ja zelfs, nog iets meer.'

De vrek stond te grynzen,
 Hy keek als een aep,
 Daer hy voor zyn veulen,
 Kreeg Jans vooze raep.

In offers en gaven,
 In hemel, op aerde,
 Waerdeert men de meening
 Steeds meer dan de waerde.

XCV. De Overleden Vrek.

Een ryke Vrekaerd stierf, gelyk hy had geleefd,
 Verlaten en veracht.... Daer zich zyn' schim begeeft
 Aen de oevers van den Styx, waer hy wilde overvaren,
 De gryze Charon vraegt zyn veergeld aen den Vrek.
 'Betalen!' roept hy, 'hoe! steeds leefde ik in gebrek!' -
 En, plotslings werpt hy zich te midden van de baren,
 En zwemt door 't zwarte meer tot aen den overkant.

Cerberus blaft en huult, en Charon knarsetandt.
 Heel 't onderaerdsche ryk, verbolgen en verlegen,
 Vloekt zyne roekeloosheid, schreeuwt zyne schrapzucht tegen.
 De regters denken straks aen straffen voor een' daed
 Zoo stout, als schaedlyk voor de schatkist van den staet.

Zal me als Prometheus hem naer den Caucasus zenden?
 Als 't kroost van Danaüs, naer de oevers van een' vloed?
 Of staêg als Sisyphus een' molensteen doen wenden? -

'Neen. Dergelyke straf, voor hem, waer' veel te zoet,'
 Zegt Minos. 'Laet ons hem naer de aerde wederjagen;
 Dat hy beschouwe wat aldaer zyne erfenis,
 Door neven afgedeeld, alreeds geworden is!
 't Is deze straf die hem zal moeilykst zyn om dragen.'

Men lacht met straffen die de pligtigen niet plagen.

XCVI. De Scheldende Kat.

'Weg, hondsvot! weg, doortrapte guit!
 Van hiér! maek u de keuken uit!
 Vaer henen, booswicht, fielt en roover!'

Wie las die litanie? - Het was de diefsche Kat,
 Die, spouwend', nu den Hond nog in de borstels zat,
 Al liet hy van het mael haer 't eerlykste aendeel over.

Al wie met drift krakeelt,
 Durft vloeken, schelden, laster spreken,
 Heeft vaek zich zelven, eer dan and'ren, afgebeeld;
 En toont dat opvoeding en deugd in hem ontbreken.

XCVII. De Adeldom.

Een jongeling, sinds zyne jeugd,
 Wel opgevoed in kunst en deugd,
 Won, door zyn' trouwe pligbetrachting,
 Des konings vriendschap en hoogachting;
 Wierd ridder, eêlman, hoftrawant.

Een graef van ouden adelstand,
 Berucht om zyn onzedig leven,
 En tuischer, zuiper, om het even,
 Verweet den jongen hoveling
 Zyn' duistere afkomst; - en dan ging
 Hy eeuwen ver, in gryze boeken,
 De namen van zyn' stamboom zoeken.

De schrandere eêlman zei: 'Myn graef!
 Myn vader was niet eêl - maer braef;
 Niets had ik, dan zyn' deugden, te erven:
 Maer, ben ik niet zoo oud als gy,
 Myn adeldom begint in my,
 En de uwe zal in u versterven.'

Wat baet het edelst voorgeslacht,
 Wanneer men niet zyne eer betracht?
 Wee hem! die van geboorte of geld zyn' grootheid bedelt!
 Heil hem! die door zyn' deugd en wysheid wordt veredeld!

XCVIII. Het Beerenvel.

Peltier verlangde een' Beerenhuid:
 Stien en Koben, zyn' geburen,
 Namen zwetsend het besluit,
 Binnen vier en twintig uren,
 Te bezorgen wat hy vroeg.

Beeren vangen, dooden, stroopen,
 't Was maer slechts naer 't woud te loopen,
 Vellen waren dáér genoeg.
 Aenstonds wordt de koop gesloten,
 En de godspenning genoten,
 En de levering beloofd.

Zie, dáér gaen de huidverkoopers,
 Met den koopschat in het hoofd,
 Uitgerust als beerenstroopers,
 Regtstreeks naer het zwarte woud;
 En zy dringen door het hout.
 Daedlyk zien zy spoedig naed'ren
 Eenen welgevliesden Beer:
 Maer zy beven als de blaed'ren;
 Stien werpt zich ter aerde neêr,
 En blyft dáér den dooden maken,
 Terwyl Koben, op een' boom,
 Trilt voor 't noodloot van Stienoom,
 Wien hy door den Beer zag raken,
 Zoo aen ooren, neus en mond,
 Snuff'lend' 't roerloos lichaem rond,

En al brullende en al grollend',
Hem steeds om en weder rollend'....

Stien bezweek byna van schrik,
Vóór het zalig oogenblik
Dat de Beer hem had begeven.

Koben daelt, vindt Stien in 't leven:
Beiden ylen 't Beerwoud uit,
Niet meer denkende aen de huid.

‘Oom,’ (zei Ko,) ‘k dacht u verloren!
Maer wat prevelde u die Beer?’ -
‘Wel,’ (zei Stien,) ‘hy blies me in de ooren:’
‘Verkoop gy geen' vellen meer,
Eer de Beeren zyn gevladen.’

Wie al te ligt belooft, heeft vaek zich selv' verraden.

XCIX. De Mulder, zyn Zoon en de Ezel.

Jan, een bedaegde Molenaer
 Trok met zyn' Zoon ter markt, om Grysje te verkoopen:
 Het was een Ezeltje, hetwelk, sinds menig jaer,
 Geen' grooten lust meer had tot loopen.
 Voor zyn gemak, zy droegen hem
 Op eenen langen stok, de pooten saêmgebonden.
 Straks, de eerste die hen zag, riep uit, met luider stem:
 Wie heeft ooit dommer volk gevonden!
 Wat narre grill! wat snakery!
 Wie is nu de Ezel van de dry?
 Toch deze niet dien men zou peizen!

De Mulder wilt aldus niet verder henen reizen:
 Ja, jongen, zegt hy, 't is toch waer!
 Laet maer den Ezel los, hy is te drommels zwaer;
 Hy is zoo oud nog niet als ik, hy zal wel loopen. -
 Straks zet men zich aen het ontknoopen,
 Haest is het beestje weêr te been,
 En Klaes, des Mulders Zoon, rent op den Ezel heên.

Ons Grysje had wel regt van klagen;
 In plaets dat men hem selv' zou dragen,
 Nu droeg het Klaes, die, als vooraf,
 Hem braef van stokmans haver gaf.

De grysaerd volgde hem al morren:
 Gy moet op 't beestje zoo niet knorren,
 Het is toch oud en styf, zegt hy.

Drie koopliên komen hem ter zy;

Een hunner wyst op Klaes, en roept uit al zyn' krachten:

Wat moet die vent zyn' vader achten!

Stapt neêr, gy, luijaerd, regte bloed!

Welhoe, die grysaerd gaet te voet!

Dit zou toch beter u betamen.

Stap neêr, gy dient u toch te schamen:

Gedenk, dat de ouderdom is eer en achting weerd. -

Mynheer, zegt Mulder Jan, terwyl gy 't zoo begeert,
Men zal u straks voldoen. Ik wil alle opspraak myden.

De jongen stapt ter neêr, en vader gaet nu ryden.

Maer de Ezel heeft, met loomen tred,

Nog nauwlyks twintigwerf den strammen poot verzet,
Of een'ge vrouwliên komen snat'rend aengetreden.

Wat schande! zeggen zy, 't is tegen regt en reden,

Dat deze jongen zoo den weg moet doen te voet,

Daer men dit slordig kalf, zoo lui, als welgemoed,

Op eenen Ezel ziet ter jaermarkt henen varen. -

Er zyn, zegt Mulder Jan, geen kalvers van myn' jaren;

Gaet, dochters, en gelooft my vry,

Die zaak belangt myn' zoon en my. -

Dan vallen alle om 't meest aen 't snappen,

Zoo veel, dat de arme sul zich toch niet vry kon klappen.

Om verd're tegenspraak te ontgaen,

Doet Jan welhaest den Ezel staen,

En Klaes stygt op, en zit by vader.

Nu draegt het beestje hen te gader,

En knikkebeent door het gewigt.

Terwyl het, voet voor voet, zyn' schreden stadwaerts rigt,

Volgt eene derde groep van marktvolk zyne paden.

Wat wreedheid! roept men nu, een' beest zoo overladen!

Heeft dan uw' Ezel u zoo fel verbelgd, gehoond?
 Ondankbare! is 't aldus dat gy zyn' dienst beloont?
 Gewis, dat gy ter markt gaet zyne huid verkoopen. -
 De drommel! zegt de man, een zot alleen kan hopen,
 Dat eens zyn' handelwys een ieder aen zal staen:
 Doch, eene laetste proef gedaen,
 Gezien of ik het niet zal raden. -

Nu gaet het lastdier ongeladen,
 Gemend door zyne meesters, heên.

Dan komt een quidam aengetreên,
 En zegt: Wat zal er nog gebeuren?
 Hoe! is het hiér 't gebruik dat de Ezels ledig gaen,
 Terwyl de meesters op de baen,
 Hunn' schoens verslytend', henen leuren?
 Wat drietal ezels! - Mulder Jan
 Zegt tot den vitter: Goede man!
 'k Ben ezel, laet dit zyn, zulks moet gy niet bewyzen;
 Maer, dat ik my voortaan hoor' laken of hoor' pryzen,
 Men zegg' my iets,
 Of zegge niets,
 'k Zal naer myn' eigen' zin beschikken myne zaken. -
 Hiermee had Mulder Jan gedaen.

Wat u belangt, wat staet gy immer aen mogt gaen,
 De een' zal u pryzen, wyl u de andere zal laken:
 Doe wel, en wat men zegge, en stoor er u niet aen.

C. De Vlieg en het Kind.

Eene Vlieg zat op het kaekje
 Van een jong en lodd'rig snaekje;
 't Kindje sloeg, en het sloeg goed,
 Want het Vliegje lag te morzel:
 Maer zyne oog wierd rood als bloed.
 Aenstonds was het boos en korzel,
 En het jammerde als ontzind.

Straks komt moeder toegelopen,
 En zy zegt: Wat deert u, Kind! -
 Ei! myne oog! - Doe die eens open. -
 Ach! ik kan niet, ik ben blind;
 Eene Vlieg heeft my gebeten. -
 Laet my zien.... Kyk eens omhoog....
 Vriendje, toch niet in uwe oog. -
 Op myn' wang. - Gy hebt geslagen! -
 Wie kan zulk gespuis verdragen? -

Vriendje! wen gy Vliegjes slaet,
 Voorzigtig! dat gy nooit u eigen zelven schaedt.

CI. Jan, de Musch en de Kever.

De Lentemaegd, met groen en bloemen,
 Ryk, overheerlyk opgesierd,
 Hoort zich door heel de schepping roemen,
 Wyl men van daeg haer' hoogtyd viert:
 't Is de eerste Meidag. - 't Liefste weder
 Wierd door de dagtoorts aengemeld;
 Zy schiet haer' vuer'ge stralen neder
 Op moestuin, weide, bosch en veld.
 De biejen gonzen, - vooglen zingen,
 En de onnavolgb're Filomeel
 Doet luid, door locht en wolken, dringen
 De juichtoon zyner held're keel.

In het hofje, 't kleine Jantje,
 Met een zweepje in 't mollig handje,
 Dat nu boek en school vergat,
 Daer 't een' Musch en Kever had:
 (Die het, als een Turk zyn' slaven,
 Wist te voeden en te laven,
 En te dwingen tot een last
 Dat hun lyfsgestel niet past:)
 Deed zyn Muschje een kamm'tje dragen,
 Uit een rooden lap gesneên;
 En de Kever trok een' wagen
 Van papier het hofpad heên.
 Jantje duwde hem de pootjes,
 Als hy niet ter degen ging.

't Diertje zuchtte: Saperlootjes!
 Wat al ramp en foltering!
 'k Zat sinds maenden diep in de aerde,
 Waer ik zon noch sterren zag;
 En, als my het daglicht klaerde,
 'k Zag my van den eersten dag,
 Dat ik op die haeg bleef hangen,
 Waer ik malsche groen genoot,
 Door dien kwaden jongen vangen,
 Die my martelt tot er dood.

'k Heb één' avond slechts gevlogen,
 Ronkend' langs de lindenlaen,
 'k Dacht er heden weêr te gaen;
 Maer'ik vind my sterk bedrogen!
 Met een' naeld den steert doorboord,
 Met een' twyndraed vastgeklonken,
 Ik kan vliegen meer noch ronken,
 'k Moet met dezen wagen voort. -

Ik heb nog meer regt tot klagen,
 Sprak het Muschje op droeven toon;
 'k Leef nog nauwlyks tien paer dagen,
 'k Woonde dáér omhoog, zoo schoon,
 In een' nest, met wol en pluimen,
 Door myns ouders zorg bereid;
 Die men gist'ren weg kwam ruimen:
 Ik wierd slaeflyk heêngeleid!...
 Wat myn' vader, myne moeder,
 Wat myn' zusterjies en broeder
 Sedert wedervaren is,
 Blyft my een' geheimenis,
 Die ik nimmer zal doorgronden!
 'k Heb híer niets dan ramp gevonden:

'k Wierd de vleugels afgevlymd,
 En een kam op 't hoofd gelymd,
 Die my strekt tot klein behagen,
 Dien ik nooit met vreugd zal dragen;
 Deze past den strydb'ren Haen,
 Maer kan toch geen' Steenmusch gaen.

Jantje loech met deze klagten....
 Maer, dáér komt zyn vader aen.

Myn zoon, zegt hy, gy laet u wachten,
 Wanneer gy naer de school moet gaen!
 En thans, wat doet gy? Diertjes plagen,
 Die weêrloos en onschuldig zyn?
 Myn lieve zoon! laet my u vragen:
 Gevoelt gy niet hun leed en pyn?
 Ja, zonder nood de dieren kwellen,
 Vertoont een laf en ruw gemoed:
 In 's anders ramp zyn' vreugde stellen!
 Zoon! heb ik zoo u opgevoed?...

En, zeg my, vriend! wat zoudt gy denken,
 Zoo ge ook eens vielt in slaverny?
 Moest men u mart'len of krenken,
 En sleurde men u ver van my?
 Ver! zonder vader, zonder moeder,
 Beroofd van woning, zuster, broeder;
 En, ondanks uw onzalig lot,
 Nog uitgejouwd, gehoond, bespot? -

't Jongentje wist niet wat zeggen,
 Om die rede te weêrleggen;
 Dan dat het alsnu, voortaan,
 Vlytig zou ter schole gaen,

En, naer vaders voorbeeld leeren,
Al wat den mensch door deugd en wysheid kan vereeren.

Niets zoo heilvol en zoo zoet,
Als een edel zacht gemoed.

CII. De Schilder.

Thys, een Schilder, jong en jeugdig,
Vlytig, minzaam, hupsch en vreugdig,
Kluchtig in elk kunstgevrocht;
Had nu vruchtloos twee paer dagen
Naer een onderwerp gezocht,
Dat kon streelen en behagen
Door een' kunstgreep vol van kruim;
Maer, hy scheen in kwaden luim,
En 't begon hem te vervelen.
Dus, met borstels en penseelen,
En 't veelkleurig kunstpalet,
Heeft zich Thys aen 't werk gezet,
Zonder waerlyk zelf te weten,
Wat hy schild'rende aen zou gaen.

Hy vangt met een' Nachtuil aen,
Die, vóór een taefreel gezeten,
Draegt een' bril op zynen bek.
Wordt nu schilder Thys toch gek?

Uilen aen de kunst verpanden!
 En zie nu, wat maelt hy dáér?
 Eenen Beer beroofd van tanden,
 Zat, in houding en gebaer.
 Nu, een' Ezel, op dien zetel
 Zittend', statig en vermetel,
 Met een krolparuik op 't hoofd,
 Die hy vruchteloos neêr wilt trekken,
 Om zyne ooren te overdekken.

Zyt gy van verstand beroofd?
 Schilder Thys, waer zyn uw' zinnen?
 Wat zyt gy een vieze knaep!
 En wat wilt gy nu beginnen?
 Op den voorgrond, staet een Aep,
 Aen een kunsttaefreel te werken,
 Die, dáér schild'rend', my laet merken
 Al uwe eerste grillen weêr:
 Uwen Ezel, Uil en Beer.

't Schilderstuk, eerst uitgehangen,
 Mogt elks goedkeuring ontvangen;
 Iedereen lachte om het meest,
 En men prees des Schilders geest:
 Maer het duerde luttel' dagen;
 Of men hoorde somtyds vragen:
 Wat is dit? wat houdt dit in?
 Wat had Thys nu in den zin? -

Niemand had dit kunnen zeggen,
 Eer een vitter, albedil,
 Wist dit alles uit te leggen:
 'Ziet dien Uil met zynen bril?
 Thys wilt met Profilus spotten;
 't Zyn twee Schilders, 't zyn twee zotten,

En misschien zyn ze in geschil.
 En niet moeilyk is om gissen,
 Wat de dronke Beer bediedt,
 Dien men merkt in het verschiet;
 'k Zal dit aenstonds ook beslissen:
 Thys bedoelt majoor Morel,
 Hy is tandloos, weet gy wel:
 Hy is somtyds wat beschonken;
 'k Zag hem gist'ren, 'k dacht hem dronken...
 Wie die Zetelezel is,
 Is toch geen' geheimenis:
 Onze schout, de gryze Rollen,
 Draegt hy geen' paruik met krollen?
 Ziet men niet by 't magistraet
 Hem den zetel vaek vervollen,
 Als de Nestor van den raed?
 Zoo geheel de stad kan merken,
 't Is een ezel in zyn' werken....
 Nu, die Aep is Schilder Thys,
 't Is een gek, en waent zich wys.'

Op de wieken der kwaê tongen,
 Was die uitleg voortgedrongen
 Door geheel en al de stad;
 Waer hy de oor beledigd had
 Van Profilus, die te vooren
 Thys zich had tot vriend verkoren;
 En de schout was zoo verstoord,
 Dat hy, op zyn eerlyk woord,
 Dreigt den Schilder te doen vangen;
 Te veroordeelen ter dood,
 Aen de galg te zullen hangen.
 De majoor zei: Saperloot!
 En 'k geloof, hy zwoer nog erger
 Op dien Schilder menschenterger. -

Fluks, zy gingen alle dry
 Kyken naer die schildery.
 Bedilal liet zich dáér vinden;
 Hy alléén kon 't peerd ontbinden,
 En de schaemteloze guit
 Leide weêr de kunstgreep uit.

Thys deed zich niet lang verwachten;
 En Morel nam, zeer gestoord,
 Vóór ons driemanschap het woord:
 ‘Thys! dus wilt gy ons verachten!
 Schelm! heb ik geen' tanden meer,
 'k Heb nog klauwen als een' Beer!
 Zeg wien gy dáér wilt bedoelen,
 Of ik leg u hiér te koelen.’

Thys, vrymoedig, spreekt hem aen:
 ‘k Denk, dat 't niemand aen mag gaen,
 't Geen men in dat stuk kan merken.
 Ik had nimmer in myn' werken
 Uitzigt op belediging.
 Hy alléén, die de uitlegging
 Den persoon heeft toegeschreven,
 Heeft gelasterd, kwaed bedreven;
 Daer er vitlust, spot noch smaed
 In myn schilderstuk bestaet.’

Al wie dezen uitleg hoorde
 Zeide lachend: ‘Thys zegt wel!’
 Albedil verliet het spel;
 Daer zich elk op hem verstoorde,
 Niemand wierd gehoond dan hy:
 Hy, was *uil der schildery*.

Eer ik zal myn' lier ontsnaren,
Wil ik ook met Thys verklaren:
Dat ik nooit, uit hoon of wraek,
Iemand kluisterde aen de kaek.
Lezer, zoo gy aen mogt treffen
Iets, waerin gy kunt beseffen
Uw berispelyk gedrag:
Breng het zelf niet aen den dag;
Wil er uit uw voordeel trekken.

Mogt' myn' pooging toch verstreken
Tot nut en vreugd
Der vlaemsche jeugd!

Einde der fabelen.

Uitlegging van Eenige Woorden welke in de voorenstaende Fabelen gebruikt zyn.

n., *Naem* of *Zelfstandig Naemwoord* (Substantif).
 bn., *Bynaem* of *Byvoegelyk Naemwoord* (Adjectif).
 vn., *Voornaem* of *Voornaemwoord* (Pronom).
 w., *Werkwoord* (Verbe).
 t.d., *Tegenwoordig Deelwoord* (Participe présent).
 v.d., *Verleden Deelwoord* (Participe passé).
 vz., *Voorzetsel* (Préposition.)
 bw., *Bywoord* (Adverbe).

A

ACCYNS, n., accys, belasting op wyn, bier, enz.; onder het hollandsch staetsbestuer, wierd hiér accysns geheven op het gemael en slagtee.

ACHERON, n.: volgens de fabelleer, een der vyf vloeden van de benedenwereld of ryk der dooden, en op wiens sombere boorden honderd jaren lang moesten omdwalen de schimmen, dat is de zielen der gestorvenen, wier lyken van de eer der begrafenis beroofd bleven.

ADEL, n., edeldom.

AENHEFFEN, w., aenvangen, beginnen.

AENSCHAFFEN, w., bezorgen, geven.

AENTYGEN, w., betigten, te laste leggen.

AEP, n., sim (vierhandig zoogdier); dit slach van dier is merkkeerdig om zyn begryp in alles na te doen wat het van den mensch ziet verrigten of bedryven; het is daerby zeer levendig en woelig van aerd; vele soorten echter gewinnen zich ligt aen het temme leven.

AKKOORD, n., overeenkomst, overeenstemming.
 ALBEDIL, n., moeial, factotum; iemand die alles beknibbelt of afkeurt.
 ALLERWEGEN, bw., alom, overal.
 ALOM, bw., *zie* Allerwegen.
 AMBER, n.: gomachtige en welriehende zelfstandigheid. - *Ambergeur*; zeer aengename reuk.
 AMBROZYN, n., ambrozievocht, godenspys, volgens de fabel; lekkere spys.
 AMBTSHALVE, bw., uit hoofde van zyn ambt of zyne bediening.
 AMERIKA, n.: het grootste der vyf werelddeelen, ontdekt door Christophorus Columbus op het einde der vyftiende eeuw.
 ANGSTVALLIG, bn., bevreesd, beschroomd, ongerust.
 APEN, w., *zie* Naapen.
 APOLLO, n.: (fabelleer,) zoon van Jupiter en van Latona; god der Poëzy, der Muziek, der Geneeskunde en der Schoone Kunsten. Hy is ook Phebus genaemd.
 AQUILON, n.: god der winden, volgens de fabelkunde; sterke noordenwind.
 ARDUIN, n.: soort van zeer hard blauwachtig mynsteen; de beste groeven in ons land zyn daervan te Sogren en te Escaussines, beide plaetsen in Henegauw.
 ARGLIST, n., slimheid, doortraptheid; genegenheid tot bedrog.
 ARGLISTIG, bn., slim, doortrapt; sluw, geslepen.
 ARTIEST, n., kunstenaer, beoefenaer der kunsten.
 ATERLING, n., onwettig kind, basterd.
 ATROPOS, n.: eene der drie schikgodinnen; deze welke, volgens de fabelleer, 's menschen leefdraad afknipt.

B

BACCHUS, n.: wyngod; - *Bacchus kroost*, *Bacchus kinderen*; zuipers, dronkaerds.
 BAERKLEED, n., doodkleed, lyklaken, pelder.
 BARSCH, bn., stuer, stuersch, plomp.
 BEDILAL, n., *zie* Albedil.

BEEMD, n., meersch, weide.
 BEGAEN, v.d. van *Begaen*: bekommerd, ongerust.
 BEHOEVEN, w. noodig hebben, noodig zyn, behooren.
 BEKRETEN, v.d. van *Bekryten*: betraend.
 BELEEDIGEN, w., hoonen, beschimpen.
 BELLEROPHON, n.: held der heidensche oudheid, aen wien eenigen het dempen der peerden toeschryven.
 BELEMMEREN, w., verhinderen, beletten, wederhouden.
 BELGIE, n.: ons lieve vaderland, het ryk dat wy bewonen.
 BERAMEN, w., overleggen, overwegen; - in eenen slechteren zin, bediedt dit werkwoord ook *Iets kwaeds smeden*, broeijen, brouwen.
 BERGEN, w., verbergen, verduiken, wegsteken.
 BESEFFEN, w. verstaen, beschouwen, begrypen.
 BESTEK, n., ontwerp, plan.
 BETEUGELLEN, w., betoomen, tegenhouden, wederhouden.
 BEUREN, w., heffen.
 BEUZELING, n. kleinigheid, nietige zaak.
 BEVER, n.: (viervoetig dier,) kastoor.
 BEVEILIGEN, w., bewaren, beschermen.
 BILLYK, bn., redelyk, regtveerdig.
 BLAESKAEK, n., zwetser, stoffer, grootspreker.
 BLOEZEM, n. het bloeijen; de bloemen der vruchtdragende boomen en planten.
 BLY TE MOE, bw., zeer verheugd, hoogst verblyd.
 BOGT, n., uitschot, slecht goed, uitwerpsel.
 BONDGENOOT, n. eedgenoot; die zich met een ander verbindt.
 BONKEN, n., meervoud van *Bonk*: beenen.
 BORNPUT, n., regenbak, steenput.
 BOSSUYT, n.: gemeente van Westvlaenderen, op drie uren afstands zuidwaerts van Kortryk, langs de Schelde gelegen. Men vindt er een kasteel, in 1764 herbouwd, dat omringd is door eene warande welke acht en twintig hectaren gronds bevat.
 BRALLEN, w. snoeven, zwetsen.
 BRAK n., jagthond.
 BRAKEN, w., uitwerpen, overgeven, lossen.
 BRASSEN, w., slempen, goede cier maken.

BRAVEREN, w., tarten, tergen; betuigen dat men geene vrees heeft.

BREIN, n., hersens, verstand, begryp.

BROEIKAS, n., broeibak, oranjery; plaets waer men des winters de uitheemsche planten tegen de strengheid van het jaergetyde beveiligt.

BRULLEN, w., loeijen, brieschen, grollen.

BUIT, n., roof, prooi.

BUITEN, w., buit maken, rooven.

BULHOND, n., hofhond, wachthond, kettinghond; een slach van groote honden zeer wakker om de eigendommen te bewaken.

BULKEN, w., loeijen, brullen.

C

CAMELIA, n.: groene plant, met schoone bloemen, afkomstig van China en Japan; aldus genaemd van den Jesuit Camelli, die deze plant eerst in Europa overbragt. Echter was het een Westvlaenderling, Auger Busbecq, van Comen, die, gedurende zyn gezantschap in het Oosten, de Camelia ook hebbende leeren kennen, ons vaderland daermede begiftigde, en sommige andere merkweerdige bloemgewassen, zoo als de Tulp, de Jasmyn, enz., die nu de hoven zoo ryk versieren, de eerste in Europa bekend maekte.

CANADA, n.: welwassende popelboom, canadapopelier, gemeenelyk *achtkante* genaemd.

CAUCASUS, n.: groote bergketen die Asia van Europa afscheidt.

CHARON, n.: helsche veerman (volgens de fabel), die de schimmen der afgestorvenen den Styx overvoer.

CIER, n.; *goede cier maken*, lekker eten of drinken.

CROESUS, n.: laetste koning van Lydië, vermaerd om zyne overgroote rykdommen.

CYSJE, n.: geel vogeltje der Canarische Eilanden; kanarievogel.

D

DAGEN, w., dagvaerden, vóór het regt ontbieden; - ook ryzen, opstaen.

DAGTOORTS, n., de zon.

DAGUERREOTIEP, n. daguerreotype; nieuwe uitvinding van den Franschman Daguerre, om oogenblikkelyk, door den weêrschyn, portretten it maken.

DANAUS, n., (naem uit de heidensche oudheid). Danaüs was koning van Argos; volgens de fabel, had hy vyftig dochters, welke hy zoo vele zonen van zynen broeder Egyptus deed huwen. Door het orakel vernemende, dat een zyner schoonzonen hem onttroonen zou, gaf hy zyne dochters last elk haren echtgenoot te verworgen. Eene enkele spaerde het leven van haren gemaal. De negen en veertig andere, tot straffe harer misdaed, wierden veroordeeld om eene grondelooze ton met water uit eenen vliet op te gieten tot dat dezelve vol zou wezen.

DARTELEN, w., dertelen, mallen, stoeijen, losbandiglykspelen.

DAS, n., bunsing (viervoetig dier, een slach van wezel).

DEGEN, n., (wapen), stael, kling. - *Ter degen*, bw., behoorlyk, voortreffelyk, betamelyk, zoo het behoort.

DEIN, n., damhart (viervoetig dier).

DEUNTJE, n. liedeken, gezang, toonstukje.

DIERGAERDE, n. warande, afschutsel waerin allerlei dieren bewaerd worden; menagerie.

DIOGENES, n.: grieksche wysgeer, die leefde omtrent drie honderd jaren vóór de geboorte van Christus.

DISCH, n., tafel, maeltyd.

DOEDEL, n., zakpyp, pypzak (herders speeltuig).

DOELWIT, n., oogmerk, oogwit, voornemen.

DOMOOR, n. domkop, dwaze.

DOORTRAPT, bn., fyn, listig, ervaren, slim.

DOR, bn., schrael, onvruchtbaer.

DOSSEN, w., kleeden, aenkleeden, opschikken.

DRA, bw., haestig, schielyk.
 DRABBIG, bn., onklaer, onrein.
 DRENTELEN, w., talmen, futselen; stiltjes voorderen.
 DREUNEN, w., daveren.
 DRIEMANSCHAP, n., triumviraet (woord der romeinsche geschiedenis); trits, vereeniging van drie personen.
 DROMMEL, n., duivel, nikker.
 DUIN, n., zeeduine, zandduine; oever, zeeoever.
 DUWEN, w., douwen, drukken, nypen.
 DWERGJE, *verkleinwoord van Dwerg*: klein en gering diertje, zeer klein mannetje.
 DWINGELAND, n., geweldenaer, barbaer, volksplager.
 DYNASTY, n. vorstenstam, stamhuis; reeks van vorsten van den zelfden stam, na elkander heerschende.

E

ECHT, n., huwelyk. - bn., waer, opregt.
 ECHTGENOOT, echtgenoot, n., getrouwde man, getrouwde vrouw, ega.
 EENDE, n., *zie* Ende.
 EENHOOFDIG, bn., opperhoofdig, alleenheerschend, monarch chiek.
 EIJEN, w., vleijen, jeijen, streelen, fleemen, flikfloojien.
 ELKAËR, vn., *verkorting van Elkander*: malkander.
 ENDE, n., eende, endvogel; zwemvoetige vogel, in sommige streken van Vlaenderen *haende* genaemd.
 ERINNEREN, w., gedenken, te binnen brengen.
 ERNSTIGLYK, bn., welgemeend, opregtelyk.
 EUVELDAED, n., misdaed, schelmstuk.

F

FAEM, n., naem, goede naem; vermaerdheid, roemruchtigheid.
 FEIL, n., misslag, misgreep.

FEIT, n., daed, boos werk.
 FIELT, n., gauwdief, behendige deugniet.
 FIER, bn., hooveerdig, trotsch, verwaend, laetdunkend.
 FIKS, bw., behendiglyk, handiglyk, afgerigt.
 FIKSCH, bn., behendig, handig, schrande.
 FILOMEEL, n., nachtegael.
 FLIKFLOOIJEN, } w., vleijen, streelen, pryzen pluimstryken.
 FLEEMEN, } w., vleijen, streelen, pryzen pluimstryken.
 FLEEMER, n., vleijer, pluimstryker.
 FRANKRYK, n.: groot koninkryk ten zuiden van België.
 FLORA, n.: bloemgodin, lentegodin, volgens de fabel.
 FLUKS, bw., aenstonds, dadelyk, seffens.
 FOLTERING, n., pyn, pynelykheid, pyniging, kwelling.
 FOPPEN, w. bedriegen, misleiden.
 FORSCH, bn., geweldig, met kracht.
 FORTUIN, n., lukgodin, lotgeval; voorspoed, welstand.

G

GALENUS, n., (*latynsch woord*,) haen.
 GASCON, *zie* Zwetser.
 GAST, n. genoode, gezel; in sommige stylen dit woord bediedt eenen werkman.
 GASTMAEL, n., banket, kostelyke maelyd.
 GAUWDIEF, n., *zie* Fielt.
 GAVERBEEK, n.: vliet die zynen oorsprong neemt in den Nederlanderbosch by Kortryk; doorsnydt Deerlyk van den westen naer den oosten, en werpt zich, te Vyve-Sint-Eloi, in de Leije.
 GAVERWEIDEN, n.: weiden, meerschen die de Gaverbeek bezoomen.
 GEBLAF, n., gekef, gebas der honden.
 GEDING, n., regtsgeding, pleit.
 GEDWEE, bn., buigzaam, zacht, taei.
 GEHEIMENIS, n., verborgenheid, mysterie.
 GEJANK, n., misbaer, gejammer, gehuil.

GEK, n., nar, zot.
 GEKHEID, n., zotheid, malheid.
 GEKLATER, n., gedruis, gerucht.
 GEKLONKEN, v.d. van *Klinken*.
 GEKNELD, v.d. van *Knellen*: binden, knevelen.
 GEKRAS, n., geschreeuw der raven.
 GEKWEEL, n., gezang der vogelen, zoet geluid.
 GELEDIGD, v.d. van *Ledigen*: ydelen, ydel maken.
 GELETTERD, bn., geleerd, onderwezen.
 GELOOD, v.d. van *Looden*: met lood verzegelen.
 GELUBT, v.d. van *Lubben*: snyden.
 GEMAEL, n., man, bruidegom, echtgenoot.
 GEMEND, v.d. van *Mennen* (zie dit woord).
 GEMEENEBEST, n., volksbestier, republiek.
 GENEUGTE, n., wellust, vreugd.
 GENOOPT, v.d. van *Nopen*: opdryven, aenporren.
 GENOT, n., bezitting, genieting.
 GENUGTEN, n., vermaken, verlustigingen.
 GEPEISTERD, v.d. van *Peisteren*: op reis rusten, eten, verblyven.
 GERAMMEL, n., gerucht, gedreun, gedruis.
 GEREGT, n., regtspleging; - ook tafelgeregt; - bn., regtveerdig, welverdiend.
 GERMANJE, n.: naem die oudertyds aen Duitschland gegeven wierd.
 GESCHUIMZEEPT, v.d. van *Schuimzeepen*: met schuimende zeep wasschen.
 GESPUIS, n., zie Spuis.
 GESTALTE, n., gesteltenis, talie, lichaamsbouw.
 GET, n., schoeisel; wagge, sloefkous.
 GETOUWD, v.d. van *Touwen*: slaen.
 GEVILD, v.d. van *Villen*: stroopen, schrammen, scheren.
 GEVLIED, bn., wel gespierd, sterk van spieren, kloek van lichaamsgestal; harig, dikharig.
 GEWAEND, bn., gemeend, zoo genaemd.
 GEWIS, bn., zeker. - n., geweten, conscientie.
 GEZWETS, n., stoffery, grootspreking.

GIDS, n., leidsman, bestierder.
 GLANZEND, bn., glinsterend, blinkend, glansgevende.
 GLINT, n., glinting, latwerk.
 GLYDEN, w., slieren, slibberen; zich bewegen op eenen gladden en effen grond.
 GODSPENNING, n., handgeld, onderpand.
 GOLFJE, *verkleinwoord van Golf*: baer, waterbaer.
 GOON, n., *samentrekking van Goden*.
 GONZEN, w., hommelen, ronken, dommelen; gerucht maken als de vliegende biejen.
 GORDEL, n., riem, gordelriem.
 GORGEL, n., strot, longpyp, luchtader.
 GOUDLING, n., goudeling: kostelyke appel, by de Franschen *pépin doré* genaemd.
 GRAEG, bw., geerne; - ook hongerig, begerlyk.
 GRAPJE, n., *verkleinwoord van Grap*: poets, part, streek, trek.
 GRAZEN, w., weiden, hoeden.
 GRETIG, bn., begerlyk.
 GRIL, n., eigenzinnigheid, koppigheid; - ook grap, poets, koddige greep.
 GRIMMIGHEID, n., woede, hevige gramschap.
 GROEP, n., hoop, samenhang.
 GRONDWET, n., hoofdwet, constitutie.
 GROT, n., spelonk, opening *of* gaping in eene rots.
 GRYNZEN, w., een leelyk gezigttrekken.
 GRYSHEID, n., ouderdom, bejaerdheid.
 GRYSAERD, n., ouderling.
 GUER, bn., streng.
 GUNSTIG, bn., goedgunstig, voordeelig, genegen.

H

HALSGEREGT, n., hoofdgeregt, doodstraf.
 HAMEL, n., schaep, gelubde ram.
 HANTERING, n., styl, ambacht, staet, beroep.
 HARPAGON, n., gierigaerd, vrek.

- HEELEN, w., genezen, meesteren.
 HEESTER, n., klein boompje, plant die niet hoog opschiet.
 HEETERDAED, bw.; *op heeterdaed betrapt zyn*, betrapt zyn op het feit.
 HEIL, n., geluk, welstand, zaligheid.
 HEIR, n., leger, legerbende.
 HELKYN, n.: Helchin, gemeente van Westvlaenderen, op drie uren afstands zuidwaerts van Kortryk, langs de Schelde gelegen; eertyds zeer vermaerd om het schoon kasteel, welk de Bisschoppen van Doornyk dáér hadden, tot op het einde der achttiende eeuw.
 HELLEVLOED, n., *zie* Acheron.
 HEUSCH, bn., beleefd, eerlyk.
 HINKEN, w., mank gaen, hinkepinken, op éénen voet, *of* op drie pooten springen.
 HOEN, n., hoender, hen (vogel).
 HOEF, n., hoeve, pachthoeve, hofstede.
 HOFTRAWANT, n., *zie* Trawant.
 HOLLER, w., op den hol geraken, stormen, op den loop zyn.
 HOMLEN, w., *verkorting* van Hommelen: ruischen, ronken, gonzen als de biejen.
 HOOPTYSDOS, n., feestgewaed, beste kleederen.
 HOON, n., smaed, schandvlek, belediging.
 HOONEN, w., beledigen, smaed aendoen.
 HONING, n., honig, zeem, voortbrengst der biejen.
 HONINGTOON, n., vleijende tael, gestreel.
 HOUTHAKKER, n., houtkapper, houtkliever.
 HUERLING, n., huerknecht, dienstbode.
 HUICHLARY, n., *verkorting*, van Huichelary: schyndeugd, schynheiligheid, femelary.
 HUID, n., vel, leder.
 HULDE, n., eerbewys, dienstbetuig.
 HUPPELEN, w., springen, opspringen, stuiten.
 HUPSCH, bn., beleefd, beschaefd, wellevend.

I

IEGELYK, vn., iedereen, elkeen.
 IMMER, bw., immermeer, ooit, eens.

J

JAMMERSTAET, n., ellende, groote armoede.
 JAMMEREN, w., schreijen, lamenteren.
 JANKEN, w., roepen, tieren, gryzen.
 JAPONISCH, bn., van Japonie *of* Japan.
 JAPONIE, n.: Japan, groot ryk, bestaende uit verscheide eilanden der oostkust van Asia.
 JOFFER, n., (*eertitel*.) juffer, jufvrouw.
 JUICHEN, w. zich verheugen, groote blydschap betuigen.
 JUPYN, n.: Jupiter, hemelgod, meester der goden (volgens de fabelleer).

K

KAEK, n., wang; - *ook* schandpael, karkant.
 KANS, n., gelegenheid, geluk *of* ongeluk, lotspel.
 KAPER, n., zeeroover, zeeschuimer, vrybuit.
 KARWEI, n., arbeid zonder vergelding; arbeid van korten duer.
 KERFDIER, n., insekt, bloedloos dier, beenderloos dier, gekorven diertje.
 KEUNTJE, n., (*vogel*.) naem die in Vlaenderen gemeenlyk aen het winterkoningje gegeven word.
 KEURIG, bn., kunstig, zeer schoon, uitgezocht.
 KEVER, n., meikever, ronker, molenaer (slach van kerfdier).
 KIEM, n., keest, keen, oorsprong.
 KIESCH, bn., lekker, vies; - *ook* fyn, sierlyk, schrand.
 KIKVORSCH, n., vorsch, puit.

KIL, bn., koud, killig, koel.
 KIM, n., gezigteinder, horizon.
 KINKEL, n., plomp mensch, botterik.
 KLAUTEREN, w., klimmen, opklimmen, klaveren.
 KLEUR, n., koleur, verf.
 KLIMAET, n. luchtstreek, luchtgesteldheid.
 KLINKEN, w. klank geven, geluid maken; - ook vastklinken, binden, ketenen, knellen, kluisteren.
 KLUISJE, n., *verkleinwoord van Kluis*: afgelegene hut, ermitagie.
 KLUISTEREN, w., vastklinken, binden, ketenen.
 KNEUZEN, w., kwetsen, bezeeren,
 KNIKKEBEENEN, w., door overlast buigen.
 KNIP, n., vogelslag, springveer.
 KNORREN, w., preutelen, grimmelen.
 KODDIG, bn., geestig, bevallig.
 KOELTJE, n., zuidenwind, zoete wind, liefelyke koelte, zefyr.
 KOEN, bn., stout, onbeschroomd, heldhaftig.
 KOLK, n., onmeetbare diepte, afgrond.
 KOOI, n., vogelmuit, vogelhuis; - ook afschutsel om daerin de schapen te hoeden.
 KOOPCHAT, n., koopprys.
 KORAEI, n., koorjongen, missediender.
 KORREL, n., fyn graentje, stofje.
 KORTSWYL, n., spotterny, beschimping.
 KORZEL, bn., grammoedig, heftig.
 KRAKEEL, n., twist, geschil, gekyf.
 KRASSEN, w., schreeuwen als de raven en endvogels.
 KREET, n., schreeuw, geschreeuw, getier.
 KRENKEN, w., verzwakken, benadeelen, beschadigen.
 KREUPELBOSCH, n., kapbosch, hakbosch, struikhout.
 KREVELEN, w., jeuken, kruipen.
 KRING, n., omloop, hoepel, cirkel.
 KROEG, n., kleine herberg, drinkhuis.
 KROCHT, n., kroft, onderaerdsche woning, kelderkeuken, bedekte gang onder den grond.
 KRONKELEN, w., slangswyze *of* met bogten loopen.

KROOST, n., geslacht, afkomst, kinderen en kleinkinderen.
 KRUIIM, n., geest, merg.
 KRUIMELINGEN, n., brokkelingen, kruimelen.
 KRYG, n., oorlog, stryd.
 KRYTEN, w., weenen, schreijen.
 KUIF, n., top, vederbosje op het hoofd van sommige vogelen.
 KUIPERY, N., list, heimelyke streek.
 KUNSTPALET, N., *zie* Palet.
 KUST, n., gewest, streek.
 KWAKKEN, w., schreeuwen als de kikvorschen en eenden.
 KWANT, n., snaek, aardige vent.
 KWELLEN, w., schuifelen, neuriën, kwinkeleren, zingen als de vogelen.
 KWYNEND, bn., verdorrend, kwellend.
 KYVEN, w., twisten, krakeelen.

L

LAEG, n., hinderlaeg, strik; - bn., leeg.
 LAEN, n., dreef, uitweg of wandelweg met boomen beplant.
 LAKEN, w., mispryzen, verachten.
 LANGOOR, n., (*schimpwoord*,) ezel, domoor.
 LESSCHEN, w., laven, verkoelen, den dorst blusschen.
 LEUREN, w., rondloopen, aen de huizen of op straet te koop aanbieden.
 LIEFDETELGEN, n., jongen, kinderen.
 LIEFKOZEN, w., vleijen, streelen, beminnen.
 LILLEND, bn., bevend, sidderend.
 LINDENLAEN, n., lindendreef, dreef met lindenboomen beplant.
 LIVREI, n., liverei, onderscheidende kleederen die door bedienden of knechten van eenen edelman gedragen worden.
 LOBOOR, n., oor, hangende oor; - *ook* lomperd, domkop.
 LODDRIG, bn., lodderig, weelderig.
 LOEIJEN, w., *zie* Bulken.
 LOENSCH bn., *zie* Scheel.
 LOEREN, w., bespieden, afspieden, belonken.

LOMPERD, n., botterik, botmuil.
 LONKEN, w., *zie* Loeren.
 LOOM, bn., traeg, styf, drentelachtig, stram.
 LOOTJE, n., scheut, spruit, uitspruitsel.
 LOOVER, n., loof, blad, geblader.
 LORD, n., (*engelsche eertitel*,) naem die veelyds aen de honden van engelsch ras gegeven wordt.
 LOUTER, bn., klaer, zuiver, enkel.
 LUCHTRUIM, n., luchtkreits, dampkring (atmosphère.)
 LUIJAERD, n., ledigganger, vadzige mensch.
 LUIM, n., inval, gedacht, inbeelding; - *op luim liggen*: loeren, bespieden.
 LUTTEL, bn. en bw., weinig, niet veel.
 LYFGESTEL, n., maeksel, lichaemsgestalte.

M

MAEL, n., disch, eetmael, maeltyd.
 MAGISTRAET, n., wethouder, overheid.
 MAJOOR, n.: krygsofficier; in het Belgische leger is de majoor de bevelhebber van een bataljon.
 MAKKER, n., maet, medegezel, kameraed.
 MAL, bn., *zie* Gek.
 MALEN, w., schilderen, afbeelden.
 MANEN, n., hoofdhaar, halshair van peerden en leeuwen.
 MARTELEN, w., pynigen, wreed behandelen; iemand eene zeer hevige pyn veroorzaken, langzaam dooden.
 MEJUFFER, n., (*eertitel*,) ongehuwde jufvrouw.
 MENNEN, w., geleiden, aenvoeren, bestieren.
 MESTEN, w., vetten, vet maken.
 MILTKRUID, n., vogelkruid, miltaer, in Vlaenderen veel bekend onder den naem van Muerkruid.
 MINNE, n., voedster; - *ter minne bestellen*: doen voesteren.
 MINOS, n.: volgens de heidensche fabelleer, was deze de voornaemste der drie regters van het helleryk.
 MOERAS, n., poel.

MOLLIG, bn., zacht, malsch, vleezig, poezelig.
 MOMMETUIG, n., mom, masker.
 MONARCHY, n., eenheersching, alleenheersching, eenhoofdig bestuer.
 MONIK, n., kloosterling, pater; - *Moniksmeersch*: meersch aen monikken toebehoorende.
 MOOI, bn., schoon, fraei.
 MORREN, w., *zie* Knorren.
 MORSIG, bn., vuil, onrein, besmeurd.
 MUTSAERD, n., rysbos, takkebos, bundel hout.

N

NAAPEN, w., nabootsen, nadoen.
 NAR, n. en bn., zot, gek, zinneloos.
 NECTAR, n., godendrank, volgens de fabel; lekkere wyn, zeer smakelyke drank.
 NEERSLAGTIG, bn., moedeloos, zonder moed.
 NESTOR, n.: (fabelleer,) held van het heidendom, die eenen zeer hoogen ouderdom bereikte.
 - *Nestor van den raed*: de oudste.
 NEUSWYS, bn., eigenwys, waenwys.
 NIKKER, n., duivel, booze geest.
 NIMMER, bw., nooit, nimmermeer.
 NOODDRUFT, n., behoefte, noodwendigheid.
 NOODLOT, n., lot, ongeluk, rampspoed.
 NOPEN, w., aendryven, aenporren.
 NOVA ZEMBLA, n.: groot en woest eiland in de Yssee.
 NUTLOOS, *verkorting van* Nutteloos, bn.: vruchteloos, zonder voordeel.
 NYVERIG, bn., neerstig, vlytig, ieverig, kunstvol.

O

OCHTEND, n., morgend, morgendstond.
 OLIEBERG, n.: hoogte by de Kapel te Pladys, te Deerlyk.
 OMGEVEN, w., bekleeden, omgorden, omringen.
 ONBESTENDIGHEID, n., onstandvastigheid, ongestadigheid.
 ONBEZONNEN, bn., laetdunkend, onbedacht.
 ONDANKS, bn., niettegenstaende.
 ONGANTSCH, bw., ongezond, ziekelyk, door plagen aengedaen.
 ONHEIL, n., ongeluk, ramp, tegenspoed.
 ONTBYT, n., morgendeten, ontouchtering.
 ONTGLIPPEN, w., ontsnappen, ontgaen, ontvallen.
 ONTSNAPPEN, w., *zie* Ontglippen.
 ONTWERP, n., bestek, beworp; grondteekening, plan.
 ONVERSAEGD, bn., onbevreesd, onbeschroomd, onverschrokken, stoutmoedig.
 ONVERWYLD, bn., aenstonds, seffens, zonder uitstel.
 OORD, n., gewest, streek.
 OPDOEN, w., verschynen, zich vertoonen; - *ook* inzamelen.
 ORANJEAPPEL, n., vrucht van den oranjeboom.
 ORANJEKAS, n., *zie* Broeikas.
 ORKAEN, n., storm, zeer hevige wind, windbui.
 OVERBODIG, bn., onnoodig, overtollig.
 OVERMOED, n., roekeloosheid, trotsheid, stoutmoedigheid.
 OVERRASSEN, w., verrassen, overrompelen, overvallen.

P

PAD, n., weg, spoor.
 PAL, bn.; *pal staen*, onberoerlyk blyven, onbeweegbaer staen.
 PALET, n., langwerpig rond plankje der schilders; verf bord.
 PAS, *van pas*, bw., juist, ten bekwamen tyde, ten zelfden tyde.

PATERNOSTER, n., Onze Vader, Gebed des Heeren; - ook Roozenkrans, Roozenhoedje.
 PEETOOM, n., peter, gevader, doopheffer.
 PELTIER, n., bontwerker, handschoenmaker.
 PENSEEL, n., schildersborsteltje.
 PERSONAEDJE, n., mensch, man, persoon.
 PEULVRUCHT, n., hofgewas, schelpvrucht.
 PHEBUS, n., *bynaem van Apollo*, de zon.
 PHENIX, n., (*verdichte vogel*,) zonder wedergade, die ergens in uitmunt; puik.
 PLADYSHOEK, n.: groot gehucht in Deerlyk, begrensd door Vichte, Ooteghem, Heestert en Sweveghem. Het bevat omtrent 1,200 zielen.
 PLEGEN, w., bedryven; - ook gewoon zyn.
 PLEGTIG, bn., feestelyk, solemneel.
 PLEIT, n., *zie* Geding.
 PLEITEN, w., dingen, pleidooijen, verdedigen, procederen.
 PLIGTIG, bn., schuldig, misdadig.
 PLOFFEN, w., vallen, nederstorten.
 PLOTSELINGS, bw., onverhoeds, onvoorziens.
 POEZELHANDJE, n., lodderige hand, kleine hand die dik en vet is.
 POMPOEN, n., anguria; eene zeer groote vrucht, die aen kruipende ranken groeit, en in sommige streken *watermeloen*, *kruipappel* genaemd is.
 POPJE, *verkleinwoord van Pop*, n., troetelkind, bedorven kind.
 PORTRET, n., afbeeldsel, beeldtenis.
 POST, n., plaets, standplaets.
 PRANGEN, n., *meervoud van Prang*: nyper; - w., knellen, kwellen.
 PRESIDENT, n., voorzitter, hoofd eener vergadering.
 PREVELEN, w., fluisteren, vezelen, tusschen de tanden spreken.
 PROMETHEUS, n.: een held der fabelleer, die, het vuer des hemels gestolen hebbende, om daarmede te bezielen eenige aerden menschenbeelden, welke hy had gevormd, aen den Caucasusberg vastgeklonken wierd, waer een gierarend hem de gedurige wederwassende ingewanden verscheurde.

PROOI, n., aes, buit.
 PRUILEN, w., praten, preutelen, knouwen, misnoegd zyn.
 PRYKEN, w., pronken, glinsteren, uitmunten.
 PUIK, n., beste, uitgelezenste.

Q

QUIDAM, n., (*latynsch woord*,) zekere persoon.

R

RADER, n., raedsman, raedgever, advokaet.
 RADERTUIG, n., raderwerk, wielwerk.
 RAM, n., schaepsbok; - *ook* teeken van den zodiak of dierriem.
 REDDER, n., verlosser, heiland, helper.
 REDDING, n., verlossing, hulp.
 REGTSGEDING, n., *zie* Geding.
 REKEL, n., hond, reu.
 RENBAEN, n., loopbaen, strydperk.
 RENNEN, w., spoedig loopen, galopperen.
 REP, *in rep en roer*, bw., in angst en ontsteltenis, in verslagenheid.
 REUZENEIK, n., overgroote eik, woudeik.
 REUZENWOUD, n., groot woud, onmatig bosch.
 ROEKELLEN, w., roekoeken, kirren, korren gelyk de duiven.
 ROEKELLOOS, bn., stout, vermeten.
 ROS, n., peerd.
 ROSSEN, w., aflossen, smeren, slaen.
 RUSLAND, n.: groot keizerryk, in het noorden van Europa.
 RUW, bn., onbewerkt, grof, bot.
 RYF, n., raek, herk (hoveniers werktuig); - *ook* ruif, rosteel, waerin men de klaver en het hooi der peerden legt.
 RYSJE, *verkleinwoord van Rys*, n.: fyn hout, ryshout.
 RYZIG, bn., dikgetakt, ongesnoeid; - *ook* lang, hooggestamd.

S

- SAMSOM, n.: regter van Israël, vermaerd om zyne groote magt.
- SCHAPENHAM, n., bout, schapenbout, bilstuk van een schaep.
- SCHAPER, n., schaepherder, schapenhoeder.
- SCHANS, n., verschansing, toevlugt.
- SCHAFFEN, w., *zie* Aenschaffen.
- SCHAREN, w., schikken, rangschikken.
- SCHAETSENRYDER, n., schaverdyner.
- SHEEL, bn., loensch, die niet regt ziet.
- SHELDEN, w., beledigen, verongelyken, smaedwoorden toespreken.
- SCHERTSEN, w., spotten, bespotten, uitlachen, kortswylen.
- SCHIM, n., spook, spooksel, geest.
- SCHOOIJER, n., bedelaer.
- SCHRAEL, bn., mager, dor, onvruchtbaer.
- SCHRANDER, bn., verstandig, vernuftig, scherpzinnig.
- SCHRAPZUCHT, n., gierigheid, vrekheid.
- SCHUILEN, w., beschutten, dekken, beveiligen.
- SCHURK, n., deugniet, schelm, schobbejak, guit.
- SCHYVEN, *meervoud van Schyf*, {P}.: deksel; - ook geld, penningen.
- SINDS, vz., sedert.
- SIRE, n.: is de eertitel waarmede men de keizers en koningen aanspreekt; - men voegt dit woord ook somtyds tot persoonen met welke men gemeenzaem omgaet; - beteekent bywylen een' onbekenden man, een' quidam.
- SISYPHUS, n.: volgens de fabel, zoon van Eola; het grondgebied van Athene door zyne rooveryen gestoord hebbende en door Theseus overwonnen zynde, wierd hy verwezen om onophoudelyk een' zwaren molensteen naer de spits van eenen berg te wentelen, van waer dezelve altyd wederviel.
- SLAKEN, w., ontbinden, loslaten, in vryheid stellen.
- SLECHTS, bw., alleenelyk, eeniglyk, maer; niets anders.
- SLEMPEN, w., vreten, goede cier maken, gulzig eten, snoepen.

SLOORTJE, *verkleinwoord van Sloor*, n.: onnoozel mensch, arm schepsel, ongelukkig schepsel.
 SLORDIG, bn., morsig, vuil, onschikkelyk.
 SLUIKEN, w., bedriegen, leuren, frauderen.
 SLUW, bn., listig, arglistig, loos, doorslepen.
 SLYPJE, n., Slype, Slypbeke, beek die haren oorsprong neemt tusschen Sweveghem en Sint-Denys, en, omtrent een kwartier uers zuid-oost-waerts de kerk van Deerlyk, in de Gaverbeek valt.
 SMOEL, n., mond, muil.
 SMULLEN, w., *zie* Slempen.
 SNAEKJE, *verkleinwoord van Snaek*, n.: kwast, poetsmaker.
 SNAKEN, w., babbelen, praten.
 SNAKERY, n., poets, kluchtigheid.
 SNAPHAEN, n., vuerroer, fuziek.
 SNATERAER, n., klapper, babbelaer.
 SNATEREN, w., } *zie* Snaken.
 SNAPPEN, w., } *zie* Snaken.
 SNEVEN, w., omkomen, het leven verliezen.
 SNOEPEN, w., *zie* Slempen.
 SNOEPERY, n., } lekkerheid, lust tot lekkere spyzen.
 SNOEPLUST, n., } lekkerheid, lust tot lekkere spyzen.
 SNOODHEID, n., arglistigheid, boosheid.
 SNYDER, n., kleermaker.
 SOMRER, bn., duister, donker.
 SOMS, bw., somtyds, somwylen.
 SPA, bw., spade, laet.
 SPAENSCH, bn., van Spanje.
 SPANJE, n.: groot en vruchtbaer koningryk in het zuiden van Europa.
 SPEK, n., spekvat, verkenstvet.
 SPOOR, n., weg, rybaen. - *Yzeren spoor*, yzeren weg, yzeren spoorbaen.
 SPUIS, n., gespuis, slecht volk, schuim van volk.
 STAEF, n., baer, stang welke tot afschutsel dient.
 STAF, n., stok, herdersstaf, ryksstaf.
 STAMBOOM, n., geslachtboom, familieboom (*généalogie*).

STA, bw.; *te sta of te stade komen*: van pas komen, dienen, helpen.
 STANTOR, n.: Stentor; grieksche krygsheld, die het belegeringsleger vóór Troje lot trompetblazer verstrekke. Zyne stem was zoo dreunend, dat vyftig mannen nauwelyks zulk groot geschater konden maken als hy.
 STAREN, w., sterlings bezien, beschouwen.
 STEEDS, bw., altyd, gestadig, ten allen tyde.
 STELPEN, w., tegenhouden, verzaden.
 STIER, n., (*viervoetig dier*;) ongeruinde os, bul; - *ook* een der teekens van den dierriem of zodiak.
 STOFFEN, w., zwetsen, grootspreken; boffen.
 STOKMAN, n., stok; *stokmans haver*: slagen, stokslagen.
 STOOMTUIG, n., damptuig, dampwerktuig; treinsleper op de yzeren spoorbanen.
 STORM, n., orkaen, onweder; - *ook* aenval.
 STRAM, bn., styf, loom.
 STRAND, n., zeeoever, waterkant.
 STREEK, n., gewest, oord; - *ook* list, kuipery.
 STRIK, n., strop, val; laeg, hinderlaeg.
 STROOPEN, w., vladen, villen.
 STROOPER, n.; *zie* Vrybuiters.
 STROT, n., keel, gorgel, lochtpyp.
 STRUIKELING, n., misstap, mistrede; - *ook* val, zwakheid.
 STULP, n., strooijen hut, arm huisje.
 STYGEN, w., klimmen, verhoogen.
 STYX, n.: de Styx was, volgens de fabelleer, een vloed der helle, welken de schimmen der afgestorvenen moesten overvaren, als zy het ryk der dooden ingingen.
 SUKKELAER, n., sul, bloed, tjaffelaer; flauwe mensch.

T

TAFEREEL, n., schildery, schilderstuk; afbeelding, beschryving.
 TAEK, n., gezet werk, dagwerk.

TASCH, n., beurs, geldzakje.
 TARTEN, w., trotseren, niet ontzien; - *ook* uitdagen.
 TENGER, bn., teêr, teeder; zwak.
 TEVENS, bw., ten zelfden tyde, gelykertyds, gesamenlyk.
 THEMIS, n.: volgens de fabel, was zy de godin van het regt.
 TOGT, n., reis, gang, loop.
 TOESTEL, n., bereiding, uitrusting.
 TOLK, n., taelman, uitlegger, vertaler.
 TOOI, n., tooisel, sieraed, versiering, versiersel, opschik.
 TOORN, n., gramschap, verbolgenheid.
 TRANS, n., sterrenhemel, firmament.
 TRAWANT, n., lyfwacht, gewapende huerling.
 TRED, n., trede, stap.
 TREEK, n., list, slimme trek.
 TREËN, *verkorting van* Treden, n. (*zie het woord* Tred).
 TRILLEN, w., beven, sidderen.
 TRITS, n., drietal, driemanschap.
 TROEPSWYS, bn., met troepen, by menigte.
 TROETELKIND, n., lief kind, bedorven kind.
 TROTSEREN, w.; *zie* Braveren.
 TUIN, n., hof, moeshof, groenselhof.
 TUINIER, n., } hovenier; groenselier, warmoezier.
 TUINMAN, n., } hovenier; groenselier, warmoezier.
 TUK, bn.; *tuk op bloed*: bloeddorstig.
 TULP, n., tulpenbloem (tulipe); de tulp is een knolgewas dat weinige groene blaren uitschiet en eene lelievormige bloem voortbrengt. Van dezelve zyn er reeds boven. de vyftien honderd verschillende soorten bekend. Uit het Oosten is zy door onzen medevaderlander Auger Busbeck in Europa overgebracht.
 TWEELINGSTEEKEN, n., teeken van den zodiak of dierriem.
 TWYFELMOEDIGHEID, n., ongerustheid des gemoeds, nauwgezetheid.
 TWYG, n., scheut, uitspruitsel, tak.
 TYGEN, w.; *zie* Aentygen.

U

UITDAGEN, w., beroepen, ontbieden.
 UITDOSSEN, w., kleeden, aenkleeden, opzetten.
 UITGEJOUWD, v.d. van *Uitjouwen*: beschimpt, uitgefluit.
 UITHEEMSCH, bn., vreemd, uitlandsch; van buitenlandsche afkomst.
 UITRUSTEN, w., toerusten, uitreeden, bereiden.

V

VACHT, n., vlies, vel.
 VAEK, bw., dikwyls, veeltyds.
 VAERS, n., (*viervoetig dier*;) jonge koei.
 VALIES, n., reiskoffer, mantelzak.
 VAST, bw.; *'t gaet vast*: het is zeker, ongetwyfeld.
 VEDERSTRYKER, n., pluimstryker, vleijer.
 VEDERTJE, *verkleinwoord van Veder*, n.: pen, pluim; pluimtje.
 VEEARTS, n., peerdenmeester, peerdengeneesmeester; veebehandelaer.
 VEELAL, bw., zeer dikwyls, meest altyd.
 VEERGELD, n., schuitgeld; penning dien men voor het overvaren betaelt.
 VEINZEN, w., voorgeven, gebaren, zich den schyn geven, den schyn maken.
 VELLEN, w.; *vonnis vellen*: vonnis stryken, oordeelen.
 VERACCYNSD, v.d. van *Veraccynsen*: ergens over den accys of accyns betalen.
 VERBELGEN, w., verstooren, vergrammen.
 VERBOLGEN, bn., vertoornd, vergramd.
 VERDRINGEN, w., krielen, elkander prangen.
 VERGEEFS, bw., vruchteloos, ydelyk, zonder voordeel.
 VERGEEFSCH, bn., vruchteloos, ydel.

VERGEN, w., eischen, vragen.
 VERGOËN, w., *verkorting van Vergoeden*: schadeloos stellen.
 VERHUTSELEN, w., krooken, wanschikken, stooren.
 VERKWYNEN, w., kwynen, te niet gaen.
 VERLAMD, v.d. van *Verlammen*: lam maken; verydelen.
 VERLEGEN, bn., ongerust, bezorgd.
 VERMETEL, bn., verwaend, laetdunkend.
 VERMINKT, bn., kreupel, gebrekkelyk.
 VERRUILEN, w., verwisselen, mengen, vertuitelen.
 VERSCHAFFEN, w., bezorgen, aenbrengen, toebrengen, voorzien.
 VERSCHALKT, bn., gefopt, bedrogen; gevangen.
 VERSPILLEN, w., verkwisten, verdoen, verteren.
 VERSTREKKEN, w., strekken, dienen, baten, nuttig zyn.
 VERTIENEN, w., verdienen, tienden heffen; verminderen.
 VERTIER, n., verkoop, slyting, aftrok.
 VERTOEVEN, w., wachten, verbeiden.
 VERVELEN, w., moede worden, verdrieten.
 VERWAEND, bn., hoogmoedig, trotsch.
 VERWAREN, w., verwerren, in de war brengen; verbrodden.
 VERWATEN, bn., vermeten, stout, roekeloos.
 VERWELKEN, w., verslensen, verdorren.
 VERWYFD, bn., zwak, kleinmoedig; vertaerd, lafhertig, wyfachtig.
 VERZINNEN, w., bedenken, uitpeizen.
 VIERSCHAER, n., regtbank, geregtschhof; halsgeregtschhof.
 VILLEN, w., vladen, stroopen.
 VINNIG, bn., geweldig, bytend, driftig.
 VIOOLTJE, *verkleinwoord van Viool*, n.: violet, violettebloem. De kruidkundigen onderscheiden honderd en vyf soorten van violettebloemen; doch degene, die in de onderhavige fabel bedoeld wordt, is het *Gemeene Veldviooltje*, welks bloemen niet enkelyk zoo geurig zyn, maer ook tot een verzoetend geneesmiddel in de borstziekten gebruikt worden.
 VISSCHEN, n., *meervoud van Visch*: teeken des zodiaks of dierriem.
 VITLUST, n., genegenheid tot knibbelary; hekelzucht.

VITTER, n., dwarsdryver, beknibbelaer, haerkliever.
 VITTERY, n., knibbelary, haerklievery.
 VLIES, n., vel, vacht, huid.
 VLIET, n., beek, stroom.
 VLINDER, n., (kerfdier): kapel, schoenlapper, fladderaer; in sommige streken van Vlaenderen *lyfwouter* genaemd.
 VLOOT, n., scheepsvloot, zeeleger.
 VOLKSBESTIERING, n., burgerbestier, volksregering; republiek.
 VOLLEDIG, bn., volkomen, geheel.
 VOORDRAGT, n., voorstel, verhoog; uitleg; bewering.
 VOORGROND, n., voortoonel, leegste kant van een tafereel.
 VOORRAED, n., leeftogt, mondbehoefden.
 VORSCH, n.; *zie* Kikvorsch.
 VREKAERD, n., vrek, gierigaerd, schraper.
 VRETEN, w.; *zie* Slempen.
 VROED, bn., wys, bedaerd, voorzigtig.
 VRYBUIER, n., roover, zeeschuimer, kaper; - *ook* schelm, deugniet, strooper.
 VRYBURG, n., schuilplaets, vryplaets; beschutting, schutsmuer.
 VUERROER, n.; *zie* Snaphaen.
 VUILNIS, n., mest, vuiligheid.

W

WAEG, n., weegschael: teeken van den dierriem of zodiak.
 WAEGHALS, n., lukzoeker, vermeten mensch.
 WAEN, n., hoogmoed, hooveerdigheid.
 WAGGE, n., (schoeisel); get, sloefkous.
 WAKHEID, n., weekheid, slapheid.
 WANEN, w., meenen, denken; zich laten voorstaen; veinzen.
 WANG, n., kaek, koon.
 WANKELLEN, w., twyfelen, besluiteloos zyn, in twyfel staen; weifelen.

WANSCHAPEN, bn., misschappen, misvormd, mismaekt, monsterachtig.
 WARMOEZIER, n., hovenier, groenselier.
 WARS, bn., afkeerig van; *wars van deugd*: afkeerig van deugd.
 WATERMAN, n.; het eerste der twaelf teekenen van den zodiak.
 WEB, n., spinneweb, spinneweefsel, koppenet.
 WEDUWAEL, n., (*vogel*,) gele specht.
 WEERLOOS, bn., zonder tegenweer, die van verdedigingsmiddelen ontbloot is.
 WELDRA, bw., aenstonds, haestig, dadelyk, schielyk.
 WELGEVLEISD, bn., die een goed vel of huid draegt.
 WEN, bw., wanneer, toen.
 WERELDRUIM, n., wereldrond, aerdbol, heelal.
 WETHUIS, n., raedhuis, stadhuis, gemeentehuis,
 WIEKEN, n., *meervoud van Wiek*: vleugelen, vlerken.
 WILKEUR, *verkorting van Willekeur*, n.: eigenzinnigheid, grilligheid.
 WINDBUIL, n., zwetser, stoffer.
 WINDHOND, n., hazewind.
 WINKEN, w., wenken, teeken doen om tot zich te roepen.
 WOERD, n., haen der eenden of endvogels.
 WOESTENY, n., woestyn, wildernis, woud.
 WOLFSBERG, n.; hoogte op de scheidpael van Sweveghem, begrensd door Deerlyk en Heestert.
 WOULD, w., groot bosch, onmatig bosch, wildernis.
 WROEGING, n., knaging van geweten.
 WUFT, bn., veranderlyk, nieuwlopend, ongedurig, ongestadig.

Y

YLEN, w., spoedig loopen, vliegen, haesten.
 YLINGS, bw., in der yl, spoedig, weldra.
 YSGOD, n., wintergod, vriesgod.
 YSZEE, n., (*woord der Aerdryksbeschryving*): gedeelte van den Oceaen, tusschen den noordpool en de noorderkusten van Europa, Asia en America.

Z

ZANGERENKOOREN, n., vogelkoor, verzameling der vogelen.
 ZAT, bn., dronke, beschonken, bezopen; bevangen van drank.
 ZEELT, n., (*visch*,) lauw; in Vlaenderen gemeenelyk *tink* of *tinke* genaemd.
 ZEGE, n., zegeprael, overwinning.
 ZEGEN, n., zegening, gebenedyding.
 ZEILEN, w., onder zeil gaen; varen, uitvaren.
 ZEIS, n., zeissen; een landbouwers gereedschap om gras, klaver, enz., te maeijen.
 ZELFBELANG, n., eigenbaet, eigenliefde.
 ZIENBUIS, n., verrekyker.
 ZIER, n., stofje; *niet een zier*: niets, niets hoegenaemd.
 ZINDELYK, bn., net, rein, zuiver, schikkelyk.
 ZOEN, n., kus.
 ZWERK, n., sterrenhemel, wolkenhemel.
 ZWETSEN, w., *zie* Stoffen.
 ZWETSER, n., stoffer, blaeskaek, windbreker, gascon.
 ZYPEN, w., zypelen, aflekken, afdruipen.

Register.

		Bladzyde:
	Aen Hunne Koninklyke Hoogheden den Hertog van Braband en den Graef van Vlaenderen.	v
	Voorwoord.	vii
Fabel:		
XCVII.	Adeldom (De).	134
LXXXVIII.	Adolf en de Vogel.	121
XIV.	Aep (De) Barbier.	20
XLIV.	Appelboom (De).	59
XCVIII.	Beerenvel (Het).	135
LXXIV.	Bejaerde Peerd (Het).	89
LXVI.	Bellerophon en het Peerd.	88
XVII.	Bertje en Stientje.	25
LXI.	Bezembinders (De).	18
LXXIII.	Boer (De) en de Regtsgeleerde.	97
LXXVII.	Bondgenootschap (Het).	104
LXXVI.	Camelia (De) en de Appelboom.	100
XIX.	Cysje (Het).	28

Fabel:		Bladzyde:
XCII.	Daguerreotiep (De).	128
LXVII.	Dienstloon (De).	89
LIII.	Dierenpest (De).	69
LXXXI.	Dierenraed (De).	109
LXXX.	Diogenes en de Hoveling.	108
XLIII.	Dood (De) en de Houthakker.	58
LXV.	Drie Hanen (De).	85
LXXXII.	Dwaze Nobis.	111
XC.	Eende (De) en de Nachtegael.	124
XLVI.	Eikel (De) en de Pompoen.	61
IX.	Eik (De) en het Plantsoen.	15
XXXVIII.	Eik (De) en het Riet.	51
XXIII.	Ezel (De) en zyne Meesters.	32
XL.	Ezel (De), het Hondje en zyn Meester.	55
VI.	Gepluimde Gaei (De).	13
XCIV.	Geschenken aen Keizer Karel.	130
LXIX.	Gestrafte Luipaerd (De).	91
XXXIX.	Gezoute Hutspot (De).	53
XXVII.	Grysaerd (De) en de drie Jongelingen.	36
LV.	Haen (De) en de Duif.	73
XXVI.	Haen (De) en de Perel.	35
XXIX.	Haen (De) en de Vos.	39
XI.	Herder (De) en zyne Geburen.	17
XVII.	Hert (De) en de Wyngaerd.	26
XXXIII.	Hoer (De) en de Vrek.	45
XXXIV.	Hond (De) en de Jongen.	<i>Ibid.</i>
LXXII.	Hond (De) en de Vos.	94
I.	Honingbie (De) en de Vlinder.	9
V.	Hoogmoedige Kikvorsch (De).	31

Fabel:		Bladzyde:
CI.	Jan, de Musch en de Kever.	141
LXXV.	Kaper (De).	99
XII.	Karpers (De).	18
LIV.	Kat (De), de Wezel en het Konyntje.	72
XXV.	Kat (De) en de Hond.	34
LXIV.	Kat (De) en het Muisje.	84
LII.	Kikvorschen (De) die eenen koning vragen.	67
LXXI.	Kind (Het) en de Spiegel.	93
LXXXVI.	Koei (De).	117
III.	Krekel (De) en de Mier.	11
X.	Kwynende Leeuw (De).	17
LI.	Leeuw (De) en de Mug.	66
XLI.	Leeuw (De) en de Rat.	56
XXXII.	Leeuw (De) met den Ezel op jagt.	44
LXXXIX.	Liverei (De).	123
XCIII.	Luchtverschynsel (Het).	129
LXIII.	Mees (De) by de Musschen.	83
XCI.	Menschenkennis (De).	125
XCIX.	Mulder (De), zyn Zoon en de Ezel.	137
XXXI.	Nachtegael (De).	42
LXVIII.	Nachtegael (De) en het Winterkoningje.	90
LXXXVII.	Oester (De).	120
XXXV.	Oranjeappelen (De).	47
XCIV.	Overleden Vrek (De).	132
LXX.	Peerd (Het) en het Verken.	92
VII.	Peerd (Het) en het Veulen.	14

Fabel:		Bladzyde:
LXXXIV.	Pligtige Hond (De).	113
LVIII.	Potheeten (Het).	78
IV.	Raef (De) en de Vos.	11
LIX.	Rups (De).	79
LXXVIII.	Schaep (Het).	105
XCVI.	Scheldende Kat (De).	133
CII.	Schilder (De).	144
IL.	Schilderstuk (Het).	65
LVI.	Slypje (Het) en de Gaverbeek.	76
XVIII.	Spinnekop (De).	27
XXX.	Stederat (De) en de Veldrat.	41
XXIV.	Tulp (De) en het Viooltje.	33
VIII.	Twee Muilen (De).	14
XLII.	Twee Reizigers (De).	57
LXII.	Twee Slekken (De).	82
XLVII.	Uil (De).	62
XLV.	Vermonde Ezel (De).	60
XXXVI.	Vermonde Wolf (De).	49
LX.	Verrekyker (De).	80
XXVIII.	Verschalkte Muisje (Het).	38
XXI.	Vinkenvangst (De).	29
XXXVII.	Vlashandelaer (De) en de Herbergier.	50
C.	Vlieg (De) en het Kind.	140
XIII.	Vos (De) en de Bok.	19
II.	Vos (De) en de Wyndruiven.	10
XX.	Vrek (De) en de Bedelaer.	29

Fabel:		Bladzyde:
LXXXV.	Watersnep (De).	116
XV.	Witte (De) Beer.	22
XVI.	Wolf (De) en de Dog.	23
XLVIII.	Wolf (De) en de Ooivaer.	64
L.	Wolf (De) en de Vos, vóór den Aep pleitende.	65
XXII.	Wolf (De) en het Lam.	31
LXXXIII.	Wolfyzer (Het).	112
LVII.	Zeelt (De).	76
	Uitlegging van eenige Woorden welke in de voorenstaende Fabelen gebruikt zyn.	149

Einde.